

ŽELEZAR

JESENICE, 16. MAJA 1985

ŠTEVILKA 19 • XXXIV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z ordenom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik — novinar Dare Bradaskja, lektorica — novinarka Cvetka Martičič, novinarka Lilijana Kos, administracija — Marija Lužnik in Mira Keserović. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

INOVACIJSKA DEJAVNOST V PRETEKLEM MESECU

V aprilu so odbori za gospodarstvo na šestih sejah obravnavali štirinajst predlogov tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in idej ter jih pozitivno ocenili in odobrili. Skupni prihranek oziroma koristi znašajo 49.214.400,00 din, zato je 39 novatorjev prejelo 597.276,00 din posebnih nadomestil ali 1,2 % od ugotovljenih koristi.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Avtorjema Francu Utrošu in Francu Poldi je bilo odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila za izdelavo konzole za snemanje plošče navijalnega bobna. Avtorja sta s tem omogočila hitrejšo snemanje kolobarjev gotovega izdelka brez večjega fizičnega napora.

TOZD VRATNI PODOBOJI

Avtorjem Francu Paplerju, Vladimirju Krčelju in Dragu Kalamarju je bilo odobreno izplačilo posebnega nadomestila za izdelavo mase za varjenje izvenstandardnih podbojev v vzorčni delavnici. Nova miza je velika pridobitev za vzorčno delavnico, saj omogoča izdelavo podbojev v dveh grupah, s tem pa je odpravljen tudi ozko grlo pri proizvodnji in izdelavi kovinskih vratnih podbojev.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Avtorjema Francu Justinu in Rudiju Šapku je bilo odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila za predelavo dovoda na valjavniškem ogradju Lautov trio. Avtorja sta s to predelavo dosegla: zmanjšanje težkega fizičnega dela, manjša možnost risavosti plošč, zmanjšanje števila zavaljanih plošč, zmanjšanje zastojev zaradi izpada posameznih plošč, odpade krivljenje odvodnega droga in zmanjšanje okvar ležajev grebenčastih valjčnikov.

Avtorjema Francu Dolžanu in Borisu Mertlju je bilo odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila za izdelavo naprave za čiščenje tračnic in novih odbijačev na sekatorju PSR. S tem je doseženo boljše čiščenje nečistot s tračnic sekatorja, odpravljen je tog nalet odbijačev in z dodatnimi odbijači na sekatorju ne prihaja več do poškodovanja vodil.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Avtorju Dušanu Lavtarju je bilo za zamenjavo tlačne spirale vzmeti z membranskimi na ZRM ogradju odobreno enkratno posebno nadomestilo. Avtor je namesto vijčnih torzijskih vzmeti vgradil membranske. Membranska vzmet je sestavljena iz večjega števila vzmetnih podložk. V primeru poškodbe ene izmed podložk se ta enostavno zamenja. Te vzmeti so nekoliko bolj trde kot prejšnje, vendar to pozitivno vpliva na funkcionalnost obratovanja ZRM ogradj.

TOZD ŽEBLJARNA

Avtorjem Evgenu Thalerju, Petru Gasarju, Leonu Mesariču, Sreču Kavčiču in Ivanu Čerščiču je bilo odobreno izplačilo posebnega nadomestila za predelavo stožičastih zobatih koles na žebeljskih strojih THA. Za te stroje so morali rezervne dele uvažati. Do uvoza rezervnih delov ni prišlo, ker je interes proizvajalca prodajati kompletne, ne pa rezervne dele. Vodstvo Žebeljarne je začelo iskati izdelovalca v Jugoslaviji, vendar so po daljšem času ugotovili, da v Jugoslaviji takega proizvajalca ni. Zato so avtorji izboljšave pristopili k izdelavi načrtov s spremenjenim ozobljenjem, katere je možno izdelati na posebnih strojih v DO Litostroj.

TOZD JEKLARNA

Avtorjem Frideriku Omanu, Francu Potokarju, Niku Tancarju in Marjanu Demšarju je bilo odobreno izplačilo tretje rente za zamenjavo mase za premaz vmesnih ponvic na kontilivu. Za premaz so uporabljali maso kontilit KL, ki jo je dobavila Vatrostalna, vendar je bila neprimerna, saj je že pri minimalni temperaturi začela razpadati, pa tudi dražja je bila. Zato so avtorji problem premaza rešili s doma izdelano

(Nadaljevanje na 2. strani)

ŽELEZARJEM NI BILO NIKOLI TEŽKO DOSEŽI ZAŽELENEGA CILJA

Za nami so rezultati poslovanja prvega četrtletja in s tem tudi vse nevesočnosti, ki to obdobje spremljajo. Naše navade, da vse zakonodajne in s tem tudi planske rebalanse sprejemamo precej pozno, imajo seveda svoj vpliv na zakasnele obračune, ki smo jih dolžni izdelati za vsako četrtletje. Kakorkoli že, v naši družbi pač ne gre brez sprememb — kaj naj bi sicer uradniki delali. Rezultati, ki so pred nami, so nam nekoliko skisali obraze po zadovoljstvih in naporih ob koncu preteklega poslovnega leta. Upali smo, da je najkritičnejše, to je lansko leto, že za nami in da v letošnjem letu ne bomo več videvali rdečih števil, ki so kot Demoklejev meč visele nad nami.

Žal moramo tudi za to obdobje ugotavljati, da cene jeklenih izdelkov kljub vsem protestom kovinsko-predelovalne industrije ne dohajajo podražitev, ki jih povzročajo surovine in predvsem visoki stroški goriv. Cene goriv so bile iz meseca v mesec višje, doživljali smo redukcije električne energije in zemeljskega plina ter se v nekem obdobju v celoti preusmerili na bistveno dražji mazut. Vsi vemo, da je energija draga, vemo pa tudi, da je najdražja tista energija, ki je ni in smo zato kupovali vse vrste naftnih derivatov, ki so nam bili v tistem času pri dobaviteljih na razpolago ne glede na njihovo ceno. Cene jekla, ki so se v obdobju od jeseni do konca prvega četrtletja povečale za 20 %, teh podražitev niso mogle prenesti. Da pa ne bi gledali samo na zunanje negativne učinke, moramo priznati, da smo to zimo v celoti porabili več energije, kot smo načrtovali in več kot smo jo porabili v preteklih obdobjih.

Velike porabe energije v starih martinovkah nam bodo slej ko prej vsilile odločitve, da se moramo od te proizvodnje sprva postopoma, sicer pa čimprej dokončno posloviti, sicer se bomo z rdečimi številkami nenehno srečevali. Vse dražja sestava vložka, ki ga zahteva martinarski postopek, pa tako odločitev samo še potrjuje.

Železarjem najbrž ni bilo nikoli težko doseči zaželenega cilja, če smo si ga le postavili in nam je bil vsem blizu ter jase. Izkažimo se tudi to pot in izdelajmo čim več jekla po postopku, ki je bistveno cenejši tako po sestavi vložka kot po porabi energije, to je v elektro pečeh.

Jelka Vidali,
članica poslovodnega
odбора

Martinariji (foto I. Kučina)

VPLIV STROŠKOV NA POSLOVNI REZULTAT V PRVEM TRIMESEČJU

V prvem trimesečju letos smo prodali 93.011 ton izdelkov osnovne dejavnosti in opravili 6.945 ton storitev prevallanja. V omenjenem obdobju so pozitivno vplivali na poslovni rezultat razlika med prodajno in obračunsko lastno ceno, nižji stroški proizvodnje ter ostali stroški, ki se poračunavajo iz skupnega prihodka. Negativni vpliv pa so imeli razlika med domačo in izvozno ceno, posebni stroški izvoza, odstopanja cen surovin in materiala, zvišanje vkalkuliranega dela dohodka ter zvišanje materialnih stroškov za ustvarjanje skupnega prihodka.

Poleg omenjenih stroškov so morale temeljne organizacije pokriti še obveznosti do skupne in splošne porabe (v ceni izdelkov niso vkalkulirane) ter pogodbene in ostale zakonske obveznosti.

V prvem trimesečju je bil rezultat poslovanja Železarnje Jesenice negativen, saj je izguba znašala 550.887 tisoč dinarjev. Ob upoštevanju čiste dohodka, ki so ga temeljne organizacije razporedile na sklade, pa znaša konsolidirana izguba 289.040 tisoč dinarjev.

Po novem sistemu (od 1. 1. 1985) je višina obračunske lastne cene nekoliko nižja od lastne cene v letu 1984, ker je obseg zajemanja stroškov v sedanjem sistemu nekoliko manjši. Sedanjo lastno ceno sestavljajo:

- obračunska lastna cena; to so stroški za surovine in material, energijo, transport, investicijsko vzdrževanje, drugi proizvodni stroški, stroški varstva pri delu, neproizvodne storitve, izdatki za strokovno izobraževanje, avtorski honorarji ter amortizacija,

- materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka; sem štejeemo določene izdatke (dnevne, potni stroški, reklama, reprezentanca), stroške za topli obrok, materialne stroške delovnih skupnosti skupnih služb, obresti, bančne stroške, tečajne razlike in ostalo,

- vkalkulirani del dohodka; to so osebni dohodki ter prispevki na osnovi bruto osebnih dohodkov, obresti za osnovna sredstva, nadomestilo za inovacijski dohodek in dohodek za druge OZD ter zavarovalne premije.

Prodaja oziroma »nabava« med temeljnimi organizacijami se obračunava po obračunski lastni ceni, po tej ceni so vrednotene tudi zaloge gotovih proizvodov, polproizvodov in nedokončane proizvodnje.

Temeljne organizacije so v prvem trimesečju zaostale za načrtovanimi proizvodnimi stroški v vrednosti

648,1 milijona dinarjev. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji od načrtovanih za 686,4 milijona dinarjev, materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili višji za 127,1 milijona dinarjev (zaradi obračunanih tečajnih razlik in reklamacij iz preteklih let), vkalkulirani del dohodka pa je bil nižji od načrtovanega za 88,8 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili v skupnem nižji za 393,8 milijona dinarjev, stroški predelave pa so bili nižji za 292,6 milijona dinarjev. Planirane izpolne vložka so presegli v Valjarni žice in profilov, Valjarni debele pločevine, Hladni valjarni Bela, Hladni valjarni Jesenice, Žičarni, Profilarni, Vratnih podbojih in Elektrodah. Na nivoju delovne organizacije so bili stroški iz tega naslova nižji za 54,2 milijona dinarjev. Znižanje stroškov za 341,1 milijona dinarjev je bilo zaradi manjše porabe kovinskih dodatkov v Jeklarni in sprememb v zalogah nedokončane proizvodnje. Nižje doseženi dobropisi so stroške zvišali za 358 milijonov dinarjev. Nižje cene nabavljenega vložka pa so stroške znižale za 356,5 milijona dinarjev. Dodatni stroški pri uporabi tujega vložka so znašali 24,4 milijona dinarjev. Planirane stroške so v prvem trimesečju presegli TOZD: Valjarna bluming štel, Valjarna debele pločevine in Vratni podboji.

V TOZD Plavž so v prvem trimesečju letos dosegli za 32,2 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji za 32,4 milijona dinarjev. Pri tem so bili stroški vložka v skupnem nižji za 45,9 milijona dinarjev. Zaradi sprememb asortimenta vložka in porabe cenejšega koksa iz Bakra so bili stroški nižji za 52,8 milijona dinarjev. Zaradi nižje doseženih dobropisov so imeli za 8,7 milijona dinarjev višje stroške vložka. Vrednost proizvodnje je bila višja od načrtovane za 1,8 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili višji za 3,5

milijona dinarjev, zaradi višjih stroškov energije. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili višji za 9,2 milijona dinarjev zaradi negativnih tečajnih razlik, ki v planu niso vkalkulirane. Vklalkulirani del dohodka je nižji od načrtovanega za 9 milijonov dinarjev. Zaloge so se povečale za 1500 ton.

V TOZD Jeklarna so za načrtovanimi stroški zaostali za 48,4 milijona dinarjev.

V SM jeklarni so dosegli za 48,2 milijona dinarjev nižje stroške obračunske lastne cene. Pri tem so bili stroški vložka v skupnem višji za 57,4 milijona dinarjev. Zaradi spremembe asortimenta vložka (večja poraba surovega železa) so bili stroški višji za 12,4 milijona dinarjev. Interne reklamacije so stroške zvišale za 67,7 milijona dinarjev, nedoseganje planiranega izplena pa za 31,9 milijona dinarjev. Nastalo zvišanje so zmanjšali višje doseženi dobropisi v vrednosti 22,3 milijona dinarjev in nižja poraba kovinskih in nekovinskih dodatkov v vrednosti 32,2 milijona dinarjev. Stroški predelave

nadaljevanje na 3. str.

SPODBUDEN ZAČETEK

Po podatkih statistične službe smo v sedmih delovnih dneh do 13. maja (TOZD Plavž, Jeklarna in Valjarna bluming štel) do delale vse dni) proizvedli 46.994 ton skupne proizvodnje, kar je 102,8 % družbenega plana in enakega operativnega programa.

V TOZD Plavž so izdelali 6.055 ton grodlja in s tem izpolnili družbeni plan in operativni program 92 %.

V TOZD Jeklarna so vili 16.539 ton jekla. Enak družbeni plan in operativni program so presegli za 2,8 %.

V prvih sedmih dneh smo odpremili 8.996 ton gotovih izdelkov in storitev, kar je 83,5 % družbenega plana in operativnega programa. Plan odpreme sta presegli TOZD Valjarna žice in profilov in Hladna valjarna Bela.

LIVARSTVO BOMO NA JESENICAH OBDRŽALI

TOZD Livarna je ena manjših temeljnih organizacij v Železarni. Njen celotni prihodek predstavlja nekaj več kot odstotek prihodka Železarne, to je okoli petsto milijonov din. Vendar pri TOZD Livarna ni tako pomemben prihodek kot to, da so njihovi izdelki nujni sestavni deli kateregakoli strojnega sklopa.

»Smo ena tistih temeljnih organizacij, ki je kljub relativno majhni proizvodnji vsa povojna leta pomagala graditi nove tovarne v Sloveniji in Jugoslaviji. Tudi ko se je začela modernizirati Železarna, smo sodelovali. Samo za TOZD Valjarna bluming-štel smo, na primer, izdelali okoli petsto ton odlitkov.

Delo naših livarjev je vgrajeno v mnoge sodobne objekte po vsej Jugoslaviji. V tem času so se v Livarni zamenjale tri generacije livarjev, ki so na svojih plečih čutile vse breme povojne graditve.

Naši livarji so po vojni vzgojili livarje za večino livarn po vsej državi od Litostroja in Raven do Nikšića.

Ob vsem tem pa se v Livarno doslej ni vlagalo, leta 1968 so njene zmogljivosti celo za polovico zmanjšali. Čeprav vlaganji ni bilo, smo se vedno zavedali, da moramo izpolnjevati zastavljene naloge. Doslej nam je to tudi uspelo. Predvsem smo izdelovali odlitke, ki jih druge livarne niso mogle zaradi težje odlitkov ali zaradi kratkega dobavnega roka.

Lahko trdimo, da brez naših odlitkov ne bi mogli zgraditi Srednje Drave, prve domače pretočne elektrarne. Izdelali smo tudi veliko odlitkov za elektrarne drugod po svetu: za Janona 1 in 2 v Indiji, Lahore v Pakistanu, s posredovanjem tovarne Rade Končar pa tudi odlitke za centralni nuklearni reaktor v Ženevi in še kup drugih stvari.

Ker smo samo delali in nič vlagali, smo do konca izčrpali jeklolivarno tako glede kadrov kot glede njene obratovalne zmogljivosti.

Šele lani je bila v Železarni sprejeta dokončna odločitev, da bomo livarstvo na Jesenicah obdržali in posebna komisija je izdelala program nadaljnjega razvoja jeklolivarne na Jesenicah. Ta vsebuje kratko studijo o nastanku livarstva na Jesenicah in sedanjem stanju v TOZD Livarna. Iz nje je razvidno, da je proizvodnja v preteklosti kljub zapostavljanju stalno naraščala. Leta 1973 smo izdelali 1699 ton odlitkov, letos pa bodo preslegli mejo 2000 ton. Produktivnost

narašča za 3,7 odstotka na leto, kar je v skladu z občinsko in republiško resolucijo.

Analize trga kažejo, da se bo proizvodnja v Livarni morala usmeriti na zelo zahtevne težke odlitke ter grobo predelavo odlitkov, upoštevati pa bo treba tudi zelo kratke dobavne roke.

Vse enostavnejše odlitke, kot so livni lonci, ki jih še izdelujejo, pa že prevzemajo druge jeklolivarne v Bosni in Hercegovini in Črni gori. Program razvoja predvideva postopno vlaganje v TOZD Livarna, pač glede na stanje v Železarni in možnosti investiranja. Predvidena je tudi izdelava odlitkov za TOZD Strojne delavnice, ki bo začela izdelovati metalurške naprave. Tako bomo pravzaprav imeli dve livarni: eno, ki bo zagotavljala odlitke za TOZD Strojne delavnice, in drugo, ki bo izdelovala odlitke za zunanje naročnike.

»Ta program predvideva takojšnje ukrepe, s katerimi bomo TOZD Livarna obdržali v današnjem obsegu do začetka investicij oziroma do ukinitve SM jeklarne, kjer bomo uredili livarno. Lažje bo graditi na sedanjih kapacitetah kot pa začeti na novo. Imeli naj bi livarno, ki se bo sposobna prilagoditi vsaki zahtevi kupca s posameznimi ali maloserijskimi jeklenimi vlitki od enega kilograma do sedemdeset ali osemdeset ton in več.

Tako kot povsod v črni metalurgiji se pojavlja problem pomanjkanja kadrov tudi pri nas. Večina mladih se raje odloča za lažje poklice v turizmu, elektroniki... Dohodki pri nas pa tudi ne pritegujejo mladih. Še posebej je problematičen poklic modelnega mizarja kljub izredno zanimivemu pa tudi zahtevnemu delu. Glavni vzrok je kajpak osebni dohodek.

V primerjavi z drugimi livarnami v državi pri nas hitreje raste produktivnost, še posebej v primerjavi z livarnami z velikoserijsko proizvodnjo, kjer produktivnost pada. Uspevamo predvsem zaradi kratkih dobavnih rokov in pripravljenosti izdelovati tudi posamezne odlitke. Kljub temu pa je bil v lanskem letu osebni dohodek pri nas precej manjši kot v

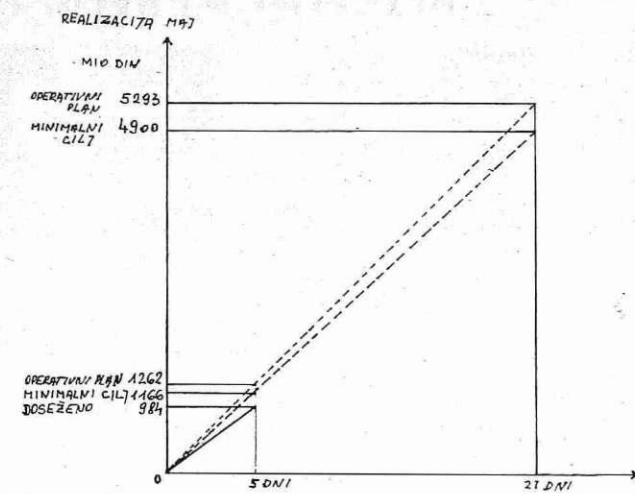
drugih jeklolivarnah v Jugoslaviji, bili smo na osmem mestu po osebnem dohodku med 21. livarnami.

Naša livarna spada med manjše tovrstne obrate; z 2000 ton skupne proizvodnje smo precej za Železarno Ravne z 11.000 tonami, ali Litostrojem, ki ima novo livarno z zmogljivostjo 7.000 ton odlitkov letno. Skupna proizvodnja jeklolivarn v Jugoslaviji je 92.000 ton.

Vzporedno z jeklolivarno je vsekozi delovala tudi kovinolitarna. Bila je namenjena predvsem preskrbi Železarne. Proizvodnja je tu sicer majhna, vendar brez odlitkov iz bron tudi ne gre. Proste kapacitete smo koristili za izdelavo obeležij NOB, med drugim smo izdelali tudi vse kovinske plošče na Gorenjskem in Primorskem. Učili smo tudi veliko spomenikov in kipov, zlasti izdelkov domačega umetnika Jaka Torkarja, kot so spomenik talcem na Javorniku in del spomenika na Belem polju. Prav za to svojo dejavnost smo prejeli tudi več priznanj za ohranjanje tradicij NOB, med drugimi plaketo ZZB NOV Jugoslavije, priznanje Prešernove brigade in druge.

Pogoji dela v TOZD pa so zelo težki in zato so rezultati, ki so jih dosegli, toliko bolj spodbudni. Večino dela opravijo v zahodni grapi TOZD Jeklarne. Kljub temu so vedno izpolnjevali vse zadane naloge.

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA V MAJU

V prvih petih dneh odpreme v maju smo dosegli 984 mio din realizacije (197 mio din na dan.)

Najmanjša realizacija, ki še omogoča stimulacijo za doseganje cilja, je 116 mio din (233 mio din na dan), če pa hočemo doseči operativni plan za maj, bi morali dnevno doseči brez uslug 252 mio din realizacije.

Z rezultatom ne moremo biti zadovoljni, ker zaostajamo za planom za 22 %, do spodnje meje cilja poslovanja pa nas loči 15 % zaostanka.

Na osnovi rezultata petih odpremnih dni so kakršnikoli zaključki preuranjeni. Ugotovimo pa lahko, da se bo treba še krepko potruditi, da bi dosegli realizacijo v okviru postavljenega operativnega plana.

Oddelek za nagrajevanje

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA ŠE NI ZAŽIVELA

Odbor samoupravne delavske kontrole je samostojen samoupravni organ, ki kljub dolgoletnemu delu še ni našel svoje prave vsebine dela in vloga. Zakaj je tako in kaj bi lahko storili, da bi odbor bolje zaživel, smo povprašali Franca Tavčarja, predsednika odbora samoupravne delavske kontrole naše železarne.

»Pri našem delu imamo velike težave, ker ne vemo, kje naj začnemo, ker nimamo pravega gradiva, razen poslovnih poročil in poročil o finančnih realizacijah, ki jih moramo obravnavati. Ostalo problematiko nam posreduje poslovodni odbor, strokovne službe delovnih skupnosti pa nam redno letno poročajo o svojem delu in nam pošiljajo pregled sredstev, porabljenih za reprezentanco. Drugih, življenjskih problemov ne moremo določene spremljati in obravnavati, ker nam ni vedno poznan celoten krog problemov, ki so povezani s sprejemanjem nekega samoupravnega splošnega akta, saj smo v odboru amaterji in nam zakonitost določil ni vedno povsem poznana.

Samoupravna delavska kontrola bi morala biti organ, ki bi nadziral vsako delo, vendar to v celoti ne drži, ker samoupravna delavska kontrola še ni povsem zaživel. To smo ugotovili tudi na sestanku s predsedniki odborov samoupravnih delavskih kontrol v temeljnih organizacijah, saj ponekod vodstva temeljnih organizacij premalo sodelujejo z odborom. Težava je tudi to, da premalo poznamo pristojnosti odbora samoupravne delavske kontrole, zato bomo noveizvoljene člane o tem obvestili z brošurami in krajšim seminarjem.

Delavci si velikokrat ne upajo pokazati ne probleme iz svojega okolja, ker jih je strah. Res ne vem, koga ali česa se bojijo. Če namreč poznamo svoje dolžnosti, ne bi smeli biti problemov, ko opozarjamo na težave. Med delavci sicer prevladuje mnenje, da smo člani odborov samoupravne delavske kontrole neke vrste policaji, vendar menim, da bi moral vsak delavec Železarne biti neke vrste policaj, da bi tako imeli večji nadzor nad dogajanjem v Železarni in bi bilo tako veliko manj težav in neprijetnosti.

Ker smo o mnogih pomembnih stvareh premalo obveščeni, bi moral vsak zapisnik odbora samoupravne delavske kontrole temeljne organizacije prejeti tudi center za proučevanje samoupravljanja in informiranje, ki bi koordiniral in pospeševal naše delo in pomagal pri reševanju naših problemov. Tako že štiri leta čakamo na odgovor na delegatsko vprašanje iz TOZD Valjarna bluming-štel, zakaj so dva vagona popolnoma dobrega in ustreznega materiala poslali v Jeklarne, kjer so ga pretopili.

Odbori samoupravne delavske kontrole preveč obravnavajo formalnosti, zato je nezainteresiranost delegatov zelo velika, če upoštevamo, da zelo težko dobimo informacije o

Franco Tavčar (foto I. Kučina)

tem, kje so kakšni problemi in tako tudi ne moremo vedno reagirati nanje. Zaradi vseh omenjenih težav bi moral tudi odbor samoupravne delavske kontrole imeti svojega mentorja, ki bi strokovno in organizacijsko pomagala najti in reševati probleme temeljnih organizacij.

Aktivnost članov odbora samoupravne delavske kontrole Železarne je bila zadovoljiva, saj so obravnavali precej problemov, ki jih drugače redko slišimo in spoznamo. Seveda pa je bila včasih potrebna vzpodbuda predsednika, ki je člane poskušal motivirati predvsem s tem, da je opozarjal in nakazal na probleme svoje temeljne organizacije.

Lilijana Kos

MESTO ZA REŠEVANJE VSEH PROBLEMOM

Edo Kavčič je predsednik delavskega sveta naše železarne. V pogovoru je poudaril, da je delavski svet organ in najbolj primerno mesto, kjer se najrazličnejši problemi rešujejo in se morajo reševati. Delegati se tega položaja in možnosti v celoti zavedajo in jih tudi izkoriščajo ter tako svoj samoupravni položaj zaokrožujejo v delavskem svetu Železarne.

»V svojih 35 letih je imel delavski svet vedno vlogo usklajevanja različnih interesov delavcev Železarne. Danes je ta vloga delavskega sveta naše železarne še zahtevnejša, saj imamo več skupnih problemov, ki jih moramo skupno reševati.

Delavski svet Železarne je zelo velik organ, saj v njem deluje 72 delegatov, ki so zelo dobro opravili svoj nalog, saj imajo zelo resen in skraj profesionalen pristop do obravnavanih problemov. Največ časa smo namenili obravnavanju normativnih aktov, saj so precej v zaostanku z uskladitvijo z zakonom o združenem delu.

Veliko pozornosti smo namenili tudi tekočemu poslovanju, zato smo redno spremljali periodična poslovna poročila in program ukrepov za sanacijo proizvodnje. Tudi novi investiciji smo namenili veliko pozornosti in redno spremljamo izvajanje projekta jeklarna 2.

Sklicevanje sej delavskega sveta je včasih problematično predvsem zaradi obseirnega gradiva, ki ga vedno ne moremo zaokrožiti. Mnogokrat se pojavi veliko dodatne problematike, ki jo moramo obdelati, nismo pa je utegnili vključiti v gradivo in je delegatom poslani pred sejo.

Tudi večina strokovnih poročil ni primerna za javno razpravo ali obravnavo na delavskem svetu, ker je premalo razumljiva. Ta gradiva bi morala biti bolj popludno napisana in večkrat objavljena, da bi jih delavci lažje razumeli in zavzeli določena stališča.

Vsi izvršni odbori so dobro delali, tudi njihova povezanost z delavskim svetom Železarne in SOZD je bila dobra, povezanost z zborom združenega dela skupščine občine pa ni bila najboljša. Velikokrat na sejah tega zbora nismo imeli enotnih stališč, zato bi moral v Železarni nekdo (sindikati?) koordinirati delo in usklaje-

vati stališča železarjev, preden odidejo na skupščino ali sejo zbora združenega dela.

Nekateri vodilni delavci se želijo zaradi preobremenjenosti s proizvodnimi nalogami ogradiati od samoupravljanja ali te naloge prenesti na druge. To nam je povzročalo veliko težav, saj samoupravljanja in proizvodnih nalog ne moremo tako nasilno ločevati.

Zelo veliko težav smo imeli, ker je treba biti o vseh problemih zelo dobro obveščen. Ko smo z rednimi tedenskimi sestanki izboljšali povezanost s poslovodnim odborom in družbenopolitičnimi organizacijami, je bilo veliko težav odpravljenih. Tudi v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih bi se lahko na podoben način povezovali med seboj in tako povečali pravočasnost in resničnost obveščanja o vseh pomembnejših zadevah.

Pri svojem delu smo ugotovili, da moramo bolje spoznati probleme temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, zato smo obiskali več temeljnih organizacij in delovnih skupnosti ter se s predstavniki njihovih družbenopolitičnih organizacij in predsedniki delavskih svetov pogovorili o njihovih problemih. Odziv je bil zelo dober in pokazala se je potreba po večjih in pogostejših neposrednih stikih med delavskim svetom Železarne in proizvodnjo, poslovodnim odborom, družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi temeljne organizacije ali delovne skupnosti. Tudi letos načrtujemo nekaj takih obiskov, saj je probleme lažje in hitreje reševati tam, kjer nastajajo.

V prihodnje bi se morali izogniti dolgim sejam tako, da ne bi delegatom dajali dodatnega gradiva, ali jim ga prvič predstavili celo na sami seji. Seje delavskega sveta naj bi skrajšali tudi tako, da razpravljajci

Edo Kavčič (foto I. Kučina)

ne bi ponovno predstavljali gradiva, temveč stališča iz javne razprave. Več energije bo treba vložiti v pravno in organizacijsko delo delavskega sveta, ker smo vedno na tesnem s časom. Nadaljevati bo treba s pogovori s predstavniki delavskih svetov, saj je to zelo dobra oblika tesnejšega medsebojnega povezovanja in pretoka informacij.

Rad bi se zahvalil še vsem delegatom, ki so s svojim delom prispevali k dobremu delu delavskega sveta Železarne, poslovodnim delavcem in strokovnim službam za dobro pripravljenost gradiva in sodelovanje, sindikatu in drugim družbenopolitičnim organizacijam ter centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje, ki je vedno pomagal pri delu našega delavskega sveta.

Lilijana Kos

INOVACIJSKA DEJAVNOST V PRETEKLEM MESECU

(Nadaljevanje s 1. strani)

maso KM-1, ki ima večjo uporabno vrednost in je cenejša od mase kontilit KL.

Avtorju Francu Smoleju je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za predelavo mazutnih gorilcev za ogrevanje ponov. V jeklarni za ogrevanje ponov uporablja mazutne gorilce, ki so najprimernejši za kontinuirano obratovanje, v jeklarni pa je obratovanje prekinjeno, zato je prihajalo do strditev mazuta v gorilcu. Praviloma bi se moral gorilec pred uporabo preprihati, vendar je zaradi težkih pogojev dela, delno pa tudi zaradi malomarnosti zaposlenih, prihajalo do zamašitve gorilcev. Tako je avtor izdelal nov poenostavljen gorilec in v proizvodnji ne prihaja več do zamašitev in težav pri ogrevanju ponov.

Avtorjem Karlu Ravniku, Alojzu Zupanu, Henriku Zupanu, Božidarju Pristavcu, Alojzu Varlu, Stanku Pfajfarju, Francu Legatu, Branku Markizettiju in Tomažu Zalokarju je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za uvedbo vodohlapnih panel na elektropečeh ASEA in Lectromelt. Ker vodohlapni paneli hladijo del oboka in stene peči, se s tem poveča vzdržnost ognjeodporne obzida ve in zmanjša število remontov.

Avtorjema Janezu Markovcu in Marjanu Demšarju je bilo odobreno izplačilo drugega posebnega nadomestila za popravilo zamašnega droga vmesne ponovce na kontilivu. S tem novim načinom zamenjave spodnjega dela zamašnega droga je

avtorjema uspelo znižati stroške, ki so pred uvedbo izboljšave nastajali pri izdelavi novih zamašnih drogov.

Avtorjema Viljemu Ferku in Francu Seljaku je bilo odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila za zamenjavo odbijačev livnih žerjavov, s čimer je omogočeno posluževanje VOD naprave z žerjavom Thälman. Avtorja sta na žerjavu Thälman ter na 125-tonskem žerjavu namesto dolgih železniških odbijačev vgradila krajše odbijače iz gumi-ja in s tem pridobila meter poti. Z izvedeno izboljšavo je omogočeno, da z žerjavom Thälman lahko poslužujejo tudi vakumsko komoro VOD.

Avtorjem Vinku Begušu, Janezu Markovcu, Borisu Truhačevu in Marku Pezdarniku je bilo odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila za obračanje sedla s ponovno na posebnem vagonu brez hidravlike. Z izvedeno izboljšavo so avtorji dosegli: ni potrebno uvažati opreme za vzdrževanje komplicirane hidravlične agregata, odpade uporaba uvoženega hidravličnega olja in vzdrževalnih posegov skorajda ni.

Avtorjema Borisu Truhačevu in Marku Pezdarniku je bilo za zamenjavo pritrdilnih vijakov za delovni cilindri na KL napravi odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila. Avtorja sta za pritrditev cilindra uporabila imbus vijake namesto navadnih in so se v praksi dobro izkazali, saj ne prihaja več do pogostih nevarnosti kot prej.

Bohine Branka

VPLIV STROŠKOV NA POSLOVNI REZULTAT V PRVEM TRIMESEČJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

so bili višji od načrtovanih za 107,1 milijona dinarjev zaradi višjih stroškov Energetike in ostalih TOZD, večje porabe pomožnega materiala, specifičnega orodja, višjih stroškov remontov in prevladujočih stroškov. Vrednost proizvodnje je bila višja za 212,7 milijona dinarjev zaradi kvalitnejšega asortimenta proizvodnje.

V elektro jeklarni so imeli za 26,9 milijona dinarjev višje stroške obračunske lastne cene. Pri tem so bili stroški vložka nižji za 314,8 milijona dinarjev. Zaradi spremembe asortimenta vložka in nižje porabe kovinskih dodatkov so bili stroški nižji za 396,3 milijona dinarjev. S presegaanjem planiranega izplesa so stroške vložka znižali za 5,5 milijona dinarjev. Nastalo znižanje pa so zmanjšali nižje doseženi dobropisi in interne reklamacije v vrednosti 87 milijonov dinarjev. Stroški predelave so bili nižji od načrtovanih za 118,9 milijona dinarjev zaradi manjše porabe pomožnega materiala, energije, specifičnega orodja ter nižjih stroškov vzdrževanja. Vrednost proizvodnje je bila nižja za 460,6 milijona dinarjev, saj je bilo izdelanih okoli 3300 ton manj nerjavnih jekel.

Na kontilivu so dosegli za 21 milijonov dinarjev nižje stroške obračunske lastne cene zaradi nižjih stroškov vplivanja in višje vrednosti proizvodnje. Nižje stroške obračunske lastne cene v vrednosti 4,3 milijona dinarjev so dosegli v PTO izdelku in v kamnolomu zaradi velike količine izkopanega starega železa, prodane žlindre tujim naročnikom in večje proizvodnje dolomita. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili višji od načrtovanih za 33,2 milijona dinarjev zaradi negativnih tečajnih razlik, ki v planu niso vkalkulirane. Vskalkulirani del dohodka pa je nižji od načrtovanega za 35 milijonov dinarjev.

V TOZD Livarna so imeli za 24,5 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji od načrtovanih za 23,1 milijona dinarjev. Pri tem so bili stroški vložka od načrtovanih nižji za 18,1 milijona dinarjev. Zaradi spremembe asortimenta vložka, večje porabe odpadnih barvnih kovin in boljše izplesa so bili stroški vložka nižji za 14,5 milijona dinarjev. Vrednost proizvodnje je bila višja od načrtovane za 3,6 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji od načrtovanih za 5 milijonov dinarjev zaradi nižjih stroškov pomožnega materiala, materiala na delovni nalog ter materiala za popravila in vzdrževanje. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili nižji od načrtovanih za 0,8 milijona dinarjev, vkalkulirani del dohodka pa za 0,6 milijona dinarjev.

V TOZD Valjarna bluming štekel so dosegli 269,4 milijona dinarjev višje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili višji za 255,1 milijona dinarjev. Pri tem so bili stroški vložka v skupnem višji za 191,8 milijona dinarjev. Nedoseganje planiranega izplesa na blumingu za 2,6 odstotnih točk je stroške vložka zvišalo za 115,6 milijona dinarjev. Nižje doseženi in neobračunani dobropisi za odpadek so stroške zvišali za 253,3 milijona dinarjev, dvakratno vplivanje pa za 60 milijonov dinarjev. Interne reklamacije so stroške znižale za 121,8 milijona dinarjev, nižje cene nabavljenega vložka pa za 115,3 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili višji od načrtovanih za 63,3 milijona dinarjev zaradi višjih stroškov energije, storitev Remontnih delavnic ter slabšega asortimenta proizvodnje. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili višji od načrtovanih za 7,2 milijona dinarjev, vkalkulirani del dohodka pa za 7,1 milijona dinarjev. Zaloge nedovršene proizvodnje, polizdelkov in gotovih izdelkov so se zmanjšale za 1.178 ton.

V TOZD Valjarna žice in profilov so imeli v prvem trimesečju za 219,1 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji od načrtovanih za 215,3 milijona dinarjev. Pri tem so bili stroški vložka nižji za 179,5 milijona dinarjev. Z doseganjem planiranega izplesa in s preklasifikacijami so stroške vložka znižali za 30,3 milijona dinarjev. Interne reklamacije in nižje cene gredic iz kontiliva so stroške znižale za 184,9 milijona dinarjev. Nižje doseženi dobropisi za odpadek pa so stroške zvišali za 35,7 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji od načrtovanih za 35,8 milijona dinarjev zaradi nedoseganja načrtovane proizvodnje, nižjih stroškov materiala na delovni nalog, energije in storitev. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili tudi nižji od načrtovanih in to za 1,8 milijona dinarjev, vkalkulirani del dohodka pa za 2 milijona di-

narjev. Zaloge polizdelkov in gotovih izdelkov so se povečale za 245 ton.

V TOZD Valjarna debele pločevine so načrtovane stroške presegle za 38,7 milijona dinarjev. Stroški obračunske lastne cene so bili višji od načrtovanih za 39,6 milijona dinarjev. Pri tem so bili stroški vložka višji za 26,9 milijona dinarjev. S presegaanjem planiranega izplesa za 0,8 odstotnih točk so stroške vložka znižali za 16,7 milijona dinarjev. Nižje doseženi in neobračunani dobropisi za odpadek so stroške zvišali za 22,8 milijona dinarjev, spremenjen asortiment v zalozah nedovršene proizvodnje pa dodatno za 20,8 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili višji od načrtovanih za 12,7 milijona dinarjev zaradi nedoseganja načrtovane proizvodnje. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili višji od načrtovanih za 0,5 milijona dinarjev. Vskalkulirani del dohodka je nižji za 1,4 milijona dinarjev zaradi nižjih stroškov za osebne dohodke in prispevkov iz osebnih dohodkov. Zaloge nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov so se zmanjšale za 1995 ton.

V TOZD Hladna valjarna Bela so dosegli za 275,4 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji od načrtovanih za 329,6 milijona dinarjev. Pri tem so bili stroški vložka v skupnem nižji za 227,7 milijona dinarjev. S presegaanjem planiranega izplesa za 1,3 odstotne točke so stroške vložka znižali za 32,8 milijona dinarjev, zaradi boljše izplesa pri prevajanju pa dodatno za 71,6 milijona dinarjev. Interne reklamacije so stroške znižale za 51,3 milijona dinarjev. Znižanje v višini 4,4 milijona dinarjev so dosegli zaradi nižjih planskih cen nabavljenega tujega vložka v primerjavi s plansko ceno domačega vložka. Dodatnih stroškov pri predelavi nabavljenega vložka niso imeli. Ostalo znižanje stroškov vložka v vrednosti 67,6 milijona dinarjev pa je zaradi sprememb v zalozah nedovršene proizvodnje. Stroški predelave so bili nižji od načrtovanih za 101,9 milijona dinarjev zaradi manjše porabe in višje proizvodnje. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili višji od načrtovanih za 61,9 milijona dinarjev zaradi negativnih tečajnih razlik, ki v planu niso vkalkulirane in reklamacij iz preteklih let. Vskalkulirani del dohodka je nižji od načrtovanega za 7,7 milijona dinarjev. Zaloge nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov so se povečale za 1683 ton.

V TOZD Hladna valjarna Jesenice so imeli za 100,2 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji od načrtovanih za 98,6 milijona dinarjev. Pri tem so bili stroški vložka v skupnem nižji za 80,1 milijona dinarjev. S presegaanjem planiranega izplesa so stroške vložka znižali za 19,4 milijona dinarjev. Znižanje v vrednosti 55,6 milijona dinarjev so dosegli zaradi nižjih planskih cen nabavljenega tujega vložka v primerjavi s plansko ceno domačega vložka. Izpad proizvodnje oziroma dodatni stroški predelave tujega vložka so znašali 24,4 milijona dinarjev. Interne reklamacije pa so stroške znižale za 5,1 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji od načrtovanih za 18,5 milijona dinarjev zaradi večje proizvodnje in manjše porabe. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so nižji od načrtovanih za 1,7 milijona dinarjev. Vskalkulirani del dohodka pa je višji od načrtovanega za 0,1 milijona dinarjev. Zaloge nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov so se zmanjšale za 553 ton.

V TOZD Žičarna so v prvem trimesečju dosegli za 15,8 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji za 10,8 milijona dinarjev. Pri tem so bili stroški vložka v skupnem nižji za 10 milijonov dinarjev. S presegaanjem planiranega izplesa so stroške znižali za 14,9 milijona dinarjev. Zaradi večje porabe cinka pa so stroške znižali za 4,9 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji od načrtovanih za 0,8 milijona dinarjev zaradi večje proizvodnje in manjše porabe. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili nižji od načrtovanih za 4,4 milijona dinarjev, vkalkulirani del dohodka pa za 0,6 milijona dinarjev. Zaloge nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov so se povečale za 375 ton.

V TOZD Profilarna so imeli za 6,8 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji od načrtovanih za 12,3 milijona dinarjev. Pri tem so bili stroški vložka v skupnem nižji za 10,8 milijona dinarjev zaradi presegaanja planiranega izplesa v vrednosti 1 milijon dinarjev in nižjih

cen nabavljenega vložka v vrednosti 9,8 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji za 1,5 milijona dinarjev zaradi nižjih stroškov energije in ostalih stroškov. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili višji od načrtovanih za 7,1 milijona dinarjev, vkalkulirani del dohodka pa je bil nižji za 1,6 milijona dinarjev. Zaloge so se zmanjšale za 331 ton.

V TOZD Vratni podboji so dosegli za 11,6 milijona dinarjev višje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili višji za 12 milijonov dinarjev. Stroški vložka so bili nižji za 0,2 milijona dinarjev zaradi boljše izplesa. Stroški predelave pa so bili višji od načrtovanih za 12,2 milijona dinarjev zaradi višjih stroškov energije. Vskalkulirani del dohodka je nižji od načrtovanega za 0,4 milijona dinarjev, materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka pa so malenkostno višji. Zaloge gotovih izdelkov so se povečale za 6 ton.

V TOZD Jeklovlek so v prvem trimesečju letos dosegli za 2,3 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji za 26,7 milijona dinarjev. Pri tem so bili stroški vložka v skupnem višji za 0,6 milijona dinarjev predvsem zaradi nedoseganja planiranega izplesa v vrednosti 5,8 milijona dinarjev. Na znižanje pa je vplivalo povečanje zalog nedovršene proizvodnje v vrednosti 5,2 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji za 27,3 milijona dinarjev zaradi manjše porabe in večje proizvodnje. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili višji za 27,6 milijona dinarjev zaradi negativnih tečajnih razlik od preračuna deviznih kreditov ter materialnih stroškov preteklih let (reklamacije). Vskalkulirani del dohodka je nižji za 3,2 milijona dinarjev. Zaloge so se povečale za 35 ton.

V TOZD Elektrode so imeli za 15,2 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji za 8,4 milijona dinarjev. Pri tem so bili stroški vložka nižji za 18,7 milijona dinarjev. Zaradi boljše izplesa (za 2,8 odstotnih točk) so dosegli za 18,4 milijona dinarjev nižje stroške vložka. Zvišanje stroškov v vrednosti 13,3 milijona dinarjev je nastalo zaradi porabe surovine Potaša za izdelavo vodnega stekla, ki je vložek za oplačene elektrode (v kalkulaciji ta surovina ni zajeta). Zaradi razlike med plansko ceno doma izdelane Emone in plansko ceno kupljene Emone Zagreb je nastalo znižanje stroškov vložka v vrednosti 13,6 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili višji od načrtovanih za 10,3 milijona dinarjev zaradi višjih stroškov embalaže in stroškov Energetike. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so malenkostno nižji, vkalkulirani del dohodka pa je nižji za 6,8 milijona dinarjev zaradi nižjih stroškov za osebne dohodke in nižjih prispevkov iz osebnih dohodkov. Zaloge so se povečale za 27 ton.

V TOZD Željarna so dosegli za 13,4 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji od načrtovanih za 12,7 milijona dinarjev zaradi nedoseganja planiranega izplesa. Stroški predelave so bili nižji od načrtovanih za 16 milijonov dinarjev zaradi manjše porabe in večje proizvodnje. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so nižji od načrtovanih za 0,1 milijona dinarjev, vkalkulirani del dohodka pa za 0,6 milijona dinarjev. Zaloge so se zmanjšale za 99 ton.

V TOZD Strojne delavnice so imeli za 27,1 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji za 18,2 milijona dinarjev, zaradi nižjih stroškov materiala na delovni nalog, pomožnega materiala, materiala za vzdrževanje strojev in ostalih storitev na delovni nalog. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so nižji od načrtovanih za 3 milijone dinarjev, vkalkulirani del dohodka pa za 5,9 milijona dinarjev.

V TOZD Remontne delavnice so dosegli za 29,6 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji od načrtovanih za 21 milijonov dinarjev, materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili nižji za 2,6 milijona dinarjev, vkalkulirani del dohodka pa za 6 milijonov dinarjev. Plan izdelavnih ur so presegli v vseh obratih.

V TOZD Vzdrževanje so imeli za 5,3 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili višji od načrtovanih za 0,6 milijona dinarjev zaradi višjih stroškov energije. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili nižji od načrtovanih za 3 milijone dinarjev, vkalkulirani del dohodka pa za 2,9 milijona dinarjev.

V TOZD Energetika so dosegli za 129 milijonov dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji za 122,5 milijona dinarjev zaradi manjše porabe. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili nižji od načrtovanih za 1,2 milijona dinarjev, vkalkulirani del dohodka pa za 5,3 milijona dinarjev.

V TOZD Transport so imeli v prvem trimesečju za 23,5 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji od načrtovanih za 15,5 milijona dinarjev zaradi nižjih stroškov

materiala na delovni nalog in stroškov za popravila in vzdrževanje. Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili nižji od načrtovanih za milijon dinarjev, vkalkulirani del pa za 7 milijonov dinarjev zaradi nižjih stroškov za osebne dohodke.

Stroški delovne skupnosti KO-FI so bili višji od načrtovanih zaradi višjih cen nabavljenega materiala v centralnih skladiščih, stroški KSI in E-TKR-NG pa so bili nižji od načrtovanih.

Vesna Janc

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 20. DO 26. MAJA

20. maja, Vito GRČAR, vodja TOZD Hlad. valj. Bela, Jesenice, Titova 2, tel. št. 81-279.
21. maja, Jernej HOČEVAR, vodja prodaje, Jesenice, Kežarjeva 38, tel. št. 82-118.
22. maja, Anton Kelvišar, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Cesta na Golico 16.
23. maja, Tomaž KAVČIČ, vodja TOZD Vratni podboji, Radovljica, Langusova 39.
24. maja, Sašo KAVČIČ, vodja TOZD HV Jesenice, Jesenice, Titova 85, tel. št. 81-413.
25. maja, Janez KOMEL, vodja marketinga, Jesenice, Janševa 6, tel. št. 81-026.
26. maja, Jože KRAMAR, vodja TOZD Energetika, Mojstrana, Dovje 112.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva predsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 20. 5.	VANDA ENIKO	BRANE CEPIČ
TOREK – 21. 5.	KLAVDIJ MLEKUŽ	FRANC NEČIMER
SREDA – 22. 5.	MIHA ŠLIBAR	PAVEL ZUPAN
ČETRTEK – 23. 5.	JANEZ VEHR	JANEZ ARH
PETEK – 24. 5.	BORUT CEGNAR	MARJAN TRONTELJ
SOBOTA – 25. 5.	BRANKO GERČAR	JOŽE RAVNIK
NEDELJA – 26. 5.	MITJA BENEDIČIČ	IVO LEBAN

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 20. do 25. maja bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta – dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta – dr. Bernarda Benedik.
POPOLDNE: I. obratna ambulanta – dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta – dr. Ivica Vreš.
Dispanzer za borce: dr. Ivica Vreš od 13.30 do 15. ure.
V soboto, 25. maja, samo dopoldne: I. obratna ambulanta – dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta – dr. Ivica Vreš.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta – mag. dr. Bela Gazafi.
Za Vatrostalno: od 9.30 do 10.30.
POPOLDNE: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.
Za borce: od 13.30 do 14.30.
V soboto, 25. maja, samo dopoldne: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

OBVESTILO

Objavljamo razpored plačilnih dni za oddih v počitniških domovih Železarne Jesenice:

BIOGRAD NA MORU

termin	plačilni dnevi
11.–21. junija	5., 6. in 7. junij
21. junija–1. julija	15., 17. in 18. junij
1.–11. julija	26., 27. in 28. junij
11.–21. julija	2., 3. in 5. julij
21.–31. julija	17., 18. in 19. julij
31. julija–10. avgusta	25., 26. in 29. julij
10.–20. avgusta	5., 6. in 7. avgust
20.–30. avgusta	14., 15. in 16. avgust
30. avgusta–9. septembra	23., 26. in 27. avgust
9.–19. septembra	4., 5. in 6. september

CRIKVENICA

5.–15. junija	30., 31. maj in 1. junij
15.–25. junija	10., 11. in 12. junij
25. junija–5. julija	19., 20. in 21. junij
5.–15. julija	1., 2. in 3. julij
15.–25. julija	10., 11. in 12. julij
25. julija–4. avgusta	17., 18. in 19. julij
4.–14. avgusta	31. julij ter 1. in 2. avgust
14.–24. avgusta	7., 8. in 9. avgust
24. avgusta–3. septembra	19., 20. in 21. avgust
3.–13. septembra	28., 29. in 30. avgust

Opozarjamo, da upoštevate navedene dneve! Če prijavitelci ne bi vplačali stroškov za oddih v plačilnih dnevih, bomo mesta oddali drugim prosilcem.

RAZPORED DEŽURSTVA V VATROSTALNI ZENICA TOZD JESENICE

18. in 19. maja, Branko MARKIZETI, Jesenice, Titova 4/a, tel. 83-596.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure v Vatrostalni, telefon 81-743, oziroma telefon Železarne 34-65.
V preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

ODBOR ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE O POSLOVNIH REZULTATIH PRVEGA ČETRTLETJA

Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne je v torek 7. maja, sklical zadnjo sejo odbora v mandatnem obdobju 1983/1985 in predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, poslovni rezultati delovne organizacije v prvem četrtletju, ocena izvrševanja programa proizvodnje za april ter predlog programa za maj, pridobitev soglasja za sklepanje samoupravnih sporazumov na osnovi 67. člena zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, odpisi in prepisi razlik pri poslovanju s tujino, obravnava vlog.

Sklepi prejšnje seje so izvršeni, potrebne aktivnosti za zadostno oskrbo s ferolegurami in vložnim materialom pa izvaja komercialni sektor skupaj s komercialno službo sestavljene organizacije.

Največ časa so namenili obravnavi poslovnih rezultatov delovne organizacije za prvo četrtletje tega leta. Uvodno razlago je podala članica poslovnega odbora Jelka Vidali. V razpravi so člani odbora posebej izpostavili zvišanje stroškov energije in sklenili, da bodo o teh stroških ponovno razpravljali, ko bo temeljna organizacija Energetika pripravila analizo o porabi energije v prvem četrtletju tega leta.

Potrdili so oceno skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za april in ugotovili, da temeljna organizacija Plavž ni dosegla z operativnim programom načrtovane skupne proizvodnje. Potrdili so tudi predlog programa proizvodnje za maj in obravnavali vloge treh temeljnih organizacij za znižanje oziroma zvišanje operativnih programov. V soglasju s poslovnim odborom so temeljni organizaciji Plavž znižali operativni program za april za 2.200 ton, temeljni organizaciji Jeklarna — SM jeklarna pa so ga zvišali na 26.100 ton zaradi 29-dnevnega petpetkega obratovanja. Sklenili so, naj se pri izračunu gibljivega dela osebnega dohodka v temeljni organizaciji Valjarna debele pločevine upošteva skupen rezultat (poprečje) meseca aprila in maja. Vloge temeljne organizacije Hladna valjarna Jesenice za znižanje operativnega programa za april odbor ni upošteval, ker je temeljna organizacija z delom na prste dni nadoknadila izpad proizvodnje.

Odbor je pooblastil komercialni sektor za sklepanje samoupravnih sporazumov na osnovi 67. člena zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.

Na predlog izvoznega oziroma uvoznega oddelka je potrdil odpise in pripise razlik pri poslovanju s tujino.

Pod zadnjo točko so obravnavali vloge temeljnih organizacij za odobritev sredstev iz združenih sredstev za amortizacijske zamenjave za nabavo posameznih naprav.

Temeljnih organizacij Transport niso odobrili sredstev za nabavo novih progovnih strojev, ker proge ureja zunanja organizacija. Če se temeljna organizacija ne strinja z ugotovitvijo o urejanju prog, naj pripravi ustrezno analizo predvidene izkoriščenosti predlaganih naprav, saj je vloga vodstva TOZD dokaj skop in ne navaja vseh potrebnih podatkov.

Za prvo fazo obnove LM elektro peči je odbor odobril povišanje sredstev na 100 milijonov dinarjev. V plan investicij za leto 1985 (z nadaljevanjem v prihodnjem letu) naj se uvrstijo tudi vsa ostala potrebna dela, TOZD Energetika pa naj preveri

še vključitev energetskega dela obnove.

Odbor je ponovno sklenil, da je za nabavo žerjava za TOZD Valjarna blumingštel potrebno izdelati investicijski program.

Seznanil se je tudi z dopisom sektorja novogradenj, da postopek za izbiro in nakup brusilnega stroja za valje Sendzimir ogrinja v TOZD Hladna valjarna Bela še ni zaključen, zato sektor še ne more dati mnenja in ocene stroškov investicije.

CPSI — Z. V.

TOZD Žičarna

27. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo TOZD Žičarna Tomaž Štefelin je 25. aprila sklical 27. redno sejo. Najprej so ugotovili, da sklepe izvršujejo.

Člani odbora so se seznanili z operativnim planom za mesec maj, ki je enak družbenemu in predvideva 3.640 ton vlečene žice. Od tega je namenjeno 2.700 ton za prodajo in 940 ton za domačo predelavo. Za izvoz je planirano 100 ton VAC žice in 60 ton patentirane žice za zakovice. Člani odbora so se seznanili s proizvodnimi rezultati meseca marca. Izdelano je bilo 4.415 ton vlečene žice, od tega za prodajo 2.890 ton. Poprečni osebni dohodek je bil 47.334 din in prodajna cena 196.827 din na tono. Obravnavali so tudi poslovno poročilo za prvo četrtletje, ki ga bodo obravnavali tudi zbori delavcev, SDS, delavski svet TOZD Žičarne in odbor SDK.

Na seji so obravnavali tudi problematiko kvalitete za mesec marec (6 reklamacij). V prvih treh mesecih je bilo kar 23 reklamacij, od tega je 14 upravičenih. Člani odbora so se strinjali z ukrepi odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne za zmanjšanje reklamacij. Menijo pa, da je potrebno upoštevati tudi kvaliteto vložka, stanje proizvodnih

naprav in stalno pomanjkanje delavcev.

Pri reševanju reklamacije SCT so člani odbora sprejeli naslednji sklep:

SCT je v letu 1984 reklamiral od celotne dobavljene žice za Irak 432 ton žice Ø 6 mm. Po odločbi nadzornega organa v Iraku so za statično protivrednost vgrajevali armaturo v dvojni količini. Tako je bilo vgrajeno 150 ton žice več, kot je bilo predvideno. Vrednost te žice s transportnimi stroški je 64.800 dolarjev. Po dogovoru s SCT in ŽJ se ta vrednost porazdeli med obe stranki po enakih delih, kar pomeni, da Železarna zmanjša svojo fakturirano vrednost za 32.400 dolarjev. Glede na prvotni zahtevek SCT z dne, 20. junija 1984 v višini 204.000 dolarjev je ta sedaj došežen.

Člani odbora so ob koncu seje obravnavali prošnjo 4. m razreda CSUI, ki prosi za dobiček na srečolovu. Odbor prošnji ni mogel ugoditi zaradi sklepa 24. redne seje, da bo vse prošnje obravnaval v zaostrenih kriterijih ali na odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu ŽJ. sš

Pri SM peči (foto S. Kokalj)

Brata Stane in Joža Kliček na svojem delovnem mestu v HVB. Letos praznujeta skupno 100-letnico rojstva in 60 let delovne dobe v Železarni (foto I. Kučina)

V SKLENIH TOPLICAH V ČSSR

Od 15. aprila do 5. maja je bila na Češkem prva skupina železarjev na okrevanju v Sklenih toplicah. Z Jesenic smo odšli v zgodnjih jutranjih urah prek Ljubelja, po najkrajši poti mimo pomembnih mest in Dunaja do češke meje in v Bratislavo.

Že naslednji dan smo v zdravilišču pričeli z zdravljenjem po določenih terapijah. Osebe zdravilišča se je v vseh pogledih zelo potrudilo, da nam je bilo zdravljenje prijetno. 25. aprila pa smo se železarji odpravili na dobro organiziran izlet v Nizke Tatere. Najprej smo se ustavili v rekreativnem centru Donavaly, ki ga obkrožujejo naši železarji tudi v zimskem času. Izlet smo nadaljevali preko Ruženberga do Liptovskega Mikulaša, v katerem smo imeli kosilo. Nato smo se odpeljali v Nizke Tatere, kjer smo se ustavili v prelepem zimskem centru in kraju Štrbski ples, ki je 1300 metrov visoko. Iz Štrbskih plesov smo se vračali po drugi poti. Ustavili smo se še v kraju Štrba — Vychodna, ki je znan po amfiteatru. V njem organizirajo razne folklorne festivale in druge kulturne prireditve. Po ogledu amfiteatra smo se vrnili v Sklene toplice. Ta izlet je vsem ostal v lepem spominu predvsem zaradi dobrega vodstva tovarišice Božene Špišakove.

Med zdravljenjem smo si ogledali tudi bližnjo okolico. V prvomajskih praznikih smo se udeležili praznova-

nja čeških delavcev, ki je bilo zelo pestro.

Ob koncu zdravljenja so nam pripravili poseben poslovilni večer, katerega so se udeležili tudi predsednik njihovega sindikata, sekretar in prevajalka Božena.

Vsi, ki smo bili deležni češkoslovaške gostoljubnosti, si želimo, da bi enake gostoljubnosti bili deležni tudi češkoslovaški gosti pri nas.

V imenu celotne skupine se lepo zahvaljujem vsem, ki ste pripomogli k našemu zdravljenju na ČSSR.

Janko Černenšek

Železarski globus

TAJSKA

V tej azijski državi bodo v bližini glavne mesta Bangkok zgradili prvo integralno železarno. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 400.000 ton surovega jekla. Pri gradnji bo sodelovala avstralska rudarska družba, ki bo tudi dobavljala železovo rudo. Gradnja te železarne naj bi stala okrog 200 mil. dolarjev.

PREGLED SESTANKOV SDS

Te dni smo začeli dobivati na CPSI zapisnike samoupravnih delovnih skupin v zvezi s programom samoupravnih aktivnosti za maj. SDS so obravnavale predvsem dve točki: poslovno poročilo za prvo četrtletje in usmeritve za delo na sistemu delitve po delu. Glede slednjih je v nekaterih sredinah, kot bomo videli iz nadaljevanja, še vedno čutili precej nezaupanja. S programom smo tokrat posebej opozorili, naj SDS obravnavajo tudi »pregled izvajanja sklepov prejšnjega sestanka« (predvsem v zvezi s povratnim informiranjem), vendar pa opazujemo, da se povsod tega navodila niso držali.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS peči 2 in livna jama 2 ter ponvično gospodarstvo 1. SDS ponvično gospodarstvo 1 vprašuje, zakaj nima delegata v delavskem svetu TOZD, čeprav ga je predlagala. Če vsaka SDS ne bo imela svojega delegata v delavskem svetu Jeklarna, se informiranje najbrž ne bo izboljšalo, meni SDS in obenem pričakuje, da se to še lahko uredi.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli zapisnike SDS hladna valjarna 1, 2 in 3, adjustaža hladne valjarne, skladišče vložka, žarilnica 1, 2, 3 in 4, lužilnica ter karisti. SDS hladna valjarna 1 v zvezi s poslovnim poročilom omenja, da se srečujejo »z enakimi problemi že nekaj časa« (posebej jih ne navaja). Pod razno pa opozarja na potrebo po ureditvi kopalnice, na slabo izbiro malice na nočni izmeni ter na nizke premije. Predlagala je, naj se jih zviša, pri čemer pa naj še upošteva tudi odgovornost, ki je na določenih strojih večja (Siemag, V. Demag, V. Müller). SDS hladna valjarna 2 opozarja, da v kopalnicah še vedno ni klopi in podstavkov. SDS hladna valjarna 3 in adjustaža hladne valjarne v zvezi s poslovnim poročilom opozarjata na pomanjkanje delavcev. Nekateri so odšli, novih pa ni. Zato naj kadrovski sektor pridobi nove delavce za opravljanje del hladnega valjarstva. Tudi pod razno ima nekaj pripomb: »Premije za dosego plana v TOZD so že smešno nizke. Nabava kaloriferja za sušenje las zelo kasni. Ureditev kopalnice kljub večkratnemu opozorilu ostaja ista. Na nočni izmeni ni nobene izbire malice (nikoli ni toplega obroka).« Iz tega je sicer razvidno, da gre tudi še za nekatera stara neresena vprašanja,

vendar pa so pod točko »pregled izvajanja sklepov prejšnjega sestanka« zapisali: »Ni bilo pripomb.« SDS skladišče vložka v zvezi s proizvodnjo v aprilu opozarja na neustrezen vložek in iztrošene stroje, pa tudi na probleme s kadrom ter ugotavlja, da bodo »za nadaljnje doseganje planskih obveznosti potrebni skrajni napori vseh zaposlenih«. Na usmeritve za delo na sistemu delitve po delu niso imeli pripomb, čemur pa je vzrok to, kot pravijo, da »ta material ni bil čitán in proučen«. SDS žarilnica predlaga, naj bi popravili premijski pravilnik, ker so premije prenizke, pa tudi, naj bi delavci v žarilnici dobili na dan pol litra mleka. SDS žarilnica 2 predlaga, naj se premijski pravilnik uskladi s sosednjimi TOZD ter da naj se pred prehodom skozi žarilnico postavi opozorilni znak »delo z žerjavom« (oba žerjava delata nad prehodom). Pravijo, naj se končno le nabavijo cevi za odsesavanje s kotlov, da klima naprava na 5,5-tonskem žerjavu ne dela ter da naj se naroči 20 kosov saržirnih preš za globinsko peč. SDS žarilnica 4 opozarja, da še vedno ni prejela zadovoljivih odgovorov glede vzdrževanja oziroma popravila in zamenjave delovnih naprav in pripomočkov. To vprašanje je bilo postavljeno že večkrat, vendar nanj ni odgovora. Od vodstva TOZD pa zahteva odgovor na naslednje vprašanje: »Zakaj ni bilo vseh vzdrževalcev na remontu konti peči? Kdo je za to odgovoren? SDS lužilnica v zvezi z »usmeritvami za delo na sistemu delitve po delu« pravi, »da o tej točki nima kaj razpravljati, saj še tako ni dobila odgovorov na vprašanja, ki so bila posredovana na arbitražno komisijo«. SDS karisti pa v zvezi z usmeritvami izraža kar nekaj konkretnih pomislekov. Pravijo, da imajo premalo točk glede na prepri, prah, nekateri pa tudi na kisline. Premalo pa jim je tudi pojasnjeno, koliko bi znašal osebni dohodek glede na sedanje grupe. Pod razno opozarja, da je treba popraviti nekatere poti, »ker je nevarnost loma nekaterih delov na viličarju«. Ugotavljajo pa tudi preveliko porabo zobnikov za diferencial in polosi.

SDS profilarna 2 in predelava profilarne (TOZD PROFILARNA) sta v zvezi z ukinitvijo vratarne na Javorniku na sestavku 22. aprila sprejeli naslednji sklep: »Ker je več kot 75 % delavcev vozačev v Jesenic, Doline in v vlakom smo mnenja, da se morajo vrata odpreti vsaj za eno uri na koncu ali začetku dne (od 5.30—6.30, od 13.30—14.30 in od 21.30—22.30), ker drugače ne moremo priti na avtobuse in vlak. Ali pa se morajo vozni redi spremeniti. Obenem opozarjamo odgovorne v ŽJ, da se o takih ali podobnih stvareh v prihodnje pravočasno obvesti vse TOZD, ki so prizadete, ne pa tako kot sedaj, ko ni nihče nič vedel.« Sestanka se je udeležilo 38 delavcev.

V TOZD VRATNI PODBOJI so zadeve iz programa samoupravnih aktivnosti za maj obravnavali na skupnem zboru delavcev. Ugotovili so, da še vedno ni uresničen sklep prejšnjega sestanka.

ka glede pomanjkanja vozičkov na proizvodni liniji, pa tudi vprašanje pitne in hladilne vode še ni urejeno (vodo je treba pregledati, ker se jim zdi verjetno, da se pitna in hladilna voda mešata). Pod razno so opozorili na vprašanje zračenja na proizvodni liniji in na slaba kolesa na točkovnem stroju. Skladiščno so zadožili, da ob prevzemu umazanih oblek napravijo spisek in kontrolira število delovnih oblek, prav tako pa tudi ob prevzemu iz čistilnice.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS hladna predelava 3, adjustaža 2 ter brusilnica 1 in 3. Na sestanku SDS hladna predelava 3 je bilo v zvezi s poslovnim poročilom »največ razprave o problemu zunanjih reklamacij predvsem po krivdi naše temeljne organizacije, saj presega že več kot 40 %«. SDS meni, da prihaja do vse večjih reklamacij zaradi neenotnega upoštevanja tehnološke poti v TOZD in Železarni. SDS adjustaža 2 isto vprašanje analizira nekoliko podrobneje: »Poslovno poročilo je prikaz našega dela za prvo četrtletje. Vendar je bil vložek, s katerim smo razpolagali, tako slab, da so reklamacije do neke mere odraz rizične odpreme. Površinske napake in lunke se pojavljata zelo pogosto. Kar pa je napak, ki so pogojene z našim delom, jih bomo odpravili, kolikor bomo uspeli. Ne bomo pa mogli vplivati na tiste napake, ki nastanejo zaradi iztrošenosti strojev, naprav in orodij. Tudi tehnološke poti se ne prilagajajo novim zahtevam in spremembam, ali pa se sploh ne izvajajo.« Zanimiva je tudi njihova pripomba v zvezi z »usmeritvami za delo na sistemu delitve po delu.« »Vse teze in ugotovitve, ki so nastale na osnovi neuspelega referenduma, nam ne morejo vrniti zaupanja v nekaj, kar je domena samo nekaterih. Vse dokler nam ne bo jasno prikazano, kje pridobimo, kakaj izgubimo in dokler so nejasne razlike med sorodnimi grupacijami del in nalog, ne moremo pričakovati uspeha in potrditve. Zato želimo, da se pristopi k delu tako, da bo tudi nam vse jasno.« In še njihovo delegatsko vprašanje: »Kaj bo s 15-tonskim žerjavom v adjustaži. Delo z njim je postalo tako rizično, da nas je postalo strah. Bomo res čakali, da se bo zgodilo najhujše in da bomo dnevno izgubljali določen del proizvodnje.« SDS brusilnica 1 v zvezi s poslovanjem v prvem četrtletju ugotavlja, da je treba nameniti več pozornosti bolj kvalitetnemu delu, hkrati pa opozarja na probleme, ki takšno delo onemogočajo (slab vložek, neustrezni brusilni koluti, pomanjkanje linet za brusilne in ravnalne stroje). Boleč problem je tudi, kot pravijo, vzdrževanje strojev ob vedno bolj izrabljenem strojnem parku. Vprašujejo tudi, kdaj bodo narejene odtočne cevi nad ploščo skladišča električne delavnice. Ob dežju namreč zamaka steno sanitarij brusilnice.

(nadaljevanje prihodnjič)

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje, Božidar Lakota

DRUGO REGIJSKO SREČANJE MLADIH TEHNIKOV

V soboto, 11. maja, je bilo v osnovni šoli Fran Albreht v Kamniku drugo regijsko srečanje mladih tehnikov Gorenjske. Udeležili so se ga občinske ekipe učencev osnovnih šol pod vodstvom mentorjev tehničnih interesnih dejavnosti in učiteljev tehnične vzgoje iz petih gorenjskih občin: Kranja, Škofje Loke, Kamnika, Tržiča in Jesenice, ni pa bilo lanskega organizatorja regijskega srečanja — učencev in mentorjev iz radovljanske občine.

Jesenjski mladi tehniki so se ekipno uvrstili na drugo mesto v regiji, pred njimi so bili Kranjčani, za njimi pa Škofjeločani, Tržičani in Kamničani.

Regijskega srečanja se je udeležilo 175 učencev, od tega 42 z Jesenic, in sicer tisti, ki so dosegli najboljše rezultate na občinskih srečanjih s posameznih področij. V občini Jesenice so bila srečanja učencev organizirana v aprilu.

Tehničnim interesnim dejavnostim in tehnični vzgoji v okviru rednega pouka v zadnjih letih posvečamo v osnovnih šolah precej pozornosti. Pri vodenju interesnih dejavnosti se šole povezujejo z delovnimi organizacijami in društvi in skušajo vključiti čim več učencev in doseči čim širšo aktivnost, katere namen je širjenje tehničnega znanja, aktivno in koristno preživljanje prostega časa, poklicno usmerjanje, vključevanje mladih v delo organizacij in društev v okviru občine.

Občinska zveza organizacij za tehnično kulturo ta prizadevanja podpira in vzpodbuja svoje člane in druge občane k vodenju mladih. Opažamo pa, da delo preveč temelji na prizadevanjih posameznih mentorjev, ki jim v okviru rednega programa osnovnih šol ni mogoče zagotoviti ustreznega materialnega vrednotenja njihovega dela.

Občinska srečanja so bila organizirana na naslednjih področjih: spoznavanje proizvodnega procesa, računalništvo, uporaba električnega orodja klip-klap, modelarstvo (jadrni, brodarški modeli, modeli zmajev, raket, avtomobilov na električni pogon), radioamaterstvo, sestavljanje konstrukcij fischer UT 1 in UT 2. Za ostala področja pa so bile občinske ekipe oblikovane na aktivno mentorjev tehničnih dejavnosti, in sicer iz skupin po šolah, ki imajo razvite posamezne dejavnosti. Tako sta bili oblikovani ekipi filmarjev in mladih elektronikov (klub mladih tehnikov OŠ Karavanških kurirjev NOB). Ekipo fotografarjev so sestavljali učenci OŠ Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora in Karavanških kurirjev NOB, ki so že večkrat dokazovali svoje znanje na občinskih in drugih srečanjih pionirjev — fotografarjev.

Ekipa mladih tehnikov v obrambi in zaščiti je bila oblikovana iz vrst radioamaterjev, fotografarjev, raketarjev, ki so ponovili in dopolnili svoje znanje v topografiji, civilni zaščiti in prvi pomoči, ki je v rednem programu osnovnih šol.

Na regijskem srečanju je letos sodelovalo 18 ekip s posameznih področij. Da so bila občinska tekmovanja dobro izvedena in ekipe pravilno izbrane, dokazujejo dobri rezultati

jesenjskih pionirjev, doseženi na regijskem srečanju. V končni ekipni uvrstitvi so bili mladi tehniki iz občine Jesenice drugi, med posamezniki pa se je uvrstilo na republiško srečanje mladih tehnikov 15 učencev iz občine Jesenice, in sicer za naslednja področja:

— **fotografi:** Peter Muhar, OŠ Karavanških kurirjev NOB in Fredi Grilc, OŠ Jeseniško-bohinjski odred Kranjska gora,

— **mladi tehniki v obrambi in zaščiti:** Marij Trojar, Igor Makra, OŠ Prežihov Voranc, Tilen Kofol, OŠ Tone Čufar,

— **amatersko radiogoniometriiranje:** Boštjan Višnar, Boštjan Robič in Klemen Urh, OŠ Tone Čufar — Radio klub Železar,

— **mladi elektriki:** Primož Ravnik, Aleš Žerjav, OŠ Karavanških kurirjev NOB,

— **projekcija pionirskih filmov:** Aleksander Miklič, Amir Musić in Simon Doberšek, OŠ Karavanških kurirjev NOB,

— **modeli zmajev:** Uroš Pogačnik, OŠ Prežihov Voranc,

— **modeli avtomobilov na električni pogon:** Jani Langus, OŠ Prežihov Voranc.

Učenci in mentorji so bili zadovoljni z organizacijo in izvedbo regijskega srečanja mladih tehnikov v Kamniku.

K tehničnim dejavnostim je vključeno tudi tekmovanje mladih fizikov, ki pa niti letos niti lanske leto ni bilo organizirano v okviru občinskega in regijskega srečanja mladih tehnikov, ampak le v okviru Zavoda za šolstvo, kjer učenci predstavljajo svoje znanje iz programa rednega pouka.

Pokrovitelj tega srečanja je bila Skupščina občine Kamnik, organizator pa Zveza organizacij za tehnično kulturo Kamnik.

Stane Mencinger,
vodja občinske ekipe

NEPOZABNO SREČANJE

V petek, 10. maja, je bil v Ljubljani 20. zbor pionirjev Jugoslavije. To srečanje je bilo jubilejno in še posebej slovesno, saj je potekalo ob 40-letnici osvoboditve naše domovine. Z naše šole smo se ga udeležili štirje učenci šestih razredov. Zelo smo bili veseli, ko smo izvedeli, da se bomo udeležili srečanja.

Dopoldne smo se z vlakom odpeljali v Ljubljano. Na vlaku smo se srečali s pionirji iz cele jeseniške občine. Takoj smo si nadelali pionirske rutice in čepice in težko čakali na prihod na zbirno mesto v Ljubljani. Vožnja je hitro minila, saj smo se pogovarjali in opazovali.

Pred postajo so nas lepo sprejeli pionirji iz Sentvida. Odpeljali smo se v šolo Alojza Kebeta, kjer nas je že čakalo kosilo, ki nam je kar dobro teknilo. S polnimi želodčki smo odšli na šolsko dvorišče, od tam pa na ogled Ljubljane. Najprej smo si v Tivoliju ogledali razstavo orožja. Plezali smo na tanke in si navdušeni ogledovali krmilne naprave. Nikoli še nisem bila v helikopterju, zato je bil ogled še toliko bolj zanimiv. Še dolgo bi si ogledovali te čudežne naprave, pa smo morali naprej. Pred Moderno galerijo so nas pozdravili mladi folkloristi.

V Leninovem parku so nas zelo navdušili ljubljanski pionirji — slikarji, ki so narisali fresko. Tudi taborniki so nam pokazali svoje znanje.

Ob spremljavi godbe smo pešali po Cankarjevi cesti. Na Trgu osvoboditve so bili mladi kiparji in šolske zadruge. Tam smo lahko kupili tudi njihove izdelke.

Najbolj zanimivo pa je bilo na Trgu revolucije. Že nekoliko utrujeni smo gledali ritmiko in uživali v glasbi. Sprehodili smo se do Cankarjevega doma. Hodili smo kot po lepi pisani preprogi, ker so pionirji že lepo poslikali asfalt. Nazadnje je bila osrednja prireditev. Pozdravili smo se s pionirji vse Jugoslavije. Nastopili so pevski zbori, slišali smo recitacije. Najbolj smo bili navdušeni nad skupino Mladi upi.

Veseli in z željo, da bi se tega prijetnega srečanja še kdaj udeležili, smo odšli domov. Bili smo sicer utrujeni, toda po glavi so nam rojili različni dogodki s srečanja. Komaj smo čakali, da bomo to povedali svojim prijateljem, staršem in znanjem.

Helena Konobelj, 6. b,
OŠ Tone Čufar Jesenice

VESELO NA DELO!

Obveščamo vse dijake in študente, da bo počitniško delo v Železarni potekalo IZKLJUČNO preko Mladinskega servisa. Čas zaposlitve v Železarni se ne vpisuje v delovno knjižico.

Po TOZD bo razporejal delavce kadrovski sektor Železarne. Prijavnice dobite na Mladinskem servisu.

Podrobnosti o počitniškem delu bodo objavljene naknadno.

USPEH DIJAKOV CSUI

V soboto, 11. maja, je v Novi Gorici potekalo republiško tekmovanje srednješolcev v znanju fizike. Z naše šole so se tekmovanja udeležili: Alenka Mertelj, Klemen Pogačnik in Marko Koselj, dijaki 2., 3. in 4. letnika naravoslovno-matematične usmeritve in dosegli odlični uspeh.

Tekmovanje se je pričelo ob 10. uri v Naravoslovnem srednješolskem centru v Novi Gorici. Učenci so reševali naloge iz različnih področij, ki so se pokrivala s šolsko snovjo. Alenka je reševala naloge iz mehanike,

Klemen iz energije, Marko pa iz elektromagnetizma. Z nalogami so se potili dobri dve uri in pol, nato pa jih je čakalo okusno kosilo v dijaškem domu, ki so ga ob burnem ugotavljanju pravilnih in nepravilnih rešitev hitro pospravili. Po kosilu so učenci imeli možnost ogleda samostana ali pa hidroelektrarne Solkan. Toda najpomembnejše je šele sledilo: razglasitev rezultatov! Alenka je bila presrečna, ko je izvedela, da si je »priborila« I. nagrado, s tem pa tudi udeležbo na zveznem tekmovanju mladih fizikov, ki bo od 30. maja do 2. junija v Kladovu v Srbiji. K Alenkinemu uspehu je Marko »dodal« še svojega. Prejel je posebno priznanje za uspešno reševanje nalog.

Vsem trem učencem iskreno čestitamo, Alenki pa zaželimo veliko, veliko znanja v Kladovu.

Irina Vauhnik,
2. N. CSUI Jesenice

MATURANTJE VABIJO

4. letnik strojne-tehniške šole z Jesenic prireja MATURANTSKI PLES v petek, 17. maja, v hotelu Larix v Kranjski gori. Začetek bo ob 20. uri.

Vabljeni!

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA
KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

PREHRANA V IZJEMNIH POGOJIH

Na območju Jugoslavije živi ogromno različnih živalskih vrst. Čeprav so vse užitne, uporabimo kot hrano le tiste vrste, ki so primerno velike in so v Sloveniji dovolj razširjene.

Z nabiranjem užitnih rastlin ni težav, zato pa so večje z živalmi. Živali so hitre in nam pri lovu že ob naši najmanjši neprevidnosti utečejo. Da bi si zagotovili beljakovine živalskega izvora, se moramo najprej seznaniti z načini lova v izjemnih razmerah. Takšni načini lova v normalnih razmerah niso dovoljeni in so po zakonu strogo kaznivi.

Za uspešen lov moramo najprej vedeti, kje in kako živijo posamezne vrste živali. Le tako si bomo zagotovili potreben vir hrane.

Večina prebivalstva Jugoslavije živi v celinskem območju, kljub temu ne gre zanemariti bogatih virov živalske hrane v stoječih in tekočih vodah. Morje ne neprecenljiv vir hrane (ribe, raki, sipe, hobotnice, lignji, školjke, polži, morske vetrnice). Prebivalci ob morju poznajo tudi uspešne načine ulova.

Živalske vrste v Sloveniji delimo na kopenske in tiste, ki žive v sladkih vodah. Kaj moramo upoštevati, da bomo uspešni pri lovu?

— Večina živali odlično vidi, sliši in vonja, človeka takoj zazna.

— Vse živali potrebujejo hrano in vodo, zato jih bomo blizu napajališča laže našli.

— Solidno znanje branja sledi posameznih vrst živali ter ločitev sveže od stare sledi.

— Na preži moramo biti predvsem zbrani, mirni, neopazni in potrpežljivi.

— Zasedo postavimo tako, da piha veter iz smeri, od koder pričakujemo žival.

— Iz rogov živali izženemo z dimom.

— Najprimernejše ure za lov so zvečer in zgodaj zjutraj.

— Ranjena žival je zelo nevarna, zato ji sledimo skrajno previdno.

DELO PIONIRSKHE HRANILNICE OŠ PREŽIHOV

Na naši šoli že dolgo vrsto let deluje šolska hranilnica, ki jo vodi mentorica Metka Rojnik.

V hranilnici, ki je ena najpomembnejših interesnih dejavnosti na šoli, smo zaposlene ekipe pridnih in natančnih učencev od 5. do 8. razreda. Dejo je natančno in teže od dela v drugih dejavnostih. Če pride do napake, kar se pa redko zgodi, jo s skupnimi moči hitro poiščemo in odpravimo. Učenci in krožki zelo prizadevno varčujejo, tako da je pred hranilnico največkrat gneča. Varčevalcem ne dajemo denarnih obresti, temveč jih vsak mesec razveselimo z novimi praktičnimi nagradami. Zavzemamo pomembno mesto na šoli in v času pobiranja raznih prispevkov ter denarja za malico razbremenjujemo tajništvo šole. To smo še najbolje pokazali ob letošnji papirni akciji.

Prevezli smo celotno knjigovodstvo in izplačevanje denarja učencem. Kot prva šolska hranilnica v Sloveniji bomo uvedli novo delovno silo — računalnik. Z uvedbo računalniške obdelave podatkov bomo v marsičem poenostavili in posodobili delo v hranilnici. S tem si bomo pridobili tudi nove točke na tekmovanju hranilnic Gorenjske regije.

Za šolsko leto 1983/84 je komisija za ocenitev uspešnosti pionirskih hranilnic ocenjevala uspešnost po kriterijih, ki so bili sprejeti 28. marca 1981 na seji sveta mentorjev Ljubljanske banke. Temeljne banke Gorenjske. Ocenjevalna komisija je pripravila naslednje poročilo o ocenitvi pionirskih hranilnic:

Pionirska hranilnica	mesto	točke
Prežihov Voranc Jesenice	1.	112
Jeseniško-bohinjski odred Kranjska gora	2.	104
Heroj Gražar Tržič	3.	98
Polde Stražišar Jesenice	4.	96
France Prešeren Kranj	5.	79
Begunje	6.	78
Peter Kavčič Škofja Loka	7.	74
Janko in Stanko Makar Kranj	8.	72
Karavanški kurirji NOB Koroška Bela	9.	72
Heroj Bračič Tržič	10.	71

Tekmovanje šolskih hranilnic v šolskem letu 1984/85 bo končano 31. maja.

Aleš Mlinarič

PROGRAM PRIREDITEV 17. MAJA V PODMEŽAKLI

- ob 14. uri — srečanje novospreglatih mladincev, igra ansambel Alibi-Jesenice,
 - ob 16. uri — nastop folklorne skupine OŠ Gorenjski odred Žirovnica,
 - ob 17. uri Ekshibicijska nogometna tekma: Punk united fg m team — mladina: ekipa Ejga-Jesenice,
 - ob 18. uri koncert: Adriatic 5 iz Lesc,
 - ob 19. uri Luč in preja — Jesenice,
 - ob 19.30 — Agro-pop — Ljubljana,
 - ob 21. uri Ultimat.
- In kaj še??? računalništvo, taborništvo, radioamaterstvo, mirovna stojnica in brigadirstvo.
Za hrano in pijačo poskrbljeno!

Separacija žlindre (foto I. Kučina)

AKCIJA V VALJARNI
BLUMING-ŠTEKEL

V soboto, 11. maja, smo se v zgodnjih jutranjih urah v oblačnem in deževnem vremenu zbrali mladinci OO ZSMS VBS in brigadirji stalne brigade »Železar« na zbornem mestu pri vratarju na Beli.

Zbirali smo staro železo v TOZD in urejevali okolico. Starega železa smo zbrali 8 ton in 150 kg. Kljub občasnim ploham, ki so akcijo nekoliko ovirale, je akcija uspela.

Husein Kljunič

ZVOKI IN BALETNI KORAKI

V ponedeljek, 13. maja, so nas obiskali baletni plesalec Vojko Vidmar, kitarist Igor Saje in violinist Tomaž Lorenz. Pripravili so tretji letošnji koncert Glasbene mladine.

Z zanimanjem smo prisluhnili glasbi umetnikov. Igor Saje in Tomaž Lorenz sta iz svojih instrumentov izvalila lepe zvoke. Dvostavno sonato za violino in kitaro sta zaigrala tako mehko in sprevno, da smo učenci pozabili na vse šolske skrbi in se zasanjani usmerili v zvoke, ki so prihajali iz ospredja. Tudi skladba Nikolaja Paganinija je pritegnila vso pozornost. Telovadnica je bila polna zvokov. Mehkih, lepih. Ko sta odigrala skladbo, je v telovadnico prišel plesalec Vojko Vidmar, član baletnega ansambela SNG Ljubljana. Ob zvokih kitare se je zavrtel in marsikateremu od nas je bil ta ples všeč zato, ker balet malokrat vidimo, saj nimamo priložnosti iti v Ljubljano na ogled oper, dram, iger.

Predstavil se nam je še kitarist sam. Napeto smo čakali, da se oglasi

naslednja melodija. Strune so zapele in iz kitar je izvaljal na dan skladbe, ki so nam bile zelo všeč.

Za konec sta nastopila violinist in plesalec. Gib in zvoki so se zivali v celoto. Občudovali smo tudi plesalčvo masko in oblačilo.

Moderna glasba violine — moderni balet — gibi, hitri plesni koraki, poskoki. Kako je znal umetnik spreminjati mimiko obraza! Glasba in plesni gibi — vse je bilo eno. Umetnika sta iz nas izvalila smeh in prešernost in ploskanje vsem trem po zadnji točki kar ni hotelo biti konec.

Bilo je lepo, nekaj posebnega. Želim, da bi bilo več takih koncertov, kjer se tudi ob resni glasbi lahko razvedriš in se zvišiš vanjo.

Nataša Drolc, 6. b
COŠ Gorenjskega odreda
Žirovnica

PROIZVODNJA V APRILU

Za aprilsko proizvodnjo je značilno, da se je dobro delo iz marca nadaljevalo tudi v tem mesecu. Nove višje cene naših izdelkov pa so nam, skupaj z dobro odpremo, prinesle do sedaj največjo mesečno realizacijo osnovne proizvodnje, in sicer več kot 5,5 milijarde din.

Vse TOZD, razen Plavža, so dosegle ali presegle skupno proizvodnjo (Hladna valjarna Jesenice tudi odpremo) in svoje operativne programe, ki so bili, razen v Jeklarni (višji), enaki kot gospodarski načrt. Skupna proizvodnja je bila z ozirom na operativni program dosežena 103,9 %, gotova — prodaja pa 111,7 %.

Tujega vložka je bilo 3.799 ton za domačo porabo in 796 ton za usluge prevajanja, vendar pa vložka za usluge prevajanja za Valjarno debele pločevine še vedno ni.

Na žalost je zopet prišlo do izpada proizvodnje nerjavnih jekel v Jeklarni, zaradi enotedenskega izpada VOD naprave (zalita komora), enotedenskega rednega letnega remonta Lectrometl peči in delnega pomanjkanja niklja, ki je v večji količini pripel šele proti koncu meseca.

Problem delovne sile ostaja še naprej in skoraj vse TOZD s strahom pričakujejo poletne, dopustniške mesece.

TOZD PLAVŽ

Proizvodnja te TOZD ni bila taka, kot smo je vajeni v zadnjem času. Z gospodarskim načrtom predvidena proizvodnja je bila dosežena le 86,1 %. Vzroki so predvsem pomanjkanje kisika (menjava cevovoda do 23. aprila), pomanjkanje aglomerata (remont aglomeracije), slabša kvaliteta koka, nasledine in prekomerna menjava šob — pihalice.

TOZD JEKLARNA

Jeklarna je z operativnim programom (za 2.000 ton, višji od gospodarskega načrta), načrtovano skupno proizvodnjo dosegla 103,4 %. Martinarna je svoj za 2.500 ton povišani operativni program (28 dni 5-pečnega obratovanja) izpolnila 105,5 %, dočim je elektro jeklarna dosegla 99,4 % svojega operativnega programa (500 ton nižji od gospodarskega načrta zaradi remonta LM peči). Izpad proizvodnje EL peči je nastal zaradi enodnevnega podaljšanja remonta LM peči.

Izpolnjevanje kvalitetnega programa ni bilo najboljšo. Preveč je zgrešenih šarž. Zaradi prodora jekla skozi ponovco je 19. aprila prišlo do zalitja izvoznih tirov v martinarni in prevoznega voza za kontiliv. Martinarna je imela izpad proizvodnje okrog 250 ton, kontiliv pa je pričel obratovati šele 23. aprila. Delavcem kontiliva je z delom v prostem času uspelo nadoknaditi izgubljeno proizvodnjo tako, da so v tem mesecu odšli 5.236 ton gredic ali 104,7 % gospodarskega načrta.

TOZD LIVARNA

Za april je z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo dosegla 131,3 %. Tujim naročnikom je bilo odpremljeno 51,5 tone odlitkov ali 103 % planirane količine.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Dobra proizvodnja Jeklarne se je poznala tudi v tej TOZD (zadosti vložka), zato je dosegla z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo 111,3 %, gotovo — odpremo pa s 100,8 %.

Potisna peč je obratovala od 17. do 23. aprila (7 dni) in je bilo v tem času izvaljano 3.441 ton slabov, od tega 260 ton dinamo in 220 ton nerjavnih trakov.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Obratovanje je v aprilu potekalo brez problemov, zato je TOZD dosegla z operativnim programom načrtovano skupno proizvodnjo 101,4 % in gotovo proizvodnjo — odpremo 104,9 %.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

V aprilu je bil v tej TOZD planiran in narejen redni letni remont, zato je bil gospodarski načrt skupne in gotove proizvodnje nižji. Precejšnje medfazne zaloge polizdelkov so ob dobrem delu omogočile občutno preseganje planskih obveznosti tako, da je bila skupna proizvodnja dosežena 152,7 % in gotova — odprema 222,0 %.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Kljub delnim težavam zaradi pomanjkanja kisline in občasnih okvar Sendzimir ogrodja je ta TOZD obratovala dobro in svoje z operativnim programom načrtovane cilje dosegla, in sicer v skupni proizvodnji 102,8 % in v gotovi — odpremi 102,2 %.

Proizvodnja dinamo jekel je bila 2.755 ton, nerjavnih kvalitete pa zaradi pomanjkanja vložka le 178 ton.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Ta TOZD je imela občutnejši izpad proizvodnje zaradi okvare Demag valjavskega ogrodja (od 10. do 17. aprila), a ji je vendar uspelo z delom na proste dni doseči skupno proizvodnjo 100,2 %, medtem ko je odprema le 89,2 %. Proizvodnja elektro pločevine je bila 530 ton, kvalitativnih jekel pa 192 ton.

TOZD ŽIČARNA

Z operativnim programom načrtovana skupna proizvodnja je bila dosežena 107,8 %, gotova — odprema pa 104,7 %.

Proizvodnja patentirane žice je bila 939 ton, VAC žice 694 ton in EPP žice 82 ton.

TOZD PROFILARNA

Večjih problemov v tej TOZD v tem mesecu ni bilo, zato so tudi proizvodni rezultati ugodni. Skupna proizvodnja je bila dosežena 106,3 % in gotova — odprema 114,0 %.

TOZD VRATNI PODBOJI

Z gospodarskim načrtom predvidena skupna proizvodnja je bila dosežena 108,2 %, gotova — odprema pa 114,2 %. Edini problem so razdrobljena naročila.

TOZD JEKLOVLEK

TOZD pesti predvsem pomanjkanje naročil v dimenzijah nad 20 mm, kar povzroča pri občasnih okvarah KOCH in BK linije ter Schumaga nižjo storilnost.

Skupna proizvodnja je bila dosežena 100,6 %, gotova — odprema pa 101,9 %.

TOZD ELEKTRODE

Z gospodarskim načrtom predvideni mesečni načrt skupne proizvodnje je bil dosežen 100,0 %. Načrtovana proizvodnja ni bila dosežena le pri oploščenih elektrodah (93,8 %) zaradi prestavitve oploščevalne linije št. 3 (od 1. do 21. aprila). Odprema je bila dosežena 103,4 %.

TOZD ŽEBLJARNA

Obratovanje je v aprilu potekalo dobro, kljub stalnim okvaram žebarskih strojev tako, da je bila skupna proizvodnja dosežena 110,1 % in gotova — odprema 113,6 %.

Odstopanje je v asortimentu, ker še vedno ne delajo navojnih žebjev. Miloš Piščanec

Jubilanti dela (foto I. Kučina)

DOBRI REZULTATI PRODAJE V APRILU

V aprilu smo prodali 31.258 ton naših izdelkov ter s tem količinsko presegli družbeni načrt in operativni program za 12 %. Dosežena prodajna cena je bila za 1 % višja od načrtovane, nižja pa je bila od cene, določene v operativnem programu.

Osnovna realizacija za april je znašala 5.159 mio din, kar je za 13 % več, kot smo načrtovali in za 8 % več, kot je predvideval operativni program, ki upošteva dejanske pogoje gospodarjenja. Skupaj s storitvami prevajanja ter realizacijo storitvenih TOZD je znašala zunanja realizacija v aprilu 5.334 mio din in je bila za 111 % višja od realizacije, dosežene v aprilu lani. Asortiment naših izdelkov, prodanih v aprilu, je bil slabši, kot smo načrtovali, vendar boljši kot v istem obdobju lani.

Pregled prodaje v posameznih TOZD kaže, da so v aprilu količinski in vrednostni načrt dosegli oziroma presegli v vseh TOZD, razen HV Bela in Žebeljarna, ki sta sicer količinsko presegli načrtovano količino, vendar sta zaostali za načrtovano realizacijo, saj nista dosegli načrtovane prodajne cene.

Rezultati prodaje v prvih štirih mesecih letošnjega leta kažejo, da smo s prodajo in storitvami prevajanja v višini 135.895 ton ustvarili 18.571 mio din realizacije, vključno z rezultati storitvenih TOZD pa je skupna zunanja realizacija znašala 18.929 mio din. Tako smo po količini in vrednosti prodaje presegli operativni načrt, medtem ko je bil precej visoko postavljen družbeni plan količinsko presežen za 3 %, družbeni načrt skupne zunanje realizacije pa smo izpolnili 93 %. Izračun dosežanja skupne prodaje s pomočjo metode izračuna agregatnih indeksov je

pokazal, da smo v prvih štirih mesecih letos imeli za 3,1 % boljšo strukturo prodanih izdelkov kot v istem obdobju lani, za načrtovano pa smo zaostali za 6 %.

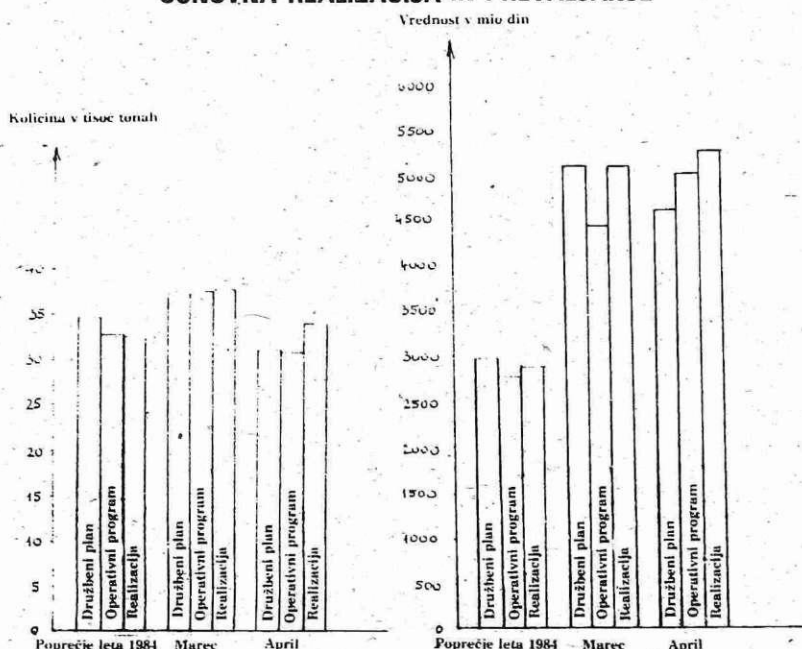
Pregled doseganja gospodarskega načrta prodaje v TOZD kaže, da smo ob upoštevanju storitev prevajanja dosegli oz. presegli planirano količino prodaje v prvih štirih mesecih v TOZD Livarna, Valjarna debele pločevine, HV Bela, HV Jesenice, Žičarna, Profilarna, Vratni podboji, Jeklovlek, Elektrode in Žebeljarna. Preseganje je bilo največje v TOZD Livarna in Valjarna debele pločevine (kar za 7 %) ter v TOZD Žebeljarna za 12 %.

Za načrtovano količino prodaje sta v prvih štirih mesecih zaostali le TOZD Valjarna bluming — štekel za 3 % in Monter Dravograd za 33 %.

Dosežena prodajna cena je bila razen v TOZD Livarna in Jeklovlek nižja od načrtovane. To je vplivalo tudi na realizacijo, ki so jo kljub ugodnim količinskim rezultatom dosegle le TOZD Livarna, Valjarna debele pločevine, HV Jesenice in Jeklovlek. Ostale TOZD za načrtovano realizacijo zaostajajo, zaostanek pa je bil največji v TOZD Monter Dravograd 36 %, sledi pa ji TOZD HV Bela s 17 % zaostankom za gospodarskim načrtom. Vrednostnih rezultatov storitvene TOZD niso izboljšale, saj so razen TOZD Transport vse zaostale za gospodarskim načrtom.

Polonca Marjanović

OSNOVNA REALIZACIJA IN PREVALJANJE

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMO ZA APRIL 1985

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	15.700	15.700	13.516,5	86,1	86,1	—	—	—	—	—	—	—
JEKLARNA	37.600	39.600	40.941,0	108,9	103,4	—	—	—	—	—	—	—
— SM	23.600	26.100	27.521,2	116,6	105,5	—	—	—	—	—	—	—
— EL	14.000	13.500	13.419,8	95,9	99,4	—	—	—	—	—	—	—
— ASEA	5.600	5.600	7.223,6	129,0	129,0	—	—	—	—	—	—	—
— LM	8.200	7.700	5.972,4	72,8	77,6	—	—	—	—	—	—	—
— BBC	200	200	223,8	111,9	111,9	—	—	—	—	—	—	—
LIVARNA	160	160	210,0	131,3	131,3	50	50	51,5	103,0	103,0	51,5	51,5
— Jeklo	157	157	207,8	132,4	132,4	50	50	51,5	103,0	103,0	51,5	51,5
— Kovino	3	3	2,2	70,0	70,0	—	—	—	—	—	—	—
BLUMING-ŠTEKEL	28.610	28.610	31.855,2	111,3	111,3	5.340	5.340	4.456,9	83,5	83,5	5.385,6	5.385,6
— Bluming	13.760	13.760	17.769,7	129,1	129,1	350	350	362,1	103,5	103,5	360,7	360,7
— Štekel	11.990	12.300	10.791,9	90,0	87,7	2.440	2.440	2.094,8	85,9	85,9	2.858,8	2.858,8
— Štekel storitve	310	—	1.236,7	398,9	—	—	—	—	—	—	—	—
— Termična obdelava	2.550	2.550	2.056,9	80,7	80,7	2.550	2.550	2.000,0	78,4	78,4	2.166,1	2.166,1
VALJARNA ŽICE	9.050	9.050	9.173,6	101,4	101,4	2.230	2.230	2.104,9	94,4	94,4	2.340,0	2.340,0
— Valjarna žice	9.050	9.050	9.173,6	101,4	101,4	—	—	—	—	—	—	—
— Valjarna žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	3.220	3.220	4.916,6	152,7	152,7	2.330	2.330	4.755,0	204,1	204,1	5.192,7	5.192,7
— Valjarna debele pločevine	2.440	2.440	4.916,6	201,5	201,5	—	—	—	—	—	—	—
— Valjarna debele pločevine storitve	780	780	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA BELA	8.400	8.400	8.633,3	102,8	102,8	6.360	6.360	6.818,4	107,2	107,2	6.497,3	6.497,3
— Hladna valjarna Bela	6.400	6.400	6.986,8	109,2	109,2	—	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Bela storitve	2.000	2.000	1.646,5	82,3	82,3	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA JESENICE	2.150	2.150	2.155,1	100,2	100,2	1.760	1.760	1.585,6	90,1	90,1	1.569,4	1.569,4
— Hladna valjarna Jesenice	1.980	1.980	1.732,3	87,5	87,5	—	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Jesenice storitve	170	170	422,8	248,7	248,7	—	—	—	—	—	—	—
ŽIČARNA	3.820	3.820	4.118,8	107,8	107,8	2.820	2.820	3.069,0	108,8	108,8	2.953,5	2.953,5
— Žičarna	3.820	3.820	4.118,8	107,8	107,8	—	—	—	—	—	—	—
— Žičarna storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PROFILARNA	1.800	1.800	1.913,1	106,3	106,3	1.530	1.530	1.729,2	113,0	113,0	1.835,6	1.835,6
— HOP	1.575	1.575	1.799,9	114,3	114,3	1.435	1.435	1.650,4	115,0	115,0	1.786,8	1.786,8
— HOP storitve	10	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Rondele	75	75	78,7	104,9	104,9	75	75	78,8	105,1	105,1	46,4	46,4
— Rondele storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Diski storitve	100	100	34,5	345,0	345,0	—	—	—	—	—	—	—
— Deli za cestno ograjo	40	40	—	—	—	20	20	—	—	—	2,4	2,4
SKLADIŠČE 38	20	80	—	—	—	80	80	—	—	—	—	—
VRATNI PODBOJI	120	120	129,8	108,2	108,2	120	120	129,8	108,2	108,2	107,1	107,1
JEKLOVLEK	2.020	2.020	2.032,3	100,6	100,6	2.000	2.000	1.966,4	98,3	98,3	2.038,8	2.038,8
ELEKTRODE	1.860	1.860	1.860,3	100,0	100,0	1.650	1.650	1.621,9	98,3	98,3	1.705,8	1.705,8
— Elektrode + varilna žica	1.480	1.480	1.407,2	95,1	95,1	1.470	1.470	1.403,7	95,5	95,5	1.504,7	1.504,7
— Varilna žica storitve	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Varilni prašek	70	70	76,6	109,4	109,4	70	70	76,6	109,4	109,4	59,5	59,5
— Suha el. masa	50	50	60,0	120,0	120,0	50	50	60,0	120,0	120,0	60,0	60,0
— Ognjevarni material	260	260	316,4	121,7	121,7	60	60	81,6	136,0	136,0	81,6	81,6
ŽEBLJARNA	750	750	825,8	110,1	110,1	750	750	818,9	109,2	109,2	852,6	852,6
MONTER DRAVOGRAD	830	900	509,6	61,4	56,6	830	900	509,6	61,4	56,6	509,6	509,6
SKUPAJ:	116.170	118.240	122.791,0	105,7	103,9	27.850	27.920	29.617,1	106,4	106,1	31.069,5	31.069,5
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	150	150	214,5	143,0	143,0	214,5	214,5
SKUPAJ	—	—	—	—	—	28.000	28.070	29.831,6	106,5	106,3	31.284,0	31.284,0
Storitve	—	—	—	—	—	3.060	3.060	2.103,9	68,8	68,8	2.103,9	2.103,9
SKUPAJ	—	—	—	—	—	31.060	31.130	31.935,5	102,8	102,6	33.387,9	33.387,9

GIBANJE OSEBNEGA DOHODKA V APRILU IN MAJU

Izpolnjevanje gotove proizvodnje v aprilu in maju je bistveno vplivalo na gibanje osebnih dohodkov za ta dva meseca. Kakšna so bila ta gibanja, smo se pogovarjali z Božidarjem Bartljem, članom poslovodnega odbora, in Rafkom Peničem, vodjo oddelka za nagajevanje.

Za april smo si zastavili cilj 4,8 milijarde din realizacije, kar bi po operativnem programu lahko dosegli. Načrtovali smo 27.170 ton gotove proizvodnje, 182.000 dinarjev za tono našega izdelka pa je prodajna vrednost, ki je omogočila doseganje predvidenega skupnega cilja poslovanja.

Normalnejše proizvodne razmere in preseganje planskih rezultatov v večini temeljnih organizacij so pogojevale višjo skupno realizacijo. Najbolj je odstopala temeljna organizacija Valjarna debele pločevine, ki je z delom v adjustaži in odpremi skladišč ter z zmanjšanjem medfaznih zalog dosegla izredne rezultate, saj je za 122 odstotkov preseгла operativni plan. Ta dosežek je vplival na povišanje realizacije cele železarnice v količini za 2700 ton, vrednostno pa za 458 milijonov dinarjev.

Minimalni cilj je bil v aprilu presežen za 17 odstotkov, zato je bil po prečni osebnih dohodkih za ta mesec 49.000 dinarjev na delavca. Bilo je sicer tudi več nadur, potrebnih za nemoteno proizvodnjo in remonte, toda tudi 47.700 dinarjev za 182 ur je zelo lep osebnih dohodek.

Zakaj smo si zastavili tak cilj poslovanja in kaj je njegov namen? Rafko Penič meni, da je smisel in cilj oddelkov za nagajevanje, da izboljšajo poslovanje v najbolj kritičnih točkah, metoda zastavljenih ciljev pa je ena od oblik reševanja te problematike.

V začetku lanskega leta smo bili količinsko zelo uspešni, nismo pa imeli visoke odpredaje in prodajne cene, zato je bila izguba zelo visoka. Kljub stimulaciji izvajanja programa za odpravo motenj v proizvodnji je bilo zmanjševanje izgube zelo počasno. Ker je za poslovni rezultat pomembnejša prodajna vrednost in ne količina proizvodnje, smo proti koncu leta uvedli model nagajevanja cilja, ki se je izkazal že prvi mesec letošnjega leta.

V aprilu smo pričakovali, da bo imel remont v Valjarni debele pločevine pomemben vpliv na realizacijo prodajne cene izdelkov železarnice. Resnica je bila še lepša od pričakovanj, saj so delavci te temeljne organizacije odpremili nadplansko količino proizvodnje, ki je bila tudi po sestavi nadporečna (asortiment je bil za 11 odstotkov boljši kot lani). Zelo uspešne so bile tudi druge temeljne organizacije, ki so v večini operativni program proizvodnje pre-

segle. Visok osebni dohodek za april je torej povsem zaslužen, vprašanje pa je, kako bo v prihodnje.

Valjarna debele pločevine namreč rezultata iz prejšnjega meseca ne bo mogla ponoviti, ker je zelo zmanjšala svoje zaloge, zato bodo morale druge temeljne organizacije nadomestiti manjšo prodajo Valjarne debele pločevine. Materialne možnosti nam omogočajo, da dosežemo operativni plan za maj — 5,3 milijarde dinarjev prodaje.

Ne glede na ugodne materialne možnosti se bo treba v maju zelo potruditi, saj je v tem mesecu zaradi praznikov samo 21 odpremi dni, tempo odpreme pa po praznikih navadno ni tak kot ob ostalih delovnih dneh. Če bomo dosegli načrtovano prodajno vrednost za mesec maj, bo osebni dohodek za ta mesec za okrog 3000 dinarjev manjši kot je bil v aprilu. Vsako preseganje operativnega plana pa pomeni toliko večji osebni dohodek.

Čeprav so rezerve manjše kot v aprilu, ni nobenega razloga za malodušje, da bi bil v maju rezultat tako slab, da bi bil osebni dohodek za maj bistveno manjši od aprilskega. Izkoristiti bo treba le vse možnosti, da svojo lastno proizvodnjo dopolnimo z uslužnostnim prevajanjem. Če pa ne bomo dosegli niti minimalnega cilja 4,9 milijarde dinarjev vred-

nostne realizacije, bo osebni dohodek za maj tako nizek, da ga tudi izplačilo regresa ne bo moglo bistveno popraviti.

V aprilu smo povečali osnove za izplačilo osebnih dohodkov, zato bo regres izplačan v juniju. Ker je regres namenjen kot pomoč za dopust, ki se začne šele v drugi polovici junija, smo upoštevali tudi dinamiko izplačila osebnega dohodka. Tako smo ugotovili, da je ob povečanju osebnih dohodkov v aprilu primernejši regres izplačati z majskim osebnih dohodkom.

Letos je regres 7000 dinarjev na zaposlenega delavca naše železarnice, 2000 dinarjev za otroke zaposlenih do 10 let in 2400 dinarjev za nezaposlene družinske člane in otroke nad 10 let.

Smisel doseganja cilja poslovanja ni le višji osebni dohodek, ampak predvsem ekonomičnejše poslovanje in hitrejši obračanje blaga in denarja, ki je vedno dražji. Smisel doseganja cilja poslovanja je predvsem boljše poslovanje, kar pomeni manjše stroške, večjo produktivnost in manjše zaloge, ki v zadnjem času zelo povečujejo svoj delež v prihodu in s tem bistveno zmanjšujejo vrednost dohodka, torej sredstva za izplačilo osebnih dohodkov.

Skratka, možnosti za doseganje skupnega cilja poslovanja v maju so, od nas pa je odvisno, ali ga bomo dosegli ali celo presegle in kakšen bo naš osebni dohodek.

Lilijana Kos

DOLGOROČNE USMERITVE IN ANALIZA POSLOVANJA SOZD

V torek, sedmega maja, je bila v Ljubljani šesta seja izvršilnega odbora delavskega sveta SOZD Slovenske železarnice. Na njej so obravnavali poročilo o izvajanju sklepov prejšnje seje, dolgoročne usmeritve SOZD, analizo poslovanja in oceno razvojnih možnosti Slovenskih železarn ter poročila o deviznem poslovanju, izvajanju investicij v prejšnjem letu in o poslovanju SOZD v prvem trimesečju 1985.

Izvršni odbor je predlagal, da se usmeritve iz tega dokumenta upoštevajo pri izdelavi srednjeročnega programa SOZD Slovenske železarnice za obdobje 1986—1990 ter dolgoročnega plana do leta 2000.

Predlagali so, da se čimprej podrobneje obravnavajo posamezna področja dela, zlasti področja tehnološkega razvoja; opredelitve populativnih programov v predelavi, dolgoročna oskrba z energijo in surovinami, razvoj kadrov in prodaja

znanja ter organiziranje in integracije.

Sprejete dolgoročne usmeritve so obveza za vsako temeljno organizacijo in delovno organizacijo SOZD, ki bo sprejemala lastne dolgoročne usmeritve in delne plane. Če se bodo gospodarske razmere spremenile, je odmak od dolgoročnih usmeritev možen, vendar je treba novo usmeritev sprejeti po enakem usklajevalnem postopku in ne vsaka delovna organizacija zase.

Pri obravnavi analize poslovanja in ocene razvojnih možnosti SOZD Slovenske železarnice so ugotovili, da še vedno obstajajo možnosti za boljše gospodarjenje oziroma za doseganje načrtovanih ciljev. Analiza poslovanja v obdobju 1981—1985 in ocena razvojnih možnosti v obdobju 1986—1990 naj bosta osnovi za sestavo samoupravnega sporazuma o temeljnih plana za obdobje 1986—1990.

Za boljše devizno poslovanje si morajo v vseh delovnih organizacijah prizadevati, da obdržijo vsaj dosedanja obseg izvoza, izvajati pa morajo tudi konkretne predloge za prestrukturiranje izvoza.

Od vseh porabnikov jekla je treba izterjati zapadle dolgove glede združevanja deviznih sredstev, ker sredstva, pridobljena z lastnim izvozom, ne bodo zadostovala za pokrivanje obveznosti.

Tudi s predelovalnimi organizacijami se je treba dogovoriti o skupnem izvozu, pri nastopanju na zunanji trgu pa je treba nujno doseči večjo povezanost delovnih organizacij v sestavljeni organizaciji in izven nje.

Obravnavali so poročilo o izvajanju investicij v lanskem letu in ga potrdili ter predlagali v obravnavo delavskemu svetu SOZD.

O poslovanju sestavljene organizacije v prvem trimesečju letos je poročal Igor Uršič. Poudaril je, da z rezultati prvega trimesečja ne moremo biti zadovoljni, saj načrtovanih ciljev proizvodnje nikjer niso dosegli, razen v železarni Ravne. Tudi na ostalih področjih rezultati niso zadovoljivi, čeprav je celotni prihodek precej večji. Posebej je poudaril problematiko osebnih dohodkov, ki skraj v nobeni delovni organizaciji ni so odraz ekonomskih rezultatov.

Obravnavali so še odobritev višine zneska za pokrivanje obveznosti po sporazumu o prevzemu pokroviteljstva nad obravnavanjem in razvijanjem tradicij Prešernove brigade in pripravilo Zveznega izvršnega sveta, da je 9. maj lahko prost dan. Za ohranjanje in razvijanje tradicij Prešernove brigade so namenili 80.000 dinarjev, glede dneva zmage pa so predlagali, da je v vseh delovnih organizacijah to normalen delovni dan.

povzela: Lilijana Kos

Gradnja Jeklarne 2 (foto I. Kučina)

OSEBNI DOHODEK ZA MESEC APRIL

April je eden najuspešnejših mesecev letošnjega leta, tako pri uresničenju skupnega cilja poslovanja, ki smo ga presegle za 17 %, kot pri proizvodnji naših izdelkov. Od prvega aprila dalje so povečane tudi osnovne tarifne postavke za 15 %.

Operativni plan skupne proizvodnje smo prvič po nekaj letih presegle za več kot 4 %. Plan odpreme so presegle vse TOZD, med najuspešnejšimi je bila kljub remontu TOZD Valjarna debele pločevine. V tej temeljni organizaciji so deloma tudi zaradi remonta dosegli za 11 % višji osebni dohodek kot za marec s poravnavo, njihovo aprilsko povprečje pa je kar za 34,5 % večje od osebnega dohodka za mesec marec.

Podobna razlika je tudi v osebnih dohodkih za delavce Remontnih delavnic, ki so opravili veliko nadur na remontu v Valjarni debele pločevine.

Procent učinka se je v povprečju dvignil za 2,1 %. Najvišjega izkazuje TOZD Jeklarne (61,3 %), za 7,2 % višjeje od marca. Kljub temu, da je v Jeklarni dosežen visok odstotek učinka ob relativno visokem preseganju načrtovane proizvodnje, je porast njenega osebnega dohodka povprečen, ker so bili njeni rezultati glede na število dni pet-pečnega obratovanja slabši kot v marcu. Mnogo večjo učinkovitost kot v marcu pa so dosegli delavci TOZD Valjarna debele pločevine, ki pa so bili uspešnejši tudi pri obsegu odpreme izdelkov za izvoz, imeli pa so tudi neprimerno boljšo strukturo proizvodnje kot v prejšnjih mesecih.

Najvišji procent nadur v učinkovitih urah izkazujejo tokrat: Remontne delavnice 7,5 %, Vzdrževanje 7,4 %, Valjarna deb. ploč. 6,6 %. Na povečan obseg nadur je vplival remont v Valjarni debele pločevine.

Najmanj nadur so opravili delavci TOZD Profilarne (0,2 % vseh učinkovitih ur). V Železarni je bilo v aprilu opravljeno 8.389 nadur več kot v marcu, v celoti na račun naštetih TOZD. Ista ugotovitev velja za povečanje deleža otežkočenih dodatkov.

O stimulaciji za doseganje ciljev v aprilu je bil zapis že v prejšnji številki Železarnice, zato njen vpliv na višino OD ni potrebno posebej obravnavati. Poleg vseh naštetih elementov, ki so vplivali na večji OD v aprilu, moramo dodati le še bolezensko odsotnost, ki se je zelo zmanjšala. Manjši obseg skromno plačane odsotnosti namreč vpliva na višje povprečje osebnega dohodka. Tega se delavci Železarnice krepko zavedamo, zato bolezensko odsotnost vse bolj koristimo le takrat, ko je dejansko nujno potrebno.

Na večji povprečni osebni dohodek za april so vplivala tudi povečana izplačila invalidnin nekaterim delavcem. Ta delež osebnega dohodka (približno 400 din na delavca) po svoji vsebini ne sodi k aprilu. Prikaz je le zaradi potreb statistike.

Vsi našeti vplivi so prispevali, da je osebni dohodek za april kar za 4 % večji od osebnega dohodka za marec s poravnavo za prvo trimesečje in kar za 26 % večji kot osebni dohodek za marec. Po vseh primerjavah je osebni dohodek tega meseca realno največji v zadnjih dveh letih. Naj nam bo to otipljiv dokaz, da se nam splača dobro delati.

Oddelek za nagajevanje

STRUKTURA OD ZA MESEC APRIL 1985

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fiz. zap.	Struktura OD v %		
			26=100	23=100	19=100
1. Osnovni OD	85.173.828	13.716	27,8	28,4	31,9
2. Učinek	47.755.736	7.691	15,6	16,0	17,9
3. Stim. za proiz.	7.324.949	1.180	2,4	2,4	2,7
4. Ocena del. pr.	11.270.342	1.815	3,7	3,8	4,2
5. Skupaj 1—4	151.524.855	24.402	49,5	50,6	56,7
6. Nočni dod.	5.549.354	894	1,8	1,9	2,1
7. Popold. dod.	3.064.206	493	1,0	1,0	1,1
8. Nadur. dodat.	2.072.515	334	0,7	0,7	0,9
9. Nedelj. dod.	2.493.874	402	0,8	0,8	0,9
10. Sobot. dod.	624.558	101	0,2	0,2	0,2
11. Praznični. dod.	1.040.933	168	0,3	0,3	0,4
12. Skupaj 6—11	14.845.440	2.392	4,8	4,9	5,6
13. Otež. dod.	3.286.729	528	1,1	1,1	1,2
14. Dod. za del. dobo	7.004.167	1.128	2,3	2,3	2,6
15. Sob. dopust	1.983.993	319	0,6	0,7	0,7
16. Premije	15.058.201	2.425	4,9	5,0	5,6
17. Stim. za dos. cil.	71.639.165	11.537	23,3	23,9	26,9
18. Ost. plač.	1.817.890	293	0,6	0,6	0,7
19. Skup. 5 + 12 do 18	267.160.440	43.024	87,1	89,1	100,0
20. Plačan. praz.	10.727.177	1.726	3,5	3,7	4,0
21. Red. izr. dop.	16.683.246	2.687	5,4	5,6	6,2
22. Nadom. OD za bol. ods. do 30 dni	4.856.094	782	1,6	1,6	1,8
23. Skup. OD za sred. DO	299.426.957	48.219	97,6	100,0	112,0
24. Nadom. OD za bol. ods. nad 30 dni	6.878.605	1.108	2,2	2,3	2,6
25. Refund.	544.837	88	0,2	0,2	0,2
26. Izpl. neto OD	306.850.399	49.415	100,0	102,5	114,8

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV ZA APRIL 1985.

Obdobje	Ur na zapos.	OD na uro brez bol. nad 30 dni in brez fakt.	Din na fizič. zapos.	Din na 182 ur	% učinka	Index OD na 1984
L 1979	182,8	41,89	7658	7624	36,7	26,30
L 1980	181,7	50,40	9157	9173	40,0	31,64
L 1981	181,4	68,05	12345	12386	45,4	42,72
L 1982	181,2	83,61	15150	15217	47,3	52,48
L 1983	180,4	106,48	19210	19379	49,0	66,84
L 1984	181,7	159,31	28946	28994	51,3	100,00
IV. 1985	188,6	258,43	47435	47035	56,0	162,22
IV. 1984	180,8	133,99	24218	24386	50,4	84,10
I.—IV. 1985	180,1	235,18	43507	42803	53,5	147,62
I.—IV. 1984	180,0	123,37	22210	22455	50,6	77,45

ISKANJE GREŠNEGA KOZLA?

Vse do aprila, ko smo dobili v roke poslovno poročilo za prvo trimesečje, nas je vse po vrsti obhajalo neznansko veselje nad lastnim gospodarjenjem in preseganjem planov. Zato je bil šok ob 551 milijonih dinarjev izgube še toliko večji. Veliki stroški porabljenih surovin in energije, slabši asortiment prodanih izdelkov in nižje prodajne cene, ob tem pa še večji izpad prihodka od izvoza, so krepko načeli rezultate naših prizadevanj v prvem trimesečju. To nas bo kajpak udarilo tam, kjer nas najbolj boli, po žepu. Delež čistega dohodka, ki je namenjen za osebne dohodke, se je s 6,8 odstotka v zadnjem trimesečju lanskega leta znižal na 6,1 odstotka.

Kako in zakaj? Čeprav se nismo izkoristili vseh notranjih rezerv in čeprav naša produktivnost še ni takaka, kakršna bi lahko bila, je vendar dober del vzrokov, za take poslovne rezultate v prvem trimesečju objektivne narave. Če kajpak lahko imenujemo objektivne razmere na jugoslovanskem tržišču, kjer je gospodarsko planiranje približno tako zanesljivo kot dolgoročna vremenska napoved. Pa recimo, da na stroške izvoza ne moremo kaj prida vplivati: če hočemo delati, potrebujemo devize, če potrebujemo devize, moramo izvažati, če pa hočemo izvažati, moramo svoje izdelke prodajati pod ceno, saj se naša produktivnost ne more primerjati s svetovno. Tudi na negativne tečajne razlike nimamo vpliva. Še iz lanskega leta smo podedovali za 128 mio dinarjev reklamacij. Za slabši asortiment izdelkov je poleg normalnih vzrokov (neupoštevanje tehnoloških predpisov) v dobri meri krivo tudi pomanjkanje ferolegur; tudi na to ne moremo vplivati. Na koncu imamo še stroške surovin in energije.

V prvem trimesečju so se stroški energije povečali za 66 odstotkov. Aha, tu je kleč, pravite. Pa ni. Kar po vrsti. Stroške energije planiramo za eno leto vnaprej na osnovi cen energetskih medijev in smernic iz republiške resolucije, ki pa so praviloma zelo skromne, kar zadeva inflacijo in rast cen. Kljub pogumnemu planiranju rasti stroškov za energijo smo se letos krepko ušeli, saj je bila huda zmrzal v začetku letošnjega leta kar najbolj ugodna za rast cen energetskih medijev. Ker nas je bolj zeblo, smo tudi za ogrevanje porabili precej več, kot smo planirali. Samo za ogrevanje mesta Jesenice, ki je za

Železarno čista izguba, saj prodajamo vročo vodo po ceni, ki je 60 odstotkov nižja od proizvodne, smo porabili v prvem trimesečju 61 odstotkov energije, planirane za celo leto. Da gre povečanje porabe energije res na račun ogrevanja, pove tudi podatek, da so v neproizvodnih temeljnih organizacijah porabili od 20 do 295 odstotkov več energije na enoto proizvoda kot v zadnjem četrtletju lanskega leta. V Železarni pa se je specifična poraba energije na enoto proizvoda povečala le za 5,6 odstotka, kar ni dosti več, kot sicer znašajo mesečna nihanja zaradi stanja naprav, asortimenta izdelkov in stopnje izkoriščenosti naprav. Je pa bilo ogrevanje dražje predvsem zaradi dragega mazuta, h kateremu smo se morali zateči zaradi dvomesečne redukcije zemeljskega plina iz Sovjetske zveze. Cene metalurškega mazuta so sicer celo za 5 do 7 odstotkov nižje od cene zemeljskega plina, vendar metalurškega mazuta ni mogoče dobiti, kadar ga človek potrebuje, saj je ta mazut precej dražji, če se mu reče kurilno olje. In v začetku tega leta je bilo že tako vreme, da se ni bilo mogoče pogajati o tem, ali metalurški mazut je ali ga ni. Rafinerije so nas postavile pred dejstvo: vzemi ali pusti.

Skratka, če smo si obetali najti grešnega kozla za izgubo v prvem četrtletju v večji (in kajpak neupravičeni) porabi energije, se nam to ni posrečilo. Kljub temu pa bi bilo zelo dobro, če bi bili o takih »malenkostih«, kot je 551 mio dinarjev (novih) izgube, obveščeni sproti, saj ga menda ni v Železarni, ki ne bi želel vedeti, kako gospodarimo. Tudi, če ne govorimo o pravočasnem, celovitem in popolnem informiranju.

Borut GRČE

ZAČELE SO SE PREDKONGRESNE AKTIVNOSTI V ZVEZI SINDIKATOV

S sprejetjem referatov »Osnovne smeri aktivnosti organizacij in organov Zveze sindikatov na 10. kongresu ZSJ« in »Osnovna vprašanja vsebine, načina in dinamike v pripravi« na seji sveta ZSJ konec marca so se začele priprave na prihodnji kongres najmočnejše družbenopolitične organizacije delavskega razreda v naši državi.

Boljše izkoriščanje rezerv — štirikrat večji dohodki

Lazar Djodjić, član predsedstva sveta ZSJ, je kritično analiziral vzroke in posledice sedanjega stanja v gospodarstvu in družbi, kjer se zaradi prepočasnega uveljavljanja samoupravljanja delavci vedno bolj soočajo s številnimi centri odtujene moči, ki razpolagajo z vse večjim delom dohodka. V svojem referatu je opozoril, da se pri odtujevanju dohodka krepijo tehnokratske, etatistične, skupinsko lastniške pa tudi etatistične tendence. Opozoril je, da se namesto svobodnega delovanja ekonomskih zakonitosti krepijo administrativna intervencija in voluntarizem. Zaostaja proizvodnja energije, surovin, hrane in opreme, medtem ko je vse več slabše izkoriščenosti predelovalnih zmogljivosti, ki so preveč odvisne od uvoza surovin in repromaterialov. Proizvodnja teh surovin in repromaterialov in proizvajalci končnih izdelkov pa se prepočasi povezujejo.

Organizacije združenega dela, ki so začele boljše izkoriščati lastne rezerve, izboljšale organizacijo, povečale stopnjo izkoriščanja delovnih sredstev in delovnega časa, uvedle stimulatívno delitev po rezultatih dela, so bile precej uspešnejše od podobnih organizacij, ki vsega tega niso uvedle. To potrjuje tudi podatek, da v isti panogi posamezne organizacije dosegajo tudi 10-krat večji dohodek na delavca, 5-krat večjo akumulacijo in celo do 4-krat večje bruto osebne dohodka.

Zapostavljeno delo med delavci

Podobnih uspešnih rezultatov ne moremo pričakovati v večini OZD v državi, dokler člani Zveze sindikatov ne bodo vsestransko in odločno povečali svoje aktivnosti, še posebej pri povečanju proizvodnje in izvoza, planiranju razvoja, odločnega zmanjševanja inflacije, urejanju odnosov pri pridobivanju in razporejanju dohodka in čistega dohodka in pri delitvi sredstev za osebne odhodke. Vse to je pogoj za uresničevanje bistvenih ciljev in nalog programa stabilizacije.

Djodjić je menil, da zveza sindikatov ni dovolj usposobljena za popolno uresničevanje svojih številnih in odgovornih funkcij, še posebej za povezovalno vlogo v združenem delu in celotni družbi. Pretežno deluje v institucijah političnega sistema in pri tem zapostavlja svoje delo med delavci.

Prevelika »naklonjenost« državi se negativno kaže v vsebini in metodah dela zveze sindikatov, v njenem načinu delovanja, organiziranja in odnosih med organi zveze sindikatov na različnih ravneh in celo v načinu mišljenja.

Opiranje na lastne sile

Sprejeti dokument »Osnovna vprašanja vsebine, načina in dinamike priprav na 10. kongres ZSJ« podrobneje razčlenjuje teme in vprašanja, o katerih bi bilo potrebno razpravljati v predkongresnih diskusijah v osnovnih organizacijah zveze sindikatov, na tematskih konferencah in drugih srečanjih. Da bi na 10. kongresu ZSJ lahko sprejeli konkretna stališča, bi bilo potrebno najti poti, kako splošne smernice uresničiti s konkretnimi rezultati, kot so: energično preseganje obstoječega stanja, v katerem je breme ekonomske stabilizacije praktično na ramenih delavcev; zaustavljanje padanja osebnih dohodkov in življenjskega standarda delavcev; odločno preseganje socialnih razlik, ki ne temeljijo na delu in rezultatih dela in odvzemanje na nezakonit način pridobljene lastnine; dosledno izvajanje odgovornosti zaposlenih za hitrejšo zaposlovanje mladih in strokovnjakov, hitrejšo reševanje stanovanjske problematike delavcev in izboljšanje njihovih življenjskih in delovnih pogojev; učinkovitejšo reševanje problemov prezadolženosti in hitrejša finančna konsolidacija OZD, bank in drugih družbenih subjektov, še posebno sprejemanje ukrepov za obziranje in zmanjševanje inflacije in odpravljanje njenih vzrokov.

Da bi v OZD, v celotnem gospodarstvu in družbi hitreje in dosledneje uresničevali dolgoročni program ekonomske stabilizacije, se moramo pri reševanju strukturnih neskladij v materialnem, gospodarskem in družbenem razvoju opreti na lastne sile, preiti na intenzivno pridelovanje s povečanjem proizvodnje, produktivnosti dela in boljšim izkoriščanjem kvalitetnih faktorjev gospodarjenja. OZD bi se morale bolj samoupravno združevati in dohodkovno povezovati zaradi skupnih proiz-

vodnih in izvoznih programov; zadovoljevanja skupnih in splošnih potreb v skladu s realnimi materialnimi možnostmi združenega dela in družbe. Hitreje bo treba zamenjati tudi sistem zagotavljanja sredstev za skupne potrebe s predpisanimi prispevnimi stopnjami s samoupravnim urejanjem odnosov.

Delavske večine v samoupravnih in delegatskih organih

V predkongresnih razpravah pričakujemo še posebno aktivnost pri nadaljnjem samoupravnem razvoju in odgovornosti. Akcija naj bi zaostrila odgovornost kot temeljno predpostavko delovanja sistema socialističnega samoupravljanja; okrepila odgovornost delavskega razreda vseh in zaostrila uresničevanje družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov in samoupravnih splošnih aktov; dosledno uresničevanje vloge delavca v samoupravnem in delegatskem odločanju, kvalitetno opravljanje del in nalog strokovnih služb in poslovnih organov in njihov prispevek k razvoju samoupravnih odnosov kot tudi ponovni uveljavitvi samoupravne delavske kontrole in njenih funkcij itd.

V »Osnovnih vprašanjih vsebine...« so navedene še pomembnejše teme, o katerih bo potrebno razpravljati pred 10. kongresom ZSJ oziroma kongresi in konferencah zveze sindikatov republik in pokrajin: razvoj sestavne vloge TOZD kot temeljne oblike povezovanja dela in upravljanja, osnove političnega sistema, združevanje sredstev in krepitve skupnosti v DO na osnovi skupnega prihodka in dohodka itd., demokratizacije kadrovske politike in zagotavljanje delavske večine v vseh samoupravnih in delegatskih organih in telesih, organih ZK, ZS in drugih družbenopolitičnih organizacij, dosledno uresničevanje načela delitve po delu in rezultatih dela ter socialistične solidarnosti in vzajemnosti z upoštevanjem načela, da mora biti osebni dohodek osnova materialne in socialne varnosti delavcev, motiv za delo in večje rezultate dela. Poleg tega bi bilo potrebno sprejeti stališča za učinkovitejšo odpravljanje vzrokov neupravičenega bogatenja, nespoštovanja norm socialistične morale, za hitrejšo uresničevanje družbenih opredelitev pri razvoju drobnega gospodarstva, njegovega povezovanja z OZD z razvijanjem pogodbenih organizacij, združenj in drugih oblik organizacije in za skladnejši gospodarski in socialni razvoj vasi.

Člani naj bi v tem času podali oceno družbenega stanja, analizirali objektivne težave, subjektivne slabosti in pokazali na vzroke zastojev v razvoju socialističnega samoupravljanja ter odpore pri uresničevanju programa gospodarske stabilizacije in pri delovanju političnega sistema. Soodčiti se moramo z nerešenimi vprašanji na posameznih področjih družbenoekonomskega razvoja.

V tem času bodo ocenili dosedanje angažiranje pri uresničevanju odločitev in nalog v združenem delu in političnem sistemu, metode in vsebine, učinkovitost vodenja akcij ter organizacijsko in kadrovsko usposobljenost.

Kako bo delovala zveza sindikatov

V »Osnovnih vprašanjih vsebine, načina in dinamike ter priprav na 10. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije« so še posebej poudarjena pomembna vprašanja, o katerih bo potrebno razpravljati v celotni organizaciji do kongresa. Iz njih logično izhajajo sklepi o prihodnji organizaciji in delovanju organizacij in organov ZSJ, pa tudi naloge, ki jih bo morala Zveza sindikatov uresničiti kot eden osnovnih nosilcev aktivnosti v družbi. Analiziranje številnih takšnih vprašanj bo omogočilo natančnejše oblikovanje stališč o njih na kongresih in konferencah zveze sindikatov. Za delavski razred in delovne ljudi so najpomembnejša vprašanja:

- planiranje razvoja in povezovanje združenega dela na enotnem jugoslovanskem trgu;
- delovanje ZS na področju socialne politike in zaščite standarda kot tudi preseganje socialnih razlik in neupravičenega bogatenja,
- uresničevanje vloge in funkcij ZS v procesih samoupravnega odločanja v združenem delu;
- uresničevanje oblik povezovanja osnovnih organizacij Zveze sindikatov v združenem delu, njihovo akcijsko in kadrovsko usposabljanje;
- uresničevanje vloge in načina dela organov zveze sindikatov in razvijanje kolektivnega dela in odgovornosti.

Kongres zveze sindikatov Jugoslavije bo v maju 1986

Pred desetim kongresom Zveze sindikatov Jugoslavije bodo kongresi in konference zveze sindikatov republik in pokrajin. Glede na to, da je ZSJ enotna in najširša organizacija delavskega razreda, bodo priprave na kongrese in konference potekale vzporedno, na enotnih osnovah in usklajeno. Kongrese in konference zveze sindikatov republik in pokrajin je potrebno pripraviti do konca marca, sredi januarja 1986 pa bo svet ZSJ sprejel sklep o sklicu 10. kongresa ZSJ, ki bo predvidoma maja 1986.

Iz Informatorja ZSJ
za sredstva informiranja
OZD

Del Belškega polja (foto I. Kučina)

Informacije strokovne knjižnice

1. SPLOŠNI PODATKI IN VLOGA STROKOVNE KNJIZNICE ŽJ

Strokovna knjižnica ŽJ kot specialna knjižnica služi svojemu ustanovitelju — delavcem OZD Železarnice Jesenice. Njeni temeljni dejavnosti: biblioteka in INDOK dejavnost za področje črne metalurgije sta enakopravni in vzročno povezani. Naloge specialne knjižnice so:

- da zbira in strokovno obdeluje znanstvene informacije s strokovnega področja črne metalurgije,
- da informira uporabnike o virih informacij s področja črne metalurgije,
- da te informacije posreduje do ločenemu krogu uporabnikov,
- da deluje v okviru OZD Železarnice Jesenice in zunanjih sorodnih institucij.

Uporabnikom, ki se zaradi naraščajočega obsega literature s področja tehničnih ved težko znajdejo v ogromnem številu publikacij oziroma informacij, posreduje informacije o najnovejši znanstveni in tehnični literaturi in jo nato izposoja v originalni obliki. Knjižnica je začela delovati že v letih 1952—1953, INDOK služba pa se je širše začela razvijati po letu 1970 in jo danes uporabniki že s pridom uporabljajo. Pomembnost vloge naše bibliotekne službe izvira iz široke baze podatkov za črno metalurgijo in iz javnosti poslovanja. Knjižnica je na razpolago uporabnikom iz ŽJ in izven nje vsak dan od 9. do 13. ure.

Uporabniki knjižnice potrebujejo in uporabljajo fond knjižnice pri proučevanju specializiranih nalog in reševanju širših vprašanj.

Knjižnica sodeluje v medknjižnični izposoji, koordinaciji nabave literature — predvsem serijskih publikacij, posreduje znanstvene informacije na klasičen način, s pomočjo SDI ter INDOK biltenov.

V prihodnje naj bi razvoj knjižnice še pospešila uporaba elektronskega računalnika za avtomatsko shranjevanje in iskanje znanstvenih informacij.

2. UREDITEV IN POSLOVANJE KNJIZNICE

Sedanjí fond knjižnice obsega predvsem literaturo s področja črne metalurgije in deloma interdisciplinarnih področij: kemije, strojništva, fizike, matematike. Knjižnica ima okrog 20.000 strokovnih knjig. Urejanje je s prostim pristopom; knjige so razvrščene po strokah. Za posredovanje informacij o knjigah vodimo abecedni imenski (AIK), naslovni in stvarni katalog.

Nakup knjižnih novosti temelji na posebno skrbnem spremljanju novosti, ki izidejo s področja črne metalurgije doma in v tujini. Ker zelo malo literature s področja tehnike izide v domačem jeziku, je nabavljena literatura večinoma tuja; pri tem upoštevamo tudi znanje jezikov uporabnikov.

Naše podatke o knjižnih novostih vključujemo v centralne kataloge knjig CTK v Ljubljani, NUK v Ljubljani in BI v Beogradu.

Za leto 1979 je naročenih 160 naslovov domačih in 120 naslovov tujih strokovnih serijskih publikacij, približno 50 naslovov pa prejemo brezplačno oziroma z zamenjavo. Za posredovanje informacij v revijah letno izdelamo sezname naročenih jugoslovanskih in tujih serijskih publikacij. Sezname so abecedni; opredeljeni po jezikih in strokah.

Naš celotni fond pomembnih domačih in tujih serijskih publikacij tehničnih ved smo vključili v prvi centralni katalog serijskih publikacij v Sloveniji, obdelan z računalnikom, ki ga je izdala CTK v Ljubljani.

Pomemben je dotok tehničnega neknižnega in INDOK gradiva, ki

je za strokovnjake s področja tehnike pri vsakdanjem delu bistvenega pomena. Tekoče spremljamo informacije o novostih jugoslovanskih in tujih standardov s področja črne metalurgije in deloma strojništva. Za področje črne metalurgije naročamo kompletne zbirke jugoslovanskih standardov ter pomembnejše zbirke mednarodnih, evropskih in ameriških standardov. Za posredovanje informacij o standardih izdelujemo kartotečni katalog domačih in tujih standardov, ki jih vsebuje naša standardoteka.

V skladu z jugoslovanskimi normativi in potrebami smo uredili novo bazo podatkov: topografski, kronološki in naslovni katalog simpozijev oziroma kongresnega gradiva, ki ga hranimo. Informacije o kongresnem gradivu vključujemo v specialni centralni katalog kongresnega gradiva pri CTK v Ljubljani. Izdelali smo stvarni katalog doktorskih disertacij, magistrskih in diplomskih nalog ter raziskovalnih nalog raziskovalcev naše matične raziskovalne organizacije.

Knjižnica med drugim ureja tudi problematiko prevodov tuje strokovne literature.

3. DELO Z UPORABNIKI, IZPOSODANJE LITERATURE, BIBLIOTECNE INFORMACIJE

Knjižnica ima čitalnico z 12 sedelji. Obiskovalci imajo prost pristop do študijske literature, do revijskega in referenčnega gradiva. Čitalnica deluje kot priročna knjižnica: na policah so razvrščene mesečne novosti — nove številke serijskih publikacij, razstavljene so knjižne novosti, novi ali zamenjani standardi ter prospekti knjižnih novitet. Ta ureditev čitalnice je namenjena predvsem strokovnjakom in raziskovalnim delavcem ŽJ za ažurno spremljanje novosti s področja črne metalurgije.

Drugi način informiranja je kroženje revij in knjig po TOZD in službah, ki so zainteresirane za določeno področje. Tako vsaka nova številka revije kroži po oddelkih po kartoteki uporabnikov, ki jo vodi knjižnica.

Z uporabniki, ki prihajajo v knjižnico oziroma čitalnico, razvijamo poglobljene oblike dela, kot so:

- pomoč uporabniku pri iskanju v katalogih in drugih informacijskih virih in
- uvajanje v osnovno metodologijo iskanja v sekundarnih informacijskih virih.

Poleg strokovnjakov in raziskovalnih delavcev vedno pogosteje uporabljajo knjižnico študentje ob delu, ki se s knjižničarsko službo pogosto srečajo prvič in tako potrebujejo izdatnejšo pomoč knjižničarja. S seznanjanjem uporabnikov o dejavnosti knjižnice in o fondu narašča število informacij in izposoje.

Poleg organizirane službe izposoje biblioteknega gradiva iz lastnega fonda smo vključeni tudi v medknjižnično izposajo. Knjižnica izposoja in izmenjuje gradivo s knjižnicami in institucijami doma in v tujini.

Pomembna je hitra dosegljivost primarnih dokumentov, ker uporabnik končno želi dobiti članek, knjigo ali standard čim hitreje, zato smo vzpostavili mrežo izposojanja, možnost kopiranja doma ter naročanja kopij od drugod.

GARDEROBE IN JEDILNICA ŽE POD STREHO!?

Delavci SGP »GORICA« že polagajo snežno bele izolacijske plošče na strešni del stavbe, v kateri bodo zaklonišča, garderobe in jedilnice za Jeklarino, Livarno, oddelek mehanične delavnice in ostale upravne stavbe v bližini.

Da gradnja dokaj hitro napreduje, vidimo vsi, ki to gradnjo vsak dan mimogrede opazujemo.

Kamioni z vrtečimi hruškami betona so neprenehoma brneli okrog vogalov naših stavb, na podeste za stene in posamezna nadstropja je dan za dnem bruhal beton. In to kar z dveh strani: s pomočjo visokega dvigala in transportnih cevi. Zidariji so sproti ravnali težko sivo gmoto peska, cementa in vode ... v dobrem mesecu in pol je iz temeljev že pokala zgradba, ki je domala zasedla ves prostor med glavno pisarno in upravno stavbo omenjenih temeljnih organizacij.

Kar na lepem pa smo se delavci Železarnice začeli spogledovati in spraševati: »Mar je to vse? Ne bodo dogradili vsaj še enega nadstropja, če že ne dva? Mar ni škoda prostora za tako velik objekt? Za tako čvrste temelje? Pa še v sami Železarni stoj!

Slavec Eniko, pomočnik vodje novogradnje, pravi: »Pa še kako je škoda! Naš oddelek je imel pripravljene načrte še za dve nadstropji ... Potem so nam pa financarji prepovedali ...!«

»Kdo, kateri financarji, s kakšnim razlogom?«, sem bil radoveden.

»Služba družbenega knjigovodstva«, je še pristavil.

Zdaj smo pa tam! Bo torej SDK narekovala potrebe v Železarni? Če SDK ve, kakšne potrebe imamo v Železarni, potem je najbolje, da kar prevzamejo novogradnjo! Ali še bolje: financarji naj se izvolijo preseliti v razne kletne postore obratov Družbene prehrane in drugih upravnih stavb (martinarne, glavne pisarne) ... Ko bi le en dan tam delali, izključno ob umetni svetlobi, bi imeli verjetno drugačen odnos do prostorskega izkoriščanja pri novogradnjah.

Tomaž Iskra

utrip sds

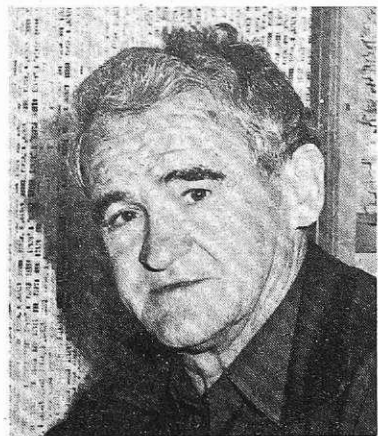

KONTROLA KVALITETE

Poglavitna skrb kontrolorjev kvalitete v Železarni je, da zagotovijo ustrezno raven kvalitete polizdelkov in končnih izdelkov. Ustrezna raven pomeni, da mora kvaliteta izdelkov zadovoljiti zahteve naročnikov in veljavnih standardov. Posebno pomembno je, da iz medfazne proizvodnje pravočasno izločijo kvaliteto neustreznih polizdelke. O dejavnosti samoupravnih delovne skupine kontrolorjev kvalitete smo se pogovarjali z Antonom Skubetom, Tonetom Zevnikom in Stanetom Gradišnikom.

»Skrbimo za tehnološko kontrolo in kontrolo kvalitete polizdelkov in končnih izdelkov. Pri tehnološki kontroli mora delo potekati po predpisani tehnologiji. Kontrolor kvalitete mora pravočasno ugotoviti vsa odstopanja in nanje tudi opozoriti. Informacije kontrole kvalitete iz je-klarne so nujno potrebne pri nadaljnji predelavi, saj nam služijo za oceno kvalitete polizdelkov.«

Kajpak kontrola kvalitete ni več samo stvar ostrega očesa. Tržišče, tako domače kot tuje, zahteva vedno višjo kvaliteto izdelkov, zato tudi kontrola kvalitete zahteva sodobnejšo in natančnejšo opremo za ugotavljanje napak. Sogovorniki so povedali, da so zaenkrat še zadovoljivo opremljeni.

Zevnik Tone, OTK (foto I. Kučina)

»Ne vemo pa, kako bo v prihodnje, saj je merilna oprema v glavnem uvožena, deviz pa manjka še za kaj drugega, ne le za našo opremo. Ultrazvočni aparati so že dotrajani in čimprej bomo morali dobiti kakega novega. Določene težave imamo pravzaprav s prostori, saj smo razdrobljeni po vseh temeljnih organizacijah, to pa onemogoča boljše povezavo med posameznimi oddelki.«

Kontrolorji kvalitete so pravzaprav ves čas med klavdom naročnika in nakovalom proizvajalca. Če naročniki zahtevajo višjo kvaliteto izdelkov, jo morajo zagotoviti, kar pa jim večkrat ne uspe.

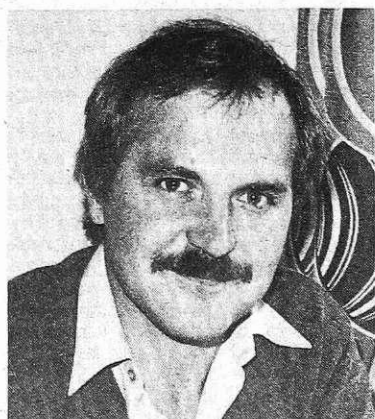

Stane Gradišnik, OTK (foto I. Kučina)

»V proizvodnih temeljnih organizacijah se še vedno srečujemo z miselnostjo, da je bolj kot kvaliteta pomembna tonaža. Večkrat radi preslišijo opozorila naših kontrolorjev, posledica pa so seveda reklamacije. Zato pogosto opozarjamo na napake, kot so lunke, nehomogenost, valovitost, slaba površina in dimenzijske tolerance. Vendar pa na naša opozorila reagirajo prepočasno ali pa sploh ne. Na to večkrat opozarjamo v dnevni informaciji o trenutni kvalitetni problematiki, vendar ni pravega odziva iz temeljnih organizacij.«

Tržišče železarskih izdelkov postaja iz dneva v dan zahtevnejše. Kar je bilo še včeraj dobro, danes prav gotovo ni več. Tudi hazardiranje s kvaliteto neustreznimi izdelki se na tako zahtevnem trgu posreči vse manjkrat, tega pa se v temeljnih organizacijah kar nočejo zavedati. Žal kontrolorji kvalitete nimajo dovolj moči, da bi sami kaj spremenili.

»Ni druge pomoči, kot da dosledno upoštevamo odgovornost za kvaliteto

Anton Skube, OTK (foto I. Kučina)

to proizvodnje in da odpravimo vse napake, do katerih prihaja zaradi subjektivnih vzrokov. Ali pa, da spremenimo cel sistem odgovornosti. Kontrola kvalitete lahko opozori na odstopanja, ne more pa sama izboljšati kvalitete izdelkov, če za to niso zainteresirani v temeljnih organizacijah. Neposredni odgovorni so seveda tehnologi v TOZD in neposredni vodje dela. Žal pa se dogaja tudi to, da delavci v neposredni proizvodnji, ki delajo napake, o tem sploh niso obveščeni, zato jih tudi ne odpravijo. Kontrolor ne more pregledati vsega materiala, zato bi morali biti delavci v adjustah boljše usposobljeni in disciplinirani, če hočemo izboljšati kvaliteto. Problem so še nujna naročila, kjer se redno dogaja, da ne upoštevajo vseh kvalitetskih predpisov, kar navadno privede do reklamacije.«

Kontrolorji kvalitete ugotavljajo, da s sedanjim ravnanjem kvalitete v Železarni ne moremo biti zadovoljni. Veča se količina II. A kvalitete, od materiala, pripravljenega za izvoz, pogosto odpade tudi do 40 odstotkov zaradi neustreznih kakovosti. Pogoste so tudi prekvalifikacije materiala v nižje kvalitete. Lahko se seveda vprašamo, ali ne prihaja do odstopanj tudi zaradi dotrajanosti in slabega vzdrževanja naprav, s katerimi težko dosežemo tako kvaliteto izdelkov, kakršno danes zahtevajo naročniki.

»Kontrolorji kvalitete trdimo, da se z obstoječimi napravami in ob doslednem upoštevanju vseh tehnoloških predpisov da doseči višjo kvaliteto. Seveda bi potem najbrž naredili malo manj, ekonomski učinek pa bi bil gotovo večji.«

Število reklamacij se zadnja leta nenehno povečuje. Čeprav je vzrok tudi v višjih kvalitetskih zahtevah kupcev, je velik del reklamacij tudi posledica zamešnjav.

»To je navadna površnost. Saj je dovolj, če pogledate naša skladišča. Slabo označeni polizdelki ležijo križem krašem. Zato hitro pride do zamešnjav. Tudi pri kupcih izgubljamo zaupanje, saj se na nas ne morejo zanesti. Za ugotavljanje zamešnjav tudi nismo dovolj dobro opremljeni, ugotavljanje zamešnjav z iskrenjem in magnetnimi preiskavami pa je zelo zamudno. Ravno zdaj poskušamo zbrati sredstva za nabavo prenosnega kemičnega analizatorja, ki bo pomagal hitreje in natančneje ugotavljati zamešnjave.«

Najbolje bi seveda bilo, če do zamešnjav sploh ne bi prihajalo. Kaže, da to zahteva preveliko natančnost in delovno disciplino, zato bomo raje uvozili drago merilno napravo. Kajpak je tudi to še vedno boljše, kot pa da morajo kupci biti naši adjusterji.

Ob koncu pogovora so spregovorili še o samoupravi aktivnosti. V kontroli kvalitete so nam povedali, da kljub razdrobljenosti nimajo težav z udeležbo na sestankih samoupravnih delovne skupine. Pač pa jih čelvelj žuli drugje.

»Preveč časa porabimo za dirigirani program (redne samoupravne aktivnosti, op. BG), za zadeve, ki jih premalo poznamo in nanje nimamo drugega vpliva, kot da rečemo da. Te stvari bi morali prenesti na drugo raven, da bi lahko SDS obravnavala predvsem tiste probleme, ki jo neposredno zadevajo. Tako pa nam ostaja premalo časa za obravnavanje tekoče kvalitetne problematike.«

Borut GRCE

OB TRIDESETLETNICI ORGANIZIRANJA GLASIL ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA

VELIK PRISPEVEK SLOVENSKEH TOVARNIŠKIH GLASIL

Poleg številnih obletnic, ki jih praznujemo letos, imajo tudi glasila organizacij združenega dela svoj jubilej: 30-letnico organiziranega izhajanja. Danes je pri nas glasilo največ (2.000), največje pa imajo tudi naklado (6 milijonov izvodov). Glasila slovenskih OZD so k razvoju tovarniških glasil prispevala zelo veliko, zato jim v tem jubilejnem letu posvečamo tudi več pozornosti.

Prvega posvetovanja tovarniških glasil v Borovu 7. marca 1955, ki sta ga pripravili redakciji časopisov »Borovo« iz Borova (SR Hrvatska) in »Krivaja« iz Zavidovičev (SR BiH), se delegacija iz Slovenije ni udeležila zaradi motenj v prometu (sneg, slabo vreme). Kljub temu je posvetovanje imelo velik vpliv tudi na glasila slovenskih OZD.

Na posvetu so se predvsem pogovarjali o tem, kakšna naj bo vsebina glasila, kakšen naj bo njegov položaj glede na upravne organe v podjetju in kako naj se uredi materialno nagajevanje novinarjev teh glasil.

Na posvetovanju v Borovu so se dogovorili, da bo naslednje posvetovanje v Dugi Resi organiziralo uredništvo glasila »Kolektiv Duga Resa« Bombažne industrije Duga Resa. V toplicah Lešče blizu Duge Rese je bilo 9. in 10. maja 1955 zgodovinsko drugo posvetovanje predstavnikov jugoslovanskih tovarniških glasil.

Poleg urednikov glasil so na posvetovanju sodelovali tudi predstavniki podjetij (oziroma izdajatelji teh glasil) in predstavniki družbenega in političnega življenja. Posvetovanja se je udeležil tudi predstavnik Zveze novinarjev Jugoslavije, predstavnik hrvaškega združenja novinarjev Branko Priselac in urednik zagrebske izdaje »Borbe«.

Drugo posvetovanje je pomembno zato, ker se je takrat začelo organizirano združevanje tovarniškega tiska na celotnem področju SFRJ. Sprejeli so resolucijo — prvi pisani politično-pravni dokument o tovarniškem tisku v Jugoslaviji (ki je še danes aktualen) in izbrali koordinacijski odbor glasil delovnih kolektivov Jugoslavije. Sestavljalo ga je pet predstavnikov urednikov glasil: Velimir Popović — »Borovo« iz Borova, Branko Ključarić — »Kolektiv Duga Resa« iz Duge Rese, Branko Trkulja — »Krivaja« iz Zavidovičev, Janko Stadler — »Cinkarnar« iz Celja in Božidar Vukojičić — »Omladinska fabrika Ivo Lola Ribar« iz Železnika pri Beogradu. Za sekretarja so izbrali Branka Ključarića.

Koordinacijski odbor je odigral pomembno vlogo pri razvoju in povezovanju tiska v OZD, glasila delovnih organizacij pa je tudi pravno zastopal.

Z uresničevanjem načel Resolucije prihaja do organiziranega sodelovanja tiska tudi v Sloveniji, predvsem po zaslugi Janka Stadlerja iz »Cinkarnarja« Celje, ki je bil predstavnik Slovenije v koordinacijskem odboru.

Prvi posvetovanji predstavnikov slovenskih tovarniških glasil sta bili v Velenju in na Jesenicah. Prvo posvetovanje v Velenju je bilo že mesec dni po drugem posvetovanju predstavnikov jugoslovanskih tovarniških glasil v Leščah pri Dugi Resi, in sicer 19. julija 1955. Sklepi tega posvetovanja so bili objavljeni v tretji številki časopisa »Konoplans«, glasila kolektiva Induplati Jarše septembra 1955.

Drugo posvetovanje slovenskih tovarniških glasil je bilo na Jesenicah 5. novembra 1955. Sklepi posveta so bili objavljeni v »Glasilu betona«, Celje (št. 9—10, stran 23—24).

Na vseh posvetih so si prizadevali za dvig kvalitete in kvantitete tega specifičnega tiska, ki so ga dobivali tudi na oddaljenih deloviščih v gozdovih in rudnikih, kamor dnevni tisk mnogokrat sploh ni prispel. Tovarniška glasila so bila tako mnogokrat edino branje, zato je bila pri njihovem oblikovanju potrebna še toliko večja odgovornost.

V objavljeni monografiji Branka Ključarića z naslovom »Pogoji nastanka in smeri razvoja tiska organizacij združenega dela (tovarniška glasila) v SFRJ Jugoslaviji« (1979) je o novinarskih kadrih v Sloveniji med drugim zapisano:

V SR Sloveniji 24 % profesionalnih novinarjev dela pri tovarniških glasilih — od 156 urednikov je 37 profesionalnih novinarjev. To pomeni, da niti četrtnina novinarjev ni vključena v svojo profesionalno organizacijo. Na osnovi podatkov iz leta 1971 je v tem času v Sloveniji urejalo glasila okrog 1.500 urednikov in članov uredniških odborov ali odborov za informiranje. Šestdeset odstotkov urednikov je imelo višjo ali visoko izobrazbo. Leta 1976 se je število glasil povečalo na 487, to pa je vplivalo tudi na povečanje in strukturo novinarskega kadra v Sloveniji.

Leta 1969 je naklada tovarniških glasil v Sloveniji znašala 310.000 izvodov. O vplivu tovarniškega tiska govori podatek, da 42 % nekvalificiranih delavcev od vseh časopisov be-

re le glasila svojih delovnih organizacij.

Še leta 1962 so v Sloveniji obstajale tri različne oblike tovarniških glasil:

— časopisi, ki so samo informativnega značaja, predvsem v manjših kolektivih, naklada 200 do 700 izvodov;

— časopisi, ki obravnavajo problematiko podjetja v celoti in imajo poleg informativnega tudi mobilizacijsko-vzgojni značaj, naklada 1.500 do 12.000 izvodov;

— revije, ki so bolj ali manj strokovnega značaja in izhajajo v nakladi nekaj tisoč izvodov.

Od 160 glasil je bilo leta 1970 tovarniških glasil 78, 13 časopisov in 65 biltenov v skupni nakladi 350.000 izvodov.

Naklada časopisov jugoslovanskih OZD se je hitro večala. Leta 1947 je bilo v Jugoslaviji izdanih 52.500 izvodov tovarniških glasil, skupna naklada ostalih časopisov pa je bila 1.254.900 (597.000 dnevnikov, 90.000 lokalnih in 457.000 tednikov, 100.400 izvodov glasil narodnosti in 10.500 izvodov verskega tiska). 31. decembra 1973 je bila naklada tovarniških glasil okrog 3.500.000 oziroma dvakrat več od naklade dnevnih časopisov (1.832.000). Naklada ostalih časopisov je bila: lokalnih 459.600, tednikov 3.726.500, glasil narodnosti 290.000 in verskih glasil 640.100 izvodov. Naklada tovarniških glasil se je izredno hitro povečala kar za 67 krat, medtem ko se je naklada vsega ostalega tiska povečala le za 6 krat.

Če bo razvoj tovarniških glasil tak tudi v prihodnje, bo njihova vloga še pomembnejša. Lahko tudi sklepamo, da bo z večanjem tovarniških glasil v prihodnje tudi njihova vsebina obsežnejša, kvalitetnejša in bolj poglobljena.

Razširitev tega specifičnega tiska naše samoupravne socialistične družbe je dokaz za nujnost njegovega obstoja. Hiter razvoj tovarniških glasil pa zahteva od družbe posebno skrb, kot specifično jugoslovanski novinarski fenomen. Kljub mnogim napočenim nerešenim statusnim vprašanjem in odprtim problemom naklada vsak dan raste in tudi zanimanje je za ta glasila vsak dan večje.

Vendar naklada teh glasil ne kaže tudi dejanske vrednosti. Te časopise poleg delavcev berejo tudi njihovi družinski člani. Če je res, kar trdi statistika, da en časopis preberejo tri osebe, potem bi tovarniška glasila imela vpliva na 10,5 milijona ljudi ali kar polovico jugoslovanskega prebivalstva. Zato je odgovornost za politični vpliv te vrste glasil na bralce vedno večja.

Hkrati z naraščanjem skupne naklade je naraščala tudi naklada posameznih glasil. Dokaz za to je poprečna letna stopnja rasti. V letih 1966 do 1975 je v Jugoslaviji znašala 11 % (BiH 6,69 %, Hrvatska 8,92 %, Slovenija 20,11 %, Srbija 7,85 %, Vojvodina 14,93 %).

Prve številke tovarniških glasil so začele izhajati najprej v velikih delovnih organizacijah in so dosegale naklado od dva do tri tisoč izvodov na številko. V letu 1975 se je naklada posameznih glasil povzpela tudi na 30.000 izvodov. To pa ni več majhno število niti za dnevni časopis.

Kot primer bomo navedli samo nekaj glasil z večjo naklado: 24.000 izvodov »Iskra« — glasilo delovnega kolektiva Iskra Kranj, 7.000 — »Gradisov vestnik« — Gradis Ljubljana, 6.000 — »Merkator« veletrgovina

Mercator Ljubljana, 5.000 — »Hmeljar« — KŽK Hmežad Žalec itd.

Zaradi tako hitrega razvoja tovarniškega tiska v Sloveniji je bilo 9. in 10. novembra 1972 v Ljubljani organizirano dvodnevno posvetovanje predstavnikov tovarniških glasil. Pripravili sta ga Zveza sindikatov Jugoslavije in Zveza novinarjev Jugoslavije. Tema posveta je bila: »Informiranje v funkciji samoupravljanja« in je bila predstavljena s 17 referati in koreferati.

Aktivnost tovarniških glasil v Sloveniji je velika. To dokazujejo podatki. Januarja 1960 je bila ustanovljena posebna sekcija za tovarniška glasila pri Društvu novinarjev Slovenije. Dve leti kasneje je Društvo novinarjev Slovenije pripravilo posvetovanje o tovarniških glasilih v Kranju. Pripravili so tudi seminar za dopisnike tovarniških glasil.

Aprila 1955 je bilo v Ljubljani posvetovanje predstavnikov novinarskih podružnic. Slavko Bernik iz Kranja je govoril o problemih sekcije tovarniških glasil, saj je bilo med novinarji teh glasil samo 10 % visoko in 40 % srednje kvalificiranih delavcev.

1. junija 1955 je bilo v »Cinkarnarju« — glasilu Cinkarne Celje objavljeno »Poročilo o posvetovanju predstavnikov delovnih kolektivov, ki izdajajo svoja glasila«, ki je bilo 9. in 10. maja v Leščah pri Dugi Resi.

Avgusta je bilo v Sloveniji 24 tovarniških glasil z naklado 30.000 izvodov.

Društvo novinarjev je 20. oktobra 1959 v Kranju pripravilo posvetovanje o tovarniških glasilih in seminar za dopisnike tovarniških glasil. Za to posvetovanje je sekcija za tovarniška glasila pri Društvu novinarjev Slovenije pripravila obširno analizo slovenskih tovarniških glasil. Izhajalo je 113 časopisov z naklado od 200 do 12.000 izvodov ali skupno mesečno 184.000 izvodov. Podjetja v Sloveniji so za svoja glasila letno porabila 166 milijonov dinarjev.

18. oktobra 1974 je v Črnomlju na skupščini Društva novinarjev Slovenije o podružbljanju uredniške politike v OZD govoril Joža Varl, predsednik sekcije glasil OZD in urednik glasila »Železar« Jesenice.

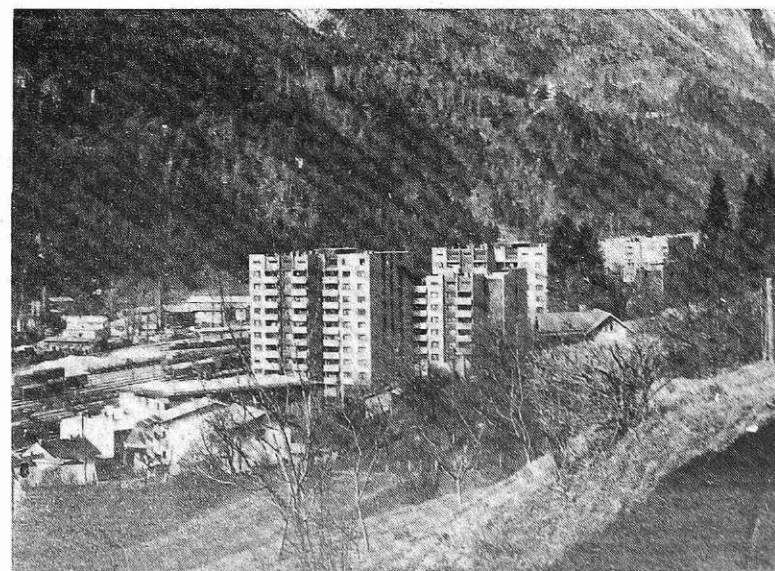
Vsa ta aktivnost kaže, kako pomemben je bil prvi sestanek predstavnikov slovenskih tovarniških glasil v Velenju, ko so sprejeli osam osnovnih sklepov za nadaljnji razvoj tovarniških glasil v Sloveniji in ko so izbrali naslednje člani koordinacijskega odbora glasil: Janka Stadlerja — urednika »Cinkarnarja« iz Celja, urednika »Železarja« z Jesenic, urednika »Vesto in Izolirka« iz Ljubljane, urednika »Velenjskega rudarja« in urednika glasila »Glas cestarjev« iz Maribora.

Ze iz tega kratkega zapisa je vidno, koliko je Slovenija prispevala za nadaljnji razvoj in kvaliteto glasil OZD pri nas. Zato smo se spomnili nekaterih pomembnejših datumov, ki so že danes postali zgodovina in trdna osnova za kvalitetni in količinski razvoj te specifične veje jugoslovanskega novinarstva.

Čeprav so se tovarniška glasila pri nas tako uveljavila, jim širša družbena skupnost še vedno ne posveča dovolj pozornosti. Zato toliko problemov, s katerimi se ukvarjajo nekateri člani redakcij, ki morajo včasih pisati vse — od uvodnika do zadnjega prispevka.

Toda glasila OZD so postala pomembna potreba vsakega delovnega človeka. V tem je njihova največja vrednost. V teh svečanih dneh jim namenjam skromno čestitko, posebno še novinarjem in urednikom, ki se trudijo za čimboljša delavska glasila.

Branko Ključarić

Jesenice

POJASNILA NA PRIPOMBE O POROČILU IZVAJANJA PROGRAMOV SIS V LETU 1984

Hkrati z rezultati po zaključnem računu za leto 1984 v lastni temeljni organizaciji oziroma delovni skupnosti ter z rezultati celotne Železarnice so se delavci na svojih zborih prek samoupravnih delovnih skupin seznanili tudi s poročilom o izvajanju programov samoupravnih interesnih skupnosti (v nadaljevanju SIS) občine Jesenice v preteklem letu. Večinoma (v trinajstih temeljnih organizacijah in dveh delovnih skupnostih) ni bilo pripomb. Različne pripombe, predloge in stališča pa so sprejeli v temeljnih organizacijah Profilarne, Jeklovle, Elektrode, Remontne delavnice, Vzdrževanje, Energetika in Transport ter v delovni skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje.

V nadaljevanju objavljamo analizo teh pripomb, predlogov in stališč skupaj s pojasnili, ki jih je posredovala skupna strokovna služba samoupravnih interesnih skupnosti občine Jesenice (v nadaljevanju služba SIS).

Uvodoma naj povemo, da je služba SIS pri pripravi gradiva za obravnavo upoštevala lanskoletno pripombo iz Železarnice, tako da je bilo gradivo manj obsežno.

Večina pripomb in predlogov se nanaša na GOSPODARNO DELO IN POSLOVANJE V SIS. Tako v TOZD Energetiki predlagajo, da je potrebna racionalizacija poslovanja SIS v občini tako pri pripravi gradiv kot pri načinu delegatskega obveščanja (zaradi množice SIS, ki vsaka zase predstavlja svoje gospodarstvo, so delavci in delegati preveč obremenjeni). Podobnega mnenja so v TOZD Remontne delavnice, češ da se zaradi prevelikega števila SIS sredstva, ki jih združujejo delavci n organizacije združenega dela, preveč drobiijo in izgubljajo vrednost, zato bi bilo umestno nekatere SIS združiti oziroma ukiniti.

Služba SIS v zvezi s tem pojasnjuje naslednje:

V jesniški občini delež sredstev v družbenem proizvodstvu za družbene dejavnosti (SIS) pada že od leta 1980 dalje in nake težnje so tudi letos. To narekuje izredno odgovorno in gospodarno delo v SIS, zlasti delo v izvajalskih organizacijah. Zaradi izredno visoke inflacije je nemogoče pokrivati vse stroške (tako materialne kot amortizacijske), krčili pa smo tudi dejavnosti. (izobraževanje, zdravstvo, ostala področja). Z začetkom dela službe SIS smo začeli tudi z bolj celovitim spremljanjem skupne porabe kot celote, s tem pa je povezan tudi pripravljanje gradiv in obveščanje. Z objavljanjem gradiva za skupščine v Delegatu smo začeli s procesom celovitega obravnavanja celotnega področja družbenega standarda v občini (družbene dejavnosti, komunalno in stanovanjsko gospodarstvo, požarna varnost). Prav tako smo del nalog, ki jih morajo obravnavati skupščine SIS in so bolj pravno-formalnega kot pa vsebinskega značaja, prenesli na ustrezne organe skupščin SIS in s tem tudi razbremenili delegate večkratnega sestajanja. V okviru razprav o spremembah delovanja v naslednjem obdobju je služba SIS oblikovala tudi vrsto predlogov, da bi delo skupščin SIS v prihodnje še bolj povežali in racionalizirali.

V TOZD Vzdrževanje ugotavljajo, da ni možna ustrezna KONTROLA NAD PORABO SREDSTEV, s katerimi razpolagajo SIS. V TOZD Remontne delavnice pa zato zahtevajo, da morajo biti poročila SIS prikazana tako, da bo iz njih razvidna ta poraba. Strokovne službe naj zato za obdobje od 1979. leta dalje primerjajo sredstva, s katerimi razpolagajo SIS (rast čistega dohodka in poslovnega sklada) z istimi sredstvi v organizacijah združenega dela materialne proizvodnje. Podobno predlagajo tudi v delovni skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje, ker menijo, da bi ta primerjava vsaj delno pokazala, kako gospodarijo.

Pojasnilo službe SIS:

Služba SIS redno seznanja vse odgovorne (izvršni svet, samoupravne organe skupščine, družbenopolitične organizacije) o dotoku in porabi sredstev. Globalno pa so sredstva skupne porabe omejena z zaostajanjem za rastjo dohodka v občini. Tega se v jeseniški občini dosledno držimo (v letu 1984 smo zbrali manj sredstev, kot pa je dovoljevala rast dohodka v občini, čeprav ob tem dejavnosti bistveno nismo krčili).

V TOZD Elektrode predlagajo, naj se prispevne stopnje ne povečujejo.

Pojasnilo službe SIS:

Prispevne stopnje so matematični izračun, ki temeljijo na doseženi in načrtovani masi bruto osebnega dohodka (v nadaljevanju BOD) v preteklem in tekočem letu ter vrednosti programov posamezne SIS. Vrednost programov pa temelji na srednjeročnih planih posameznih SIS, sprejetih na sejah skupščin SIS. Ker je globalna rast sredstev skupne porabe omejena, so s tem omejene (v globalu) tudi prispevne stopnje. Na

povečanje ali zmanjšanje prispevne stopnje pa najbolj vplivajo predvsem odstopanja med dejansko in planirano maso BOD (opredeljeno v resoluciji). Če je masa BOD višja od planirane, je zato potrebno stopnje znižati, če pa je masa BOD nižja od planirane, je potrebno stopnje zvišati. Dejstvo pa je, da je bila poprečna obremenitev lani nižja od poprečne v letu 1983.

V TOZD Vzdrževanje ugotavljajo, da ni nikjer govora o zaščiti in varstvu okolja.

Pojasnilo službe SIS:

To je temeljna naloga vsakogar izmed nas, predvsem pa vsake organizacije združenega dela. Veliko pozornosti na tem področju pa namenjamo v izobraževalni, zdravstveni, kulturni in raziskovalni skupnosti (preventiva, vzgoja, raziskave).

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE: Šolstvo se mora glede na zaostrene gospodarske razmere in padanje življenjskega standarda razvijati skladno s finančnimi možnostmi ter poiskati notranje rezerve, pa čeprav na račun znižanja oddelkov celodnevne osnovne šole (TOZD Jeklovle). Podobno mislijo tudi v TOZD Elektrode, kjer predlagajo, da ne »forsiramo« celodnevne osnovne šole za vsako ceno, če ni sredstev.

Pojasnilo službe SIS:

Delo na področju vzgoje in izobraževanja smo v preteklih letih stalno prilagajali materialnim možnostim in tudi krčili določene elemente celodnevne osnovne šole. Glede na strokovno utemeljenost uvajanja elementov življenja in dela šole ter povezovanja z okoljem pa bi nadaljnje drastično omejevanje privedlo do brezposelnosti, še veliko hujši pa bi bili dolgoročno negativni učinki omejevanja interesnih dejavnosti, prehrane, učbenikov in podobno. V šolah so dejansko neprestano iskali notranje rezerve (varčevanje pri materialnih stroških), veliko pa je bilo doseženega tudi z združevanjem amortizacije šol. Širjenje celodnevne osnovne šole kot oblike dela v prihodnje ni predvideno, v skladu z materialnimi možnostmi pa bomo uvažali posamezne elemente celodnevne osnovne šole oziroma dograjevali vsebino dela v šolah.

ZDRAVSTVENO VARSTVO: Treba je izboljšati zdravstvene usluge (tako menijo v TOZD Elektrode). To še posebej velja za zobozdravstvo. Skrajšati je treba čakalno dobo za zobozdravstvene usluge, saj je treba na vrsto čakati tudi več let (TOZD

Profilarne). Če je potrebno, je treba za to nameniti dodatna finančna sredstva (TOZD Transport).

Pojasnilo službe SIS:

Natančen odgovor lahko da le TOZD Osnovno zdravstvo, ki opravlja te storitve. Problemi na tem področju pa so povezani s pomanjkanjem sredstev, izredno dragimi materiali, omejevanjem zaposlovanja na tem področju in dejstvom, da je v kratkem času nemogoče sanirati dolgoletne probleme.

RAZISKOVALNA DEJAVNOST:

Ker je imela raziskovalna skupnost lani prioriteto, je bilo na tem področju premalo narejenega (TOZD Vzdrževanje).

Pojasnilo službe SIS:

Delovanje Raziskovalne skupnosti je zaželelo šele z vključitvijo v skupno strokovno službo SIS (jeseni 1983). Do takrat pa je razpolagala s sila majhnimi sredstvi (prispevna stopnja 0,014). Čeprav naj bi bila ta dejavnost prioriteto obravnavana, se brez sredstev ne da ničesar storiti. V okviru službe SIS pa se je lani dejavnost močno povečala. Opravili smo registracijo Raziskovalne skupnosti, pripravili in sprejeli vse samoupravne akte, ki so za delovanje skupnosti potrebni. Treba pa je bilo dokončati tudi zastavljene naloge in začeti nove. Kljub razpisu za predloge novih raziskovalnih nalog (uvredli smo ga šele z vključitvijo v službo SIS) ni bilo odziva ne od delovnih organizacij niti od posameznikov (razen ene prijave iz Železarnice). Služba SIS je izvedla anketo o raziskovalni dejavnosti v občini Jesenice. Odziv je bil zelo slab, saj se je anketiranje odzvalo le enajst organizacij združenega dela (od skupaj 37 vključenih v to anketiranje). Skupaj s komisijo za inovacije pri občinskem sindikalnem svetu Jesenice smo ponovno obiskali organizacije združenega dela, ki na anketo niso odgovorile. Mora pa nam biti jasno, da nobena prioriteta obravnava ne pomaga, če za raziskovalno dejavnost ni zainteresirana širša družbena skupnost in sleherna organizacija združenega dela. V letu 1983 je za strokovno službo Raziskovalna skupnost namenila 50.000 dinarjev, kar je vsekakor premalo. Z vključitvijo v službo SIS so se finančna sredstva sicer povečala, vendar so morale lani druge SIS solidarno prispevati sredstva Raziskovalni skupnosti za financiranje službe SIS. Za letošnje leto pa je prikazana realna vrednost prispevka in delež zaposlenih v službi SIS za naloge Raziskovalne skupnosti, kar je razvidno iz tabele, objavljene v 18. številki Delegata (izšla je 15. aprila 1985, prešli pa so ga člani delegacij za SIS na dom). V službi SIS opravljajo naloge za raziskovalno skupnost: 0,5 strokovnega delavca, 0,3 računovodje in 0,7 režije (vodstvene, računovodske in administrativno-tehnične naloge).

CPSI

KDAJ OLIMPIADA TREH DEŽEL?

»Kocka je padla« v četrtek, 9. maja, najprej v Beljaku, nato v Trbižu in na koncu še v Kranjski gori. Na posebnih slovesnostih so župani treh občin s svojimi podpismi izrazili željo in voljo ljudi, ki jih predstavljajo.

Seveda je do končnega cilja še zelo dolga pot. V tem trenutku niti ni tako pomembno, ali bo olimpiada treh dežel leta 1992, 1996, 2000, ali morda katero leto pozneje. Najbolj pomembno je to, da je postopek za pridobitev organizacije stekel, na tej poti pa je resnično veliko ovir in pasti, ki jih bo potrebno premagati.

Ali je dokument — uradni predlog za kandidacijo zimskih olimpijskih iger treh dežel leta 1992 — ki so ga v četrtek, 9. maja podpisali Vito Anselmi, župan Trbiža, dr. Leopold Hrazdil, župan Beljaka ter inženir Franc Brelih, predsednik Skupščine občine Jesenice — nekaj povsem novega v olimpijskem gibanju?

V tem trenutku je predlog že prišel v Lausano, namenjen pa je Mednarodnemu olimpijskemu komiteju, ki ima svoj sedež v tem mestu. Nedvomno bo ta predlog predramil že osivele postavbe, ki so »alfa in omega« olimpijskega gibanja. Ni sicer nič novega, če rečemo, da so pravila te največje športne organizacije na svetu toga. Redki so bili v zadnjem času predlogi, ki so jih olimpijski očetje sprejeli za svoje. Ta, o katerem govorimo, pa je takšne narave, da bo marsikomu dvignil krvni tlak. Statut Mednarodnega olimpijskega komiteja je jasen. Olimpijske igre lahko organizira le ena država in eno mesto v tej državi. Do sedaj ni bilo mogoče, da bi vsaj dve mesti iste države organizirali to največjo športno manifestacijo. Naenkrat pa so se pojavile tri dežele različnih družbenih ureditev, različnih kultur in etničnih korenin, da bi v treh različnih mestih gostili najboljši smučarke in smučarje sveta. Nekdo od sivih mož bo morda še bolj osivel, toda s tem se bo potrebno soočiti, pa čeprav postavlja na glavo marsikaj, kar je bilo do sedaj svetinja.

Hoteli ali ne, je ideja, da bi Julijska krajina, avstrijska Koroška in Slovenija organizirale s skupnimi močmi zimsko olimpiado, bolj olimpijska, kot marsikaj, kar je zapisana v Statutu te organizacije. Ali nas olimpijsko gibanje in šport ne uči, da živimo in tekmujejo skupaj? Da pomagamo eden drugemu, da premagujemo ovire s skupnimi močmi? In kaj je drugega ideja o skupni olimpiadi, kot krona vseh teh prizadevanj, hotenj in želja. Ob tem pa moramo biti trezni — statut je statut, ki se ga ne da spremeniti kar čez noč. Tradicija je tudi nekaj, pa čeprav gre za tri dežele, izmed katerih je ena članica pakta NATO, druga je nevtralna, tretja država pa sodi med nevtralne.

Mnogo lepih idej je do sedaj padlo, vendar smo trdno prepričani, da bo prišel dan, ko bosta, ali bodo, olimpijske igre organizirali ali organizirale dve ali celo tri države skupaj. Vprašanje je, kdaj se bo to zgodilo, toda enkrat se bo. Zagotovo!

Tudi leto 1992 ni nič obetavno za novopečene potencialne organizatorje, ki so se spustili v vrtljak želja, da bi prišli do olimpiade. Že sedaj lahko povsem mirno zapišemo, da olimpiade TREH DEŽEL leta 1992 najbrž ne bo. Moral bi se namreč zgoditi pravi čudež, oziroma več čudežev, da bi do tega prišlo. Preveč ovir je. Toda enkrat je potrebno začeti s postopkom za kandidacijo.

Po četrtkovi slovesnosti v hotelu Kompas v Kranjski gori, ki se je je udeležil tudi član predsedstva republiške konference SZDL Ivo Zorčič, smo slišali, da v tem trenutku sploh ni pomembno, kdaj bo skupna olimpiada. Pomembno je, da so v vseh treh deželah ugotovili, da imajo realne možnosti za organizacijo tako zahtevnega tekmovanja. Celotna analiza je pokazala, da je večina objektov, torej tekmovališč, že narejenih. Ugotovili so, da tri dežele že nekaj časa zelo uspešno sodelujejo pri različnih športnih prireditvah: tek treh dežel, skakalna turneja treh dežel, nogometni turnirji treh dežel, srečanje planincev treh dežel, da o drugih oblikah sodelovanja ne govorimo. Kar pa je zelo pomembno, je dejstvo, da bi organizacija olimpiade treh dežel izredno povečala turizem na tem našem prelepem koščku narave, ki ga delijo tri meje. Že samo dejstvo, da se območje ob tromeji pojavlja kot možni kandidat za organizacijo olimpiade, ima lahko izredno ugoden odmev v turističnem svetu. Postane lahko magnet, ki se ga sami najbrž še ne zavedamo.

Na slovesnosti v Kranjski gori so se govorniki menjavali, slišali smo različne jezike, nekaj pa je bilo vsem skupno. Dejstvo, da so trdno odločeni in tudi prepričani, da organizacijo največje športne manifestacije na svetu s skupnimi močmi splejajo lažje in bolj učinkovito kot vsak posebej in sam.

Slišali smo tudi optimistično mnenje, da bi se to lahko zgodilo že leta 1996, ko Mednarodni olimpijski komitej slavi 100. obletnico svojega obstoja. Olimpiada, ki bi jo organizirale skupaj tri dežele, bi bila kot nalašč potrditev pravih olimpijskih hotenj in idej.

In kako je sestavljen uradni predlog?

Piše takole: »Mesta Beljak, Trbiž in Jesenice, ki ležijo na tromeji Italije, Avstrije in Jugoslavije, s tem pisnim skupno kandidirajo za dokončno odločitev o izvedbi zimskih olimpijskih iger v letu 1992.

Dolgoletno pestro in pozitivno sodelovanje mejnih pokrajin Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije na športnem, kulturnem in gospodarskem področju je pripeljalo do te odločitve; toliko bolj, ker imamo v našem mejnem območju vse potrebne tehnične, infrastrukturne in organizacijske možnosti za izvedbo zimskih iger.

Mislimo, da naša skupna iniciativa o olimpijski ideji, ki presega politične meje, ustreza na nek poseben način. Seznanjeni smo s tem, da olimpijska listina ne predvideva skupne kandidature več narodov, vendar prav v interesu mednarodnega olimpijskega komiteja, ki zagovarja idejo, da šport združuje narode, našo kandidacijo lahko tudi zagovarjamo. Upamo, da prebivalstvo naših treh dežel, ki je navdušeno nad to zamislijo, dobi možnost, da bi dokazalo skupno voljo za mirno sodelovanje, ne glede na etnične, politične in gospodarske razlike. Naše prizadevanje lahko razumete tudi kot določen prispevek k nadaljnjemu razvoju olimpijske ideje, ko bi tudi manjši narodi imeli možnost organiziranja olimpijskih iger.

Poleg tega bi bila prizadevanja treh narodov v veliki meri porok za to, da se celotna olimpijska družina v polnem številu udeleži olimpijskih iger.

Za mesto Trbiž Vito Anselmi, za mesto Beljak dr. Leopold Hrazdil, za mesto Jesenice inženir Franc Brelih.

Tako smo torej dočakali, da je ideja, ki so se ji pred časom nekateri smehljali, zapisana na papirju kot uradni dokument. Upamo, da ne bo ostalo le pri ideji in uradnem predlogu.

Železarski globus

AVSTRALIJA

Avstralska železarska družba Broken Hill Proprietary Co. Ltd. bo v avstralski pokrajini Queensland zgradila novo valjarno. Stroški bodo znašali 40 mil. avstralskih dolarjev. V drugi fazi gradnje bodo povečali to valjarno in zgradili elektro jeklaro za napravo za kontinuirno vlivanje jekla. Ko bosta zaključeni obe fazi gradnje, bodo letno izdelali 250.000 ton surovega jekla.

LR KITAJSKA

Kitajska bi do leta 2000 rada podvojila letno proizvodnjo surovega jekla. Sedaj lahko izdelajo okrog 40 mil. ton. Če bodo načrti uresničeni, bo tako postala četrti največji proizvajalec surovega jekla na svetu (za Sovjetsko zvezo, ZDA in Japonsko). Zaradi povečane proizvodnje pa bo večji tudi uvoz kvalitetne železove rude, kajti do sedaj znane zaloge železove rude so siromašnejše.

SOVJETSKA ZVEZA

V železarni Ždanov je pričela obratovati valjarna z letno proizvodnjo zmogljivostjo 1,2 mil. ton pločevine. Pločevina je iz kvalitetnejših jekel, saj je namenjena za izdelavo cevi za sibirski plinovod. V tej valjarni lahko valjajo pločevino do dolžine 28 m, debeline med 5 in 25 mm in največje širine 2700 mm.

VPIS V ŠOLSKO LETO 1985/86

VIZ-TOZD Delavska univerza Viktor Stražišar, Trg Toneta Čufarja 1, telefon 81-072, vpisuje do 1. septembra, vsak dan, razen sobote, od 7. do 14. ure v naslednje oblike izobraževanja in izpopolnjevanja:

a) v osnovno izobraževanje za odrasle od 1. do 8. razreda osnovne šole. Pouk je v popoldanskem in večernem času. Šolanje je brezplačno, razen učbenikov.

b) pripravljalne tečaje za preizkus znanja za vpis na višje in visoke šole v šolskem letu 1986/87.

c) v vzgojnoizobraževalni program — administrator. Izobraževanje traja tri leta pod pedagoškim vodstvom Ekonomskega administrativnega šolskega centra iz Kranja. Pogoja za vpis sta: dokončana osnovna šola in izpisek iz rojstne matične knjige.

d) opravljanje izpitov iz učnih programov šol (ETŠ, ESS, AŠ), ki jih je organizirala delavska univerza. V izobraževanje se lahko vključijo tisti kandidati, ki doslej šolanja še niso končali, po zakonu o usmerjenem izobraževanju pa ga lahko zaključijo do 31. avgusta 1986.

e) vodeno samoizobraževanje iz programov družboslovnih znanosti. V to obliko izpopolnjevanja se lahko vključi vsak delavec in občan, ki želi samostojno ali ob pomoči mentorja izpopolniti znanje iz določenega tematskega področja. Vodeno samoizobraževanje bo organizirano od 1. do 3. stopnje. Vsak, ki dokonča tematsko področje s poljubno izbrano obliko preizkusa znanja, dobi posebno potrdilo.

f) intenzivne jezikovne tečaje: slovenske, nemške (začetni in nadaljevalni), angleške (začetni in nadaljevalni), italijanske (začetni in nadaljevalni), francoske (začetni in nadaljevalni), srbohrvaščine in tečaj šivanja in krojenja (začetni in nadaljevalni).

Opravljamo tudi tiskarske storitve in razmnoževanje za potrebe OZD in drugih.

AFORIZMI NA TEMO MIR

Človek, ki je v svoji duši razklan, ne ve za mir.

Nemirni duh povzroči: vojno ali mir.

Ponižani in pretepeni, na robu smrti, si žele le eno: mir.

V bistvu si vsak človek, celo vsako živo bitje želi miru. Generali pa z nenehnim oboroževanjem v bistvu tešijo svoj nemir pred strahom.

Mir je raj na zemlji.

Kdor ne spoštuje miru, kliče vojno. Šele po vojni cenimo mir.

Človeštvo se iz zgodovine ni prav ničesar naučilo, sicer bi se prenehali vojskovati.

Človek je deležen pravega miru šele po smrti.

Tomaž Iskra

IZVAJANJE NALOG S PODROČJA EKONOMSKIH ODNOSOV S TUJINO NA GORENJSKEM

Izvoz oziroma pridobivanje deviz je ena osnovnih nalog in potreb za vzdrževanje redne proizvodnje in zagotavljanje odplačil deviznega dolga. Rezultati izpolnjevanja družbenega plana v prvih treh mesecih letošnjega leta so skromni.

Po podatkih iz uvozne izvozne deklaracije pri NB Slovenije je izvoz v tem obdobju celo manjši kot v lanskem letu. Na področju klirinškega izvoza je indeks v Sloveniji 102,5, uvoza pa 104,5, konvertibilni izvoz 97,9, uvoz pa 98 v primerjavi z lanskim letom v tem obdobju. V celoti gorenjsko gospodarstvo beleži nekoliko boljše rezultate. Izraženo v dinarjih je gorenjsko gospodarstvo iz-

vzelo za 10,91 milijarde din blaga na konvertibilno tržišče, kar znaša 72 % celotnega izvoza. Na klirinško tržišče pa za 3,01 milijarde din blaga ali 28 % celotnega izvoza. Uvozili smo za 10,96 milijard din ali 77,8 % s konvertibilnega področja. S klirinškega pa 2,43 milijard din ali 22,2 %. Delež celotnega izvoza in uvoza je po posameznih občinah Gorenjske naslednji.

	konvertibilni		klirinški		celotni	
	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz
Jesenice	9,33	14,70	11,11	19	10	15,6
Kranj	55,04	49,1	42,02	43,8	52	48,6
Radovljica	9,75	10,86	8,62	3,9	9	9,3
Škofja Loka	17,61	15,65	24,54	28,05	20	18,4
Tržič	8,27	8,88	13,71	5,11	9	8,1
	72	77	28	23	100	100

Pri teh podatkih v izvozu niso upoštevane usluge. Pri uvozu pa odpade od celotnega uvoza 90 % za reprodukcijski material, le 8 % na opremo in 2 % na blago za široko potrošnjo.

GIBANJE IZVOZA IN UVOZA

V primerjavi z lanskoletnim prvim tromesečjem je indeks porasta oziroma zaostajanja izvoza in uvoza po občinah naslednji:

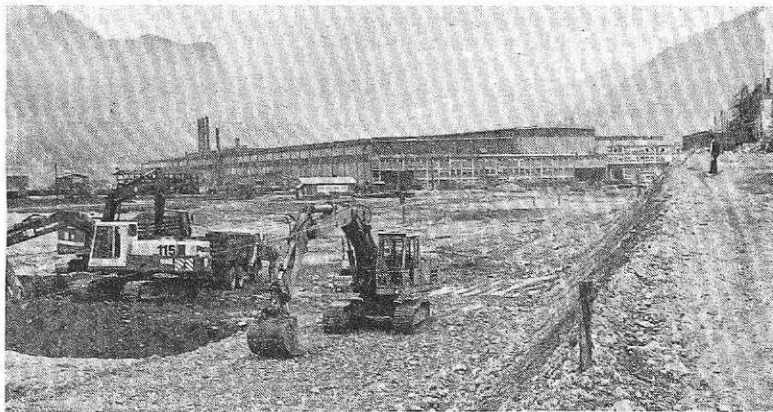
	konvertibilni		klirinški		skupno	
	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz
Jesenice	85	125	77	84	83	110
Kranj	121	106	84	98	110	104
Radovljica	97	168	101	100	98	158
Škofja Loka	99	99	82	100	92	116
Tržič	142	169	540	94	199	152
Gorenjska	111	114	98	114	106	114

Izvoz je torej, razen v občini Tržič, povsod v zaostanku, uvoz pa je povsod narasel. Predvsem je porasel uvoz blaga s konvertibilnega področja. Oživilen izvoz je zaznaven na področju občine Tržič, kjer je povečala izvoz čevlarska in tekstilna industrija.

Cepprav po prvem tromesečju ne moremo podati popolne analize, je

na osnovi teh podatkov viden močan padec pokrivanja uvoza z izvozom. Predvsem je to opazno v tistih občinah, kjer so do sedaj beležili bolj ugodno pokrivanje uvoza z izvozom (Radovljica in Škofja Loka).

Tabela prikazuje delež izvoza v celotnem prihodku in pokrivanje v celotnem letu 1984 ter v tej primerjavi pokrivanje v prvem četrtletju.

Zemeljska dela za jeklarno-2 (foto I. Kučina)

(foto I. Kučina)

Računalništvo pri nas

2. Naloge s formatiziranjem ekrana

a) Začetek dela na terminalu v IMS/VS

PREDPISANA OPERACIJA UPORABNIKA	SPOROČILO SISTEMA
1. Vključ terminala Stikalo: I/O preklopiti v I	
2. Povezava z računalnikom Tipka: ALT in $\frac{SYS}{REQ}$ pritisniti 2 krat	
3. Povezava z IMS/VS Vpis: IMS in tipka: ENTER	
4. Predstavitev uporabnika Tipka: ALT in PF 10	PREDSTAVITEV UPORABNIKA ŠTEVILKA UPORABNIKA: GESLO ZAŠČITE:
4.1. Vpis št. in gesla uporabnika ŠTEVILKA UPORABNIKA: Vpis: ŠTEVILKA UPORABNIKA: XXXX GESLO ZAŠČITE: YYYY in tipka: ENTER	DFS 058: HH: MM: SS TEST COMAND COMPLETED
5. Test Tipka: ALT in PF 7	DFS 058: HH: MM: SS TEST COMAND COMPLETED
6. Formatiziranje ekrana Vpis: aaaabl ter tipka: ALT in PF 1 (aaaa — naloga iz priročnika) (b — številka ekrana v okviru naloge) (1 — izhodni ekran)	EKRANSKA SLIKA IZBRANE NALOGE

b) Konec dela s formatiziranjem ekrana

1. Brisanje ekrana Tipka: ALT in tipka: CLEAR (8)	
2. Zaključek dela za uporabnika Vpis: / SIGN OFF in tipka: ENTER	DFS 058 HH: MM: SS SIGN COMMAND COMPLETED
3. Zaključek dela na terminalu Vpis: / RCL in tipka: ENTER	***ZJ IMS TERMINAL JE PRIPRAVLJEN ZA DELO***
4. Izključ terminala Stikalo I/O preklopiti na 0	

	delež v prihodku 1984	pokrivanje uvoz izvoz v 1984	pokrivanje uvoz — izvoz I. kvartal 1985		
			konvert.	kliring	celotni
Jesenice	6,9	81	59	72	62
Kranj	13,1	107	102	118	105
Radovljica	14,3	151	83	269	100
Škofja Loka	15,3	144	104	108	105
Tržič	13,9	95	86	330	120
Gorenjska	12,5	113	109,7	71,6	99

DEVIZNI PRILIV IN ODLIV

Podatki za priliv in odliv deviz se razlikujejo od podatkov za izvoz in uvoz blaga, ker je prisoten časovni zamik, upoštevani so tudi odlivi in prilivi zaradi raznih storitev. Poleg tega pa razpolagamo s podatki za januar in februar.

Glede na lansko leto je bil v teh dveh mesecih nekoliko ugodnejši konvertibilni priliv deviz. Lansko leto je bil v tem času deficit, letos pa je

za celotno Gorenjsko za 322 milij. din večji priliv kot odliv. Suficit imajo Jesenice, Škofja Loka in Tržič, deficit pa Kranjska in radovljiska občina. V tem delu je bil devizni priliv 3,7 milijarde din ali 86 % od prodane blaga, na klirinškem delu pa od 1,86 milijarde din priliva 99,6 % od prodane blaga. Konvertibilni priliv nastaja še iz storitev, kot so razne predelave in dodelave. Tega je največ v tržiški, škofjelški in radovljiski občini, manj pa v Kranju in na Jesenicah. Od turizma je v prvih mesecih okoli 1 milij. dolarjev priliva, največ v občini Radovljica (Bled),

kjer so dosegli okoli polovico te vsote. Sledi Kranj, nato jeseniška občina z okoli 200 tisoč dolarji, kar je gotovo preskromna vsota. Ostali prilivi nastali iz drugih storitev, kot so razni prevozi, takse, poštne storitve itd.

Odlivi konvertibilnih deviz znašajo 3,39 milijarde din, od tega 66 % za nabavo reprovromateriala, le 4,5 % za opremo, 8 % za rezervne dele, 6,3 % za odplačila obresti ter 9,6 % za ostale namene, kot so razna zavarovanja, špedicijske storitve, stroški pri uvozu blaga itd. V tem času ni zabeleženih plačil za razna potovanja, odplačila licenc, projektov, elaboratov itd. Na klirinškem delu je od 1,59 milijarde din odliva 85,6 % uporabljeno za nabavo reprovromateriala 6,3 % za opremo, 2,5 % za rezervne dele in 5,1 % za osebno porabo.

Ta dvomesečna analiza prihodkov prav gotovo ne pove veliko, ker niso zajeti vsi prelihi in odlivi, vendar lahko spodbudi k sprotnemu spremljanju izvajanja nalog za čim večji neto devizni efekt.

NŠ

SINDIKALNA KONFERENCA VZGOJNOIZOBRAŽEVALNEGA ZAVODA JE PREJELA PROVMAJSKO LISTINO ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE ZA DESETLETNO USPEŠNO DELO

V sredo, 8. maja, je na priložnostni slovesnosti predsednik sveta ZSJ v Beogradu Dušan Bogdanov-Senko izročil tradicionalne prvomajske listine Zveze sindikatov Jugoslavije osmim sindikalnim organizacijam iz vsake republike. To najvišje priznanje za delovanje na sindikalnem področju je letos prejela tudi sindikalna konferenca Vzgojnoizobraževalnega zavoda Jesenice (VIZ) za desetletno uspešno delovanje pri vzpodbujanju, spremljanju in usklajevanju aktivnosti osnovnih organizacij ZSS, ki združuje delavce, zaposlene v vzgoji in varstvu predšolskih otrok ter v vzgoji in izobraževanju v osnovnih šolah v občini Jesenice.

Nagrado je prevzela Stanka Torcar, podpredsednica sindikalne konference, pomeni pa prijetno vzpodbudo za nadaljnje družbenopolitične aktivnosti vseh delavcev, ki jim družba zaupa vzgojo in izobraževanje mladih.

Sindikalna konferenca je bila ustanovljena v letu 1975, ob ustanovitvi delovne organizacije Vzgojno izobraževalni zavod Jesenice. Povezuje deset osnovnih organizacij ZSS v osnovnih šolah, Vzgojnovarstveni organizaciji, Glasbeni šoli, Delavski univerzi in skupnih službah.

Sindikalna konferenca VIZ prispeva pomemben delež pri obravnavi, usklajevanju in oblikovanju skupnih stališč na področju samoupravljanja, in sicer glede organiziranosti, statusnih vprašanj, pri sprejemanju in spreminjanju samoupravnih aktov na ravni delovne organizacije. V zadnjem času je bilo najzahtevnejše delo sindikalne konference uspešno izveden referendum za sprejem samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za oblikova-

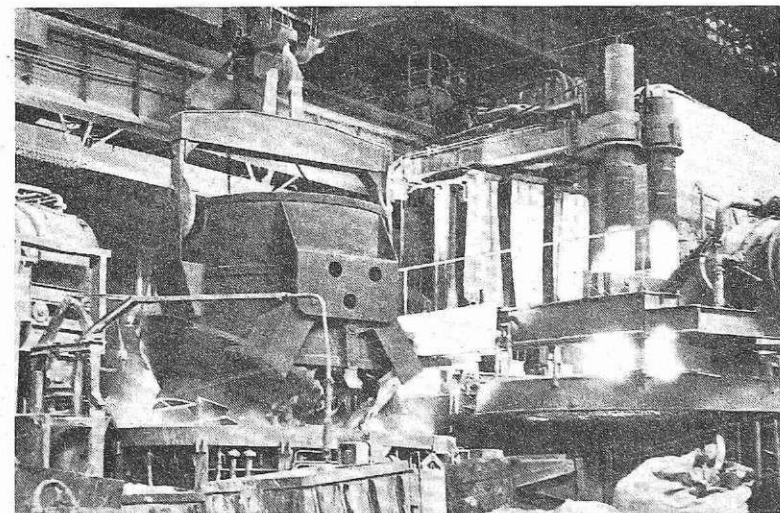
nje in delitev sredstev za dohodek in osebne dohodke in pravilnikov za osebne dohodke.

Sindikalna konferenca je skupaj s stalno akcijsko konferenco ZK tudi pobudnica akcije za realnejše vrednotenje dela v okviru svobodne menjave med OIS, SOV in TOZD, za iz-

boljšanje materialnega položaja delavcev v vzgoji in izobraževanju, ki je pereč zlasti zaradi resolucijsko določenega zaostajanja skupne porabe za gospodarstvom. Tekoče spremlja gibanje osebnih dohodkov z zavestjo, da samo kolikor toliko zadovoljen učitelj lahko vzgaja zadovoljne generacije učencev.

Sindikalna konferenca se povezuje z OO ZSS pri Centru srednjega usmerjenega izobraževanja zlasti pri organizaciji permanentnega izobraževanja pedagoških delavcev in dneva prosvetnih delavcev ter skupnih srečanj, povezanih s tem. Organizira tudi letovanje v prikolica, športna srečanja, blagajno vzajemne pomoči, vzpodbuja podeljevanje družbenih priznanj.

V delo sindikalne konference VIZ se aktivno vključuje tudi občinski sindikalni svet, ki je podprl podelitev tega najvišjega družbenega priznanja.

Zakladanje (foto I. Kučina)

Z znanjem in navodili, ki ste jih prebrali v člankih o spoznavanju informacijskega sistema v Železarni Jesenice, bi si že lahko ogledali enega izmed 11 projektov, ki so v osnovnem meniju informacijskega sistema. Z vnosom številke 4 in pritiskom tipke ENTER dobimo osnovni meni projekta ŠARŽNI KARTON.

PROJEKT ŠARŽNI KARTON

Projekt ŠARŽNI KARTON nastopa v sklopu projekta ORDER — ENTRY, s katerim bomo spremljali celotno proizvodnjo in naročanje izdelkov v Železarni Jesenice. Ideja o spremljanju procesov z računalnikom v jeklarni je že stara, vendar pa so se pokazale realne možnosti šele s postavitvijo novega računalnika IBM 370.

Za spremljanje procesov v jeklarni je bilo potrebno izdelati nov šaržni karton, ki je bil prirejen za računalniško obdelavo in od katerega smo pričakovali naslednje rezultate:

- povečalo se bo število podatkov o poteku izdelave šarže in vlivanju,
- natančnejši bodo podatki o porabi vložka, ferolegur, nekovinskih dodatkov, ognjevzdržnih materialov, energije in porabljenem delovnem času na enoto proizvoda,
- podatke, dobljene s ŠARŽNIM KARTONOM, bomo obdelali z matematično statističnimi programi, dobljene rezultate pa bomo uporabili za izboljšavo tehnoloških procesov,
- zmanjšali bi lahko porabo energetskih medijev, dragih ferolegur in ostalih dodatnih materialov,
- hitreje in bolj kontrolirano bomo lahko uvajali nove tehnološke postopke izdelave jekla,
- podatke iz kartona bomo uporabili za izračun lastne cene jekla in za iskanje optimalnega programa proizvodnje,
- izdelava tehničnih in tehnoloških poročil tako mesečnih, četrtletnih kot tudi letnih,

— kasneje pa tudi vsa ostala mogoča poročila, ki se bodo pokazala, da so potrebna za vodenje tako tehnoloških kot tehničnih procesov v stari pa tudi v novi jeklarni.

Osnovni meni projekta šaržnega kartona je razdeljen na tri dele:

1. Zajemanje poteka šarže
 2. Klasično in kontinuirano vlivanje
 3. Naprave in šifranti
- Prvi del projekta »zajemanje poteka šarže« zajema naslednje naloge:
1. Vnos kemičnih analiz izdelave šarže
 2. Zalaganje košar
 3. Vnos podatkov o porabi energije
 4. Vnos podatkov o dodanih materialih
 5. Vnos podatkov o vložku
 6. Vnos podatkov o poteku šarže
 7. Vnos podatkov o zastojih pri šarži
 8. Vnos podatkov o klasificiranju šarže
 9. Vnos podatkov o zastojih peči
 10. Vnos podatkov o uporabi peči
 11. Vpogled v uporabo materialov
 12. Vpogled v stanje izpisov šarž.
- V drugem delu projekta zasledujemo podatke o klasičnem in kontinuiranem vlivanju, razdeljen pa je na naslednje naloge:

Klasično vlivanje

1. Vnos podatkov livne ponve
2. Vnos podatkov — ingoti
3. Vnos podatkov — brame
4. Vnos podatkov porabe livnega materiala
5. Vnos podatkov o proizvodnji

Kontinuirano vlivanje

6. Vnos podatkov o uporabi livne ponve
7. Vnos podatkov o uporabi vmesne ponve
8. Vnos podatkov delovanja konti liva
9. Vnos podatkov o proizvodnji

V tretjem delu projekta ŠARŽNI KARTON pa zajemamo podatke o posameznih proizvodnih napravah in ažuriramo razne šifrante, ki so osnova za uspešno izvajanje tega projekta. Naloge v tem delu projekta so naslednje:

Naprave:

1. Ažuriranje podatkov o kokilah
2. Ažuriranje podatkov o ploščah
3. Ažuriranje podatkov o ponvah
4. Ažuriranje podatkov plana peči
5. Ažuriranje podatkov peči
6. Ažuriranje podatkov o livnem vozu

Šifranti:

7. Ažuriranje šifranta kvalitet
8. Ažuriranje internih predpisov kvalitet
9. Ažuriranje letnega plana kvalitet
10. Analiza doseganja plana kvalitet
11. Ažuriranje ekranskih šifer
12. Vpogled v ekranske šifre
13. Ažuriranje zastojev
14. Vpogled v zastoj
15. Vpogled v interne predpise kvalitet.

OKUPACIJA JAVORNIKA

Takrat še nisem razumel tega, da je tudi smrt seme. In koščica, mrtev človek, ki se bo odprl zadnji dan. Prav, jutri, sva se odločila.

Še istega večera smo se vsi našli ob bregovih katranastega Javornika in se odločili — da bo stvar jutri.

Nekam poklapani smo odhajali po mraku vsak proti svojemu domu. Kakor razkropljena čreda onov z dolgo žametno mošnjo, v kateri je ti-sto strašno seme (smrt).

Čopovina je ležala v megli. Steze so se utapljale v njenem stojećem toku. Sem in tja so se prižgale luči in mrzlo utripale, kakor zvezde z nebesa.

Začutil sem, da sem prišel na konec svojega življenja.

(Tudi drugi so tako čutili.)

Ali bom še kdaj prišel nazaj k viru? K ustom, kaj žubore besede?

Pri stari mami je bilo vse temno. Toda za šipo, sinjasto kot noč, je bilo mogoče zaznati njen obraz, ki je v svoji brezspčnosti opazoval rast senc. (In sence so vir matematike; brez senc ni življenja.) Pomahal sem ji. Začutil sem, da me je prepoznala in da se je namrgodila, boječ se, da vstopim.

Odšel sem po sinjini kakor sanja. In moja senca takoj desno od mene.

Potem sta minila še ena noč in en dan in nad mestom se je najprej sploščil bel, po straneh orumenel oblak, ki mu je takoj sledil grom, ki je v nizu odmevov odjekoval od strmih pobočij Možaklje.

Bil je jasen, lep popoldanski dan. Tako.

Mamina slutnja se je razcvetela. Gledal sem jo in gledala jo je tudi ona, skupaj z mano.

Šlo mi je na jok. (Zaka? nisi rekla pik, pik, pik, sem kričal v mislih nanjo.)

Mama me je žalostno pogledala. Tudi ona se je kopala v solzah in obraz so ji lomile črte vseh mogočih debelini.

Torej to, to... (je slutila).

Ko sem bil sam s sabo, v temi ponoči ali na poti po mleko k Škrinjariju, sem se čudil mami, kako natančno je napovedala to katastrofo. A sanj žal ni moči preprečiti z ničimer. To je tisto krhko, resnično stanje stvari, ki so vzrok vseh vojska in o katerih mi je 1941. spregovorila stara mama.

Danes so zame sanje največja resnica stvari.

Dvajset dni po atentatu sem se znašel v bunkerju, kjer je svetloba pritekala v našo celico skozi dve okenci, ki sta bili tam le zavoljo dveh žarnic v njima. Sicer pa je bilo v vseh treh bunkerjih temačno, v našem pa dobesedno temno, kadar ni bilo luči. Tako smo imeli večer, trajajoč cel mesec, razen kadar je bilo treba zajtrkovati, kositi ali večerjati, ali kadar so nas prišli iskat na zaslišanje.

Namen tega atentata mi je bil prikrit celih osemindeset let.

A o tem kasneje.

Vseh nas, ki smo bili zapleteni, ni toliko vznemirjal namen razstrelitve šole, ampak izdajstvo; kdo nas je ovadil gestapu.

Roko na srce: ko je zagrmelo in se je grom razlamljal v zraku, kakor se

danes zvok reaktivca, ki prebija zvočni zid, sem bil ves iz sebe. V trenutku mi je bilo jasno, da je mama nekaj mesecev čakala prav na izpolnitev te sanjske prisposode. Niti trenutka ni čakala ali pomišljala, ko sem prišel domov, da me ne bi obdolžila sodelovanja pri tem. Zama-jal sem se kakor v viharju drevo, iz mene je zastrlela nepopisna žalost in bolečina.

Tisti, ki so nam dali v roke eksploziv in nas poslali v akcijo, niso želeli predvideti, da bo o tem stekla preiskava in da bomo težko vzdržali pod psihičnim pritiskom. Niso nam nakazali možnosti rešitve, če bi to stvar odkrili.

A ker je že prišlo, vsaj po domovih, med nami in starši, sem naredil nepopisno nepreviden korak, da bi se rešil ali zabrisal za sabo svojo sled.

Kakor po pravilu, ki ga vsi policaji na svetu znajo na pamet, sem nekoga dne odprl lesa tiste Mice, ki je ustrelila partizana.

Les je imela alarmno zvočno napravo. Zvonec v hiši je naznanil čudnega gosta. Otroka, starega dvajset let.

Tega dvorišča nisem nikoli prestopil, starši so pozdravljali, se mi zdi, te ljudi.

Prepričan sem, da je moj prihod vznemiril celo hišo.

Mica, morilka partizana, je zaslu-tila v mojem prihodu k njim vse tisto, kar je bilo za meno.

Tudi če bi se zadnji trenutek obrnil, rekoč, da sem se zmotil, bi vzpostavil od sebe sled, po kateri bi me lovci našli.

Prišla mi je odprič osebno, bila je nepopisno radovedna, pobliskajoč po meni s temnimi, ogljenimi očmi.

Jaz pa sem, pomislite, prišel prosit za nekaj cigare.

Nihče me ni vprašal, zakaj.

Dali so mi jih celo škatlo. Sto.

Tedaj pa smo prešli na šolo, ki je pred dnevi zletela v zrak.

Ugibali smo, kdo neki bi mogel to narediti.

Mica je bila mnenja, da partizani.

Partizani?

Pridi, je rekla Mica, le pogled.

Odšli smo v sobo, kjer je bil z okna lep razgled do roba njihovih vrtov. Tam je bila trava poležana od dveh teles.

Dva sta torej čakala na Mico, da se prikaže na oknu in da jo...

Delal sem se neumnega.

Mica je to sprenevanje opazila in je postala oprezna in še bolj pre-pričana, da sem od nekoga poslan na njen dom, kako bi se recimo dalo še to hišo razstreliti, ker se že baba ne da dobiti pod strel.

To je bilo vse moje izdajstvo.

Verjetno sem se pred Mico delal še žalostnega, da zdaj ne bo mojega ljubelega pouka, a vse to je bilo tako prozorno, da sem jo moral resnično navdati s popolno gotovostjo, da sem k nji poslan.

S to cigaretami v žepu sem odšel, in pa z vabilom, naj se še kaj ogla-sim..., če bi recimo zvedel, kdo je miniral šolo.

Teden dni po obisku pri Mici sta vpadla proti večeru v naše stanova-nje dva gestapovca in me skupaj z

očetom odpeljala na jeseniško izpo-stavo.

Aretiran sem bil prvi.

Ličnati gestapovec s pustovskimi usti je vzel v roko žilavko (korobač), tako, ki se ovije okoli telesa ko živi ogenj, v levici, med prsti, pa je imel zapognjen listič, iz katerega mi je bral ime za imenom in me ob vsa-kem, ki ga je prebral, vprašal, če je bil soudeležen. Skrušeno sem mu pritrjeval.

Še istega večera so nas vse imeli v rokah. Ko smo ležali v neki pisarni na tleh, me je pritisnilo na stran, pospremil me je gestapovec, in gre-doč, ko sva šla skozi večji hodnik, so se odprla vrata pisarne gestapovske izpostave in ven sta prišla šef, Mica in njen mož.

S pogledali smo se. Bilo nam je vsem jasno, kaj ta obisk pomeni. Njen temni pogled pa je nekaj vtis-nil vame in še danes se ne morem znebiti okusa po tistem — bila je smrt.

Kmalu po božiču so nas naložili na kamion na lesni plin. Vozilo je bilo odprto, brez cerade. Jutro je bilo čisto rdeče, mrzlo. Pihalo je na nas z vseh strani.

Odrasle so vklebili, po dva in dva skup, nas otroke pa ne.

Strazarja sta namerila v nas brzostrelke, znane kot empijevke.

Od vznichenosti, ko sem se peljal skozi svoj Javornik, so me polile sol-ze, ki pa so zmrznile, tako je bil mraz.

Mnogi so nas videli, kako smo bili poteptani, do nespoznavnosti.

Sneg se ni bil padel. Bilo pa je vse zmrznjeno, trdo, dobesedno skal-nato.

Vsi smo upali, da bo kak rafal na Soteski le preluknjaj plinsko brne-nje in da bo moči pobegniti, toda naši spremljevalci so morali imeti navodila tudi za tako priložnost. Če bi res partizani napadli, bi nas spremljevalci postrelili in šele nato poiskali kritje ter odgovorili napa-dalcem.

Vožnje skozi mrzlo jutro v Begu-nje je bilo naenkrat konec. Tovor-njak je zavozil na notranje dvorišče graščine, kjer so nas vse trde od mraza zbežali z vozila in odvedli na velik, mrzel hodnik, kjer smo se slekli do golega. Pobrali so nam vse, tu-di vezalke, nože, ki jih že tako nismo imeli, cigaretna doze, ure. Nabrano kramo smo sami usuli v bele vrečke, eden od uslužbencev pa je s tintnim svinčnikom vtisnil v vrečko naše ime. Zdaj šele smo spet smeli poska-kati v svoje tople cape in oditi za nekim policajem in civilistom v za-kurjeno pralnico, kjer je bilo toliko vlage, da smo se kar dušili. A bilo je vsaj vroče.

Tu smo se slekli do golega, vrgli obleke na veliko rjuho, to pa je ne-kdo zadegal na ramo in odnesel.

Zakaj pa to? smo se spraševali.

Uši, uši bodo uničili! je rekel ne-kdo.

Pa saj jih nimam, sem ugovarjal. A res, nimam jih, je rekel Kogovšek in mi brž našel dve v lasih.

Kaj pa tole? je še pokazal na spra-skano kožo. Od česa je pa to?

Res. Vsi smo bili ušvini in prepra-skani, da so se delale ponekod garje, velike kot pri konjih.

Bili smo mršavi, posušeni, sama rebra in kolki.

Čez čas se je od nekod vzel kaznil-niški frizer, ki je bril vse, jetnike in posadko.

(nadaljeval.)

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

16

povest

Ko so zavojevalci razkosali Jugoslavijo, so ljudje izgubljali tla pod nogami in v skrbeh in upanju pričakovali prihodnost. On pa je to po-mlad komaj dočakal. Brž ko se je začela vojna, si je oblekel uniformo, sicer le podoficirsko, a je bil zadovoljen tudi z njo. Posebno, ker je na kapi nosil mrtvaško znamenje, znamenje moči in strahu. Kako prijet-no je čutili v te oblasti. Saj gre vendar predvsem zanjo! V resnici je te oblasti imel precej manj, kakor si je domišljjal, spodbujalo pa ga je upanje, da bo kmalu postal tudi kaj več.

Vojne je bilo hitro konec. Treba je bilo samo še vpeljati novi red in ga utrditi. Sicer pa je bilo že vse pripravljeno. Lepega poletnega dne so ga poklicali v gestapovsko pisarno. Navoč je bil tudi njegov prejšnji gospodar. Komaj ga je prepoznal. Bil je v novi uniformi z našitki, ki so pomenili visok položaj.

Udaril je s petami ter sunkovito stegnil roko.

Rekli so mu, naj se vrne v domači kraj. Tam bo lahko več koristil velikemu raju in »führerju« kakor tu. Prikazale so se namreč uporniške komunistične tolpe in poučili so ga o boju proti njim ter mu naroči-li, naj se kolikor mogoče prikrije, pri banditih pa skuša vzbuditi zaupa-nje. Podpirali ga bodo, podprejo na obersturmführerju Wernerju na gestapovskem sedežu. Zglasi naj se mu kot agent št. 11, vse drugo bo zvedel tam in pravočasno. Pomembno pa je, da v začetku ostane v sen-ci kot vdan in na velika tveganja pripravljaj podpornik partizanov, ki jih bodo potem lahko hitreje uničili.

Ni se branil oditi, kajti zdela se mu je, da mu je novi čas naklo-njen. Dobil je potrebne listine, nemške in ustaške, prejel navodila in odšel. Otroci so ostali pri teti, da ga pri delu ne bi ovirali.

Tako je prišel v domačo vas, kamor ga ni nihče vabil. Tudi polse-stra Martina ne. V domačem kraju se je hitro življal in se pokazal bolj-ši, prijaznejši in preudarnejši, kot je bil nekdaj.

Svet ga je izučil, spremenil, so govorili ljudje.

A stavek TREBA JE NAPRAVITI KONEC je napovedoval začetek novih dejanj. Če je Gorski to izrekel, je s tem oznanil, da je Aleš že preveč odkril. Klub temu je zdaj njegove prenapete možgane trpila bolj misel o tem, kako da je prav Gorski tisti najpomembnejši člen, ki ga je pričakoval. Kaj pa, če je Gorski te besede izrekel kar tako? A če bi jih, ne bi sprejel njegovih treh.

Vse je hitro povezal s preteklimi dogodki. Ne, tu ni moglo biti ne-sporazuma!

Kljub nejevolji Gorskega je bil njegovih besed vesel tudi Aleš. Zdelo se mu je, da je tudi Gorski že marikaj ugotovil. Z njim sicer ni bil preveč prijateljski, ločevala so ju leta in nekakšna zadržanost. V to-varni je o njem že pred vojno marsikaj slišal praviti, poznal pa ga je le od daleč. Vedel pa je, da so ga Nemci zaprli že prvo jesen in da se jih je potem rešil ter prišel med partizane. Pokazal je zavirljiv občutek za organizacijo, hkrati pa je bil nepopustljiv bojovnik, pogumen in odličen strelec. Njegov nastop je vzbujal zaupanje, to pa je bilo najpo-membnejše. Tistega dne so se vsi trije zlahka dogovorili, da bodo raz-vili tipalke v vse smeri, samo da zatro izdajalstvo. Temu je bil name-njen dogovor o nekoliko širšem sestanku pri Golobu.

Aleš je spet oživel:

»Ljudje so nemirni in še vedno čakajo na aretacije«, se je obrnil k Filipu. »Na vsakem koraku nas spremljata negotovost in nezaupanje. Kako bomo v takem ozračju širili ORGANIZACIJO! O tem bo treba ja-sno spregovoriti na sestanku!«

Na Alešev namig je bil Filip tisti, ki naj bi Goloba pripravil, da bo posvet pri njem.

»Pred dnevi si mi pa dopovedoval, naj se ga ogibam,« je vrtal Filip. »Zdaj je tako. Ljudje mu še najbolj zaupajo. Pomagal ti bom,« je obljubil Aleš.

Filip se je hotel še otresati, v resnici pa je komaj čakal na prilož-nost.

Toda Filipa se je začela lotevati vse večja in komaj zadrževana vznemirjenost. Vse je namreč kazalo, da Aleš že močno sumi oba, zla-sti njega. Zato je med prvim razgovorom z Gorskim to vznemirjenje odkril tudi z besedami:

»Se ti ne zdi, da Aleš nekako odkriva naše zveze z Nemci?«

Gorski ob teh Filipovih besedah ni bil videti presenečen. Rekla je:

»Kar dobro opazuješ. Sem podobnega mnenja!«

Zdaj je Filip šel še globlje po sapo in temno vprašal ali bolje pred-lagal:

»Misliš, da bi ga bilo treba zdaj pospraviti?«

Gorski se je na to sunkovito odzval:

»Nikakor še! Kdaj in kako, bo odredil nekdo drug! Saj veš! Aleš je predragocen, da bi ga kar tako, na svojo roko!«

A Filip še ni nehal:

»Kdo ve, koliko mu je znanega? Kot v megli se počutim!«

»Zaenkrat samo tiplje. Ni še čas!« je odsekal Gorski. »Toda, odslej vsa čutila napenja dvakrat bolj kot doslej! In pamet, pamet nučaj!«

Filip je bil s tem nekako pomirjen, kajti vedel je, da ima Gorski vse drugačne možnosti za poizvedovanje. Med partizani in pri Werner-ju. No, če že ni vedel, sklepal pa je lahko tako!

Nadaljevanje

MARTIN PREŠEREN

22

IZIGRANA SMRT
IN SUŽNOST

(IZBRANI ODLOMKI)

France je vedel, da mu bijejo zadnje ure županjevanja in zato se je odločil, da se zvečer vrne v svojo pisarno, da uniči arhiv, ki bi lahko škodoval kakemu njegovemu občanu.

Čez dan je nekaj otrok pripeljal na vozičkih tri polovične vreče bele moke, nekaj načetih vreč sladkorja, kanto masti in nekaj napol praznih vreč fižola. Otroci niso hoteli povedati, čigavi so, odpotali so s praznimi vozički in v diru zapustili občinsko predverje. Kaj več tudi niso pričakovali, čeprav je do izte-ka 24-urnega roka manjkalo še nekaj ur.

Ob nenapovedani vojni Jugoslaviji s strani Nemčije vkora-kanje italijanske vojske, 12. aprila 1941, se je Markovo mesto streslo in zavedlo vse nesreče, ki ga je doletela. Mesto je pričelo doživljati prve korake usodne okupacije. S tem dnem so se meščani Markovega mesta zavedli, da jih je usoda nenadoma povezala v skupni boj proti okupatorju. Strankarstva čez noč ni bilo več, nič več ni bilo klerikalcev, liberalcev in drugih manjših strank. Vse skupaj z veljaki in gosposko vred je splah-nelo in skopnelo kot sneg na vročem pomladanskem soncu. Vsega je bilo naenkrat konec!

V tem malem, starem mestecu se je pričelo odvijati po-vsem drugačno življenje, tudi za Marka, Janino, Bena, Slavka, Staneta, Martina, Jožeta, Rafaela, Toneta, Savota in Pavla.

ŽELEZAR

Okupacija je tem fantom in dekletu, vsakemu po svoje, name-nila trpljenje in celo smrt, le nekaterim izmed njih je po hu-dem trpljenju in preizkušnjah podarila življenje.

Marko se je po razburljivem prvem dnevu italijanske oku-pacije pozno zvečer vračal od Janine proti domu. V glavi mu je rojila misel, da se z Janino čim prej poročita, da bosta kot m.ož in žena skupaj delila usodo v dobrem in slabem.

Markovo mesto je bilo ta večer kot izumrlo. Prazne ceste in ulice so samevale v grobi tišini, le Markov korak je osamlje-no odmeval med hišami, ki so bile brez življenja in svetlobe. Ljudje so se že ob prvem mraku povlekli v svoje domove in s strahom čakali, kaj jim bo prinesel naslednji dan.

Na vrhu Žanovega brega je Marko za trenutek obstal in poslušal, če bi kje zaslišal korake italijanske patrole, vendar teh ni bilo nikjer, zato je zavil z ulice v gabrov drevored in se po njem napotil proti domu. Vsi so že spali, ko je Marko pri zadnjih vratih stopil v hišo in se v svoji sobi kar v temi slekel in zlezal v posteljo.

Brat Beno, ki je nestrpno pričakoval Marka, mu je šepeta-je povedal, da so s Stanetom, Tonetom, Rafaelom, Martinom in Jožem dogovorjeni, da se naslednji dan dobijo na trgu. Spre-hodili se bodo v okolici mesta, da bodo videli, kaj delajo Italia-ni. Menda so med njimi tudi vojaki, ki znajo slovensko. Mogo-če bi se dalo kaj zvedeti od njih, kaj pravzaprav pripravljajo in kako dolgo mislijo ostati tukaj.

Marko dolgo ni mogel zaspiti, premetaval se je po postelji, v prsih ga je nekaj tiščalo in te more se ni mogel orestiti. Misli so se mu vrtele okrog Italijanov, Janine in domačih. Premišlje-val je, kaj bodo prinesli naslednji dnevi. V tem trenutku bi rad imel okoli sebe svoje prijatelje. Marku se je mora spreminjala iz strahu in negotovosti v upanje, da vse še ni izgubljeno.

Vsi Markovi so bili že zgodaj pokonci. Oče je po stari nava-di v kuhinji rezal velikonočno šunko in kolač in strgal hren, mati pa je pripravila pirhe in jih nalahko polagala v skledc in nalivala vročega čaja v skodelice. Neli, najmlajša v družini, je bila mamina ljubljena. Sicer pa je bila varčna in zaljubljena v planine. S svojo družbo je rada hodila na vrhove Karavank in Julijskih Alp, prav tako kot Marko, dočim je brat Beno s svojo

malo harmoniko raje hodil z družbo na krajše izlete od Bleda, Bohinja tja do Planice.

»Tako, najedli smo se, kdo ve, kako bo drugo leto, ali bomo še vsi skupaj,« je zaskrbljeno modroval oče.

Marko in Beno sta se po zajtrku napotila na trg, kot je bilo dogovorjeno.

VELIKONOČNA MAŠA

Grupa fantov se je prek trga napotila skozi ozko ulico Markovega mesta v drevored, kateremu so meščani rekli »Abacija«, in se napotili proti zapadnemu delu mesta, kjer je stalo le še nekaj hiš. Že od daleč so ugledali italijanske vojake, ki so stražili cestni dohod na mestno kopališče. Nekateri so te-kali sem in tja in nekaj prenašali. Tudi nekaj kamionov je sta-lo na nekdanjem telovadišču, konji in mule pa so bile priveza-ne k drevesom. Markovi prijatelji so odšli proti mestnemu ko-pališču. Pri bezgovem grmu ob poti so v travi ležali trije ita-lijanski vojaki za mitraljezom. Fantom je nekoliko zastal korak, vendar so pot nadaljevali in nihče jih ni zaustavil. Za ovinkom ob plotu so se ustavili, kajti v veliki, ravni in dosti dolgi in ši-roki dolinici, ki se je raztezala dalje od kopališča, je bila množica vojakov v bojni opremi, ki so jih »varovali« mitraljeske zasede na obronkih dolinice. Vojaki so bili pri velikonočni maši, ki se je šele dobro začela. Levo in desno od improviziranega oltarja so stali v svečanih oblekah gospodje iz Markovega mesta — župan, glavar, advokati in višji uradniki.

Markova družina je opazovala ta ceremonial in bila ne-malo presenečena nad prisotnostjo vodilnih »gospodov« iz Markovega mesta. Po končani maši je vojakom spregovoril njihov vojaški duhovnik. Italijanski vojaki so se po maši razšli in razkropili na vse strani. Imeli so prost dan, le stražarji, de-žurni in mitraljeske zasede so ostali na svojih mestih. Prosti vojaki so odšli v gostilno, vstopali pa so tudi v privatne hiše, saj jih nihče ni upal odgnati. Nekateri vojaki so se pogovarjali tudi v domačini. Pripovedovali so o svojih vojaških tegobah, kje vse so se že vojskovali, da nekateri že po osem let nosijo vojaške cape in da že več leti niso videli svojih družin.

Nadaljevanje

Na 31. ločenih sejah vseh treh zborov skupščine občine Radovljica so delegati 8. maja obravnavali analizo gospodarjenja v letu 1984 in pregledali stanje obrambnih priprav v občini. Presojali so tudi poročila o delu organov občinske skupščine in njenih zborov za lansko leto. Na sejah so sprejeli odlok o podelitvi domicila Kokršemu odredu in odlok o ustanovitvi sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Sočasno je zasedala tudi skupščina občinske zdravstvene skupnosti kot četrti zbor.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti občinske skupščine sta ločeno obravnavala program investicij v turizmu na Bledu za obdobje 1985—1990, razen tega pa tudi odločbo o redni likvidaciji delovne organizacije Kreda Bled, osnutek odloka o sprejemu zazidalnega načrta Zasp in osnutek odloka o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na območju tega zazidalnega načrta.

Na ločeni seji je zbor združenega dela občinske skupščine Radovljica razpravljala posebej o osnutku odloka o ureditvi družbene kontrole cen v radovljiški občini.

Izvršni svet občinske skupščine Radovljica je na 116. seji 7. maja obravnaval osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o pogrebnih svečanostih v občini Radovljica, ki ga je posredoval v sprejem občinski skupščini. Člani izvršnega sveta so razen tega obravnavali tudi poročilo o uresničevanju informacijskega sistema pri sekretariatu za notranje zadeve in se seznanili z vključevanjem v računalniško podprti informacijski sistem za razvoj drobnega gospodarstva pri Gospodarski zbornici Slovenije. Preučili so mesečno informacijo o tekočih gospodarskih gibanjih v mesecu marcu 1985. Pregledali so tudi amandmaje, predloge in stališča na gradivo za 31. seje vseh treh zborov občinske skupščine.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 20. seji 6. maja v vlogi enotne delegacije DPO razen delegatskega gradiva za 31. sejo združenopolitičnega zbora občinske skupščine obravnavalo tudi samoupravni sporazum o združevanju sredstev za vzdrževanje, varstvo in obnovo regionalnih cest na območju skupnosti za ceste v letu 1985. Izreklo je več tehničnih pripomb, ki jih je posredovalo skupnosti za ceste.

Osrednja vprašanja, ki so bila na dnevnem redu majskih zasedanj skupščin vseh osmih SIS družbenih dejavnosti v radovljiški občini, so posvetili obravnavam poročil o delu SIS in skupne strokovne službe v letu 1984, predlogu finančnega načrta in programov za leto 1985, predvsem pa analizi izvajanja srednjeročnih planov in možnostim razvoja SIS za naslednje srednjeročno obdobje. Seje vseh skupščin SIS so bile od 8. do 14. maja.

V letu 1985 bo po republiškem programu RO ZZB NOV Slovenije tudi 40 članov ZB NOV iz radovljiške občine deležnih po 250 din regresa dnevno za pensionske storitve v domu borcev v Strunjanju. Predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV Radovljica je menilo, da bi kazalo število teh upravičencev zmanjšati in sorazmerno povečati višino regresa socialno najbolj ogroženim borcem.

S 1. majem 1985 je začel veljati sklep izvršnega sveta Skupščine občine Radovljica o novi vrednosti točke za nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča v občini. Nova vrednost točke po tem sklepu je 0,140 din, kar je tudi v skladu s sporazumom o temeljih plana SIKS občine Radovljica za obdobje 1981—1985.

Da bi čimbolj spodbudili in popestrili izvenpensionsko ponudbo in povečali gostinske in trgovinske storitve v vseh turističnih krajih radovljiške občine, je izvršni svet Skupščine občine Radovljica sprejel predlog odloka o poslovnem času, ki bo veljal od 1. junija do 30. septembra za vse gostinske, trgovske in druge javne lokale, PTT, banke in turistične poslovalnice. Te bodo odprte tudi ob nedeljah in praznikih do 23. oziroma 24. ure.

Cestno podjetje iz Kranja v sodelovanju s kranjskim Gradbincem pospešeno nadaljuje z gradnjo bohinjske ceste na odseku med Bohinjsko Belo in Sotesko. Zagotavljajo, da bodo kljub zamudi z deli končali do konca leta. Od skupaj 90,5 milijona din sta največ sredstev prispevali delovni organizaciji LIP Bled in GG Bled, poleg njiju pa še nekatere manjše bohinjske delovne organizacije.

Pred prvomajskimi prazniki so v Lipovi TOZD Tomaž Godec v Bohinjski Bistrici slovesno izročili namenu novo sodobno kotlovnico. V njej kurijo lubje, žagovino in skoblance iz obeh bohinjskih lesnih skladišč. S tem so rešili vprašanje odlaganja odpadkov in koristno uporabili tovrstno kurivo, s čimer bodo privarčevali od 400 do 500 ton mazuta na leto.

Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je dalo pobudo za razpravo o programski usmeritvi — izbiri filmov in o dejavnosti programskega sveta Kino podjetja Radovljica. Sklicujoč se na mnenja, da izbor filmov zaostaja za pričakovano umetniško ravno, je predsedstvo OK ZSMS predložilo, da se pobuda obravnava tudi na predsedstvu OK SZDL Radovljica.

Odbor za pospeševanje inovacijske dejavnosti pri Raziskovalni skupnosti občine Radovljica je na proslavi ob prvomajskem delavskem taboru na Šobcu izrekel javno priznanje in nagradil z listino Inovator leta: Franca Potočnika, Borisa Kovača, Tineta Arha, Tineta Perntarča, Marjana Bizjaka, Franca Lužnika in Martina Horvata iz delovne organizacije Veriga Lesce, Stanka Ruparja iz Elana Begunje in Marka Jennersterla iz Iskre Otoče. To priznanje je prejela tudi konferenca osnovnih organizacij sindikata Veriga Lesce.

Prvo programsko zasnovano prireditev ob dnevu mladosti v radovljiški občini je sekretariat predsedstva OK ZSMS Radovljica izoblikoval že marca. Osrednja prireditev bo 25. maja ob 15. uri na Linhartovem trgu v starem delu mesta Radovljice. V primeru dežja so predvideli proslavo v domu TVD Partizan. Že dopoldne bodo organizirali po šolah slovesne sprejeme sedmošolcev v ZSMS, sočasno pa sprejeme lokalnih štafet in razna tekmovanja. Na slovesnosti bodo podelili najuspešnejšim tekmovalcem posebna priznanja.

V Festivalni dvorani na Bledu je bila na ogled od 26. aprila do 6. maja dokumentarna razstava slik in listin ob 90-letnici Planinskega društva Radovljica, tretjeustanovljene podružnice Slovenskega planinskega društva. Pred tem so si to razstavo z velikim zanimanjem ogledali že v Radovljici, Lescu, Žirovnici in Bohinju.

Planinsko društvo Radovljica je v okviru svojega programa usposabljanja priredilo pred prvomajskimi prazniki letošnje četrti in zadnje predavanje v tej sezoni. Z izjemno lepimi barvnimi diapozitivi sta obiskovalce popeljala v besedi in sliki domača fotoamaterja Justa in Adi Fink med gore in pokrajine Daljnega vzhoda.

Letošnja prva številka Obzornika samoupravnih interesov skupnosti družbenih dejavnosti občine Radovljica je bila poslana delegatom že konec aprila. V nakladi 2.300 izvodov ga je natisnila Knjigovoznica in tiskarna Radovljica. Na 120 straneh so objavljena gradiva za majske seje vseh osmih skupščin SIS s priloženimi delegatskimi pooblastili.

Konec aprila je izšla tudi tretja številka Obzornika Indok centra, v katerem je objavljeno gradivo za 31. ločene seje vseh treh zborov občinske skupščine Radovljica v nakladi 1.550 izvodov. Objavljen je tudi razpis občinske komisije za podelitev priznanj občine Radovljica in nekateri podatki iz bilanc stanja gospodarstva po zaključnih računih za leto 1984.

Na letališče ALC Lesce je pred prazniki prispela skupina članov osrednjega švicarskega aerokluba z desetimi jadralnimi letali. V Lescu se bodo izpopolnjevali na spomladanskem taboru.

Na VIII. tekmovanju pihalnih orkestrov Slovenije je v tretji težavnostni skupini z velikim uspehom nastopila tudi godba na pihala iz Gorij. Tekmovanje je bilo v Krškem, kjer so Gorjanci prejeli zlato plaketo in posebno pohvalo.

Na X. republiškem tekmovanju v znanju materinščine in književnosti za Cankarjevo priznanje so nastopili učenci in učenke iz vseh slovenskih šol v treh skupinah. Najboljše rezultate na I. stopnji sta dosegli učenki Sergeja Stušek iz Radovljice in Mateja Lapuh iz Lescu, poleg njiju pa še Mariborčanka Mateja Jančar.

Na 8. seji OK ZK Radovljica 25. aprila so ocenili programsko sejo občinske organizacije ZKS, ki je bila 3. aprila v Poljčah. Sprejeli so dopolnila k poročilu in k programskim usmeritvam, podana na tej seji. Več pozornosti so v razpravi namenili šolstvu, otroškemu varstvu in kadrovskim vprašanjem v OO ZK v občini. Na seji so izrekli soglasje h kandidaturi Borisa Bavdka iz Kranja za novega sekretarja medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko.

Zlati znak OF in priznanje RK SZDL Slovenije je na osrednji republiški proslavi OF v Ljubljani prejel iz radovljiške občine prvoborec in dolgoletni družbenopolitični delavec Vinko Repe — Triglavski iz Spodnjih Gorij. Tudi mi mu čestitamo!

Zlati znak Zveze sindikatov Slovenije je iz radovljiške občine prejela zaslužna dolgoletna družbenopolitična delavka, medicinska sestra Angelca Bohinjc iz Radovljice, ki ji prav tako iskreno čestitamo!

Franč Sodja iz Gozdarske kmetijske zadruge Srednja vas v Bohinju je prvi inovator s področja kmetijstva. Prejel je priznanje Raziskovalne skupnosti občine Radovljica za novo metodo pridobivanja skute, s katero je odpravil tudi problem onesnaženja okolja.

DRUŠTVO LJUBITELJEV STARE GLASBE

Društvo ljubiteljev stare glasbe, ki je bilo nedolgo tega ustanovljeno v Radovljici, je pred dnevi razposlalo vabila za nove člane. Član društva lahko postane vsakdo, ki soglaša z njegovimi pravili in plača članarino.

Glavna in najpomembnejša prireditev društva je vsakoletna poletna akademija za staro glasbo v Radovljici, ki jo ob sodelovanju najbolj znanih muzikologov mednarodnega slovesa letos julija organizirajo že četrto. Sočasno društvo prireja tudi Festival Radovljica '85 s koncerti baročne in renesančne glasbe v izvedbi domačih in tujih glasbenih umetnikov.

Društvo bo pripravilo tudi druge oblike koncertnega in kulturno družabnega delovanja v okviru glasbenega kluba. Na posebnih srečanjih bodo spoznavali dobro glasbo. V klubu bodo skušali prikazati ples sara-banda, manuet in gavote na podlagi prikazov s poletne akademije za staro glasbo. Letos bo te plesne stroko-

vno vodila znana umetnica Gizela Reber.

Članarina, ki je mišljena predvsem kot podpora in edini finančni vir društva, znaša 900 din letno. Družinska članarina z najmanj tremi člani je 1.500 din, študentovska pa 200 din. Od jeseni naprej naj bi društvo izdajalo tudi svojo redno publikacijo za vse člane. Vodstvo društva, ki ima sedež na Glasbeni šoli Radovljica, je prepričano, da bo povabilo naletelo na dovolj širok odmev med ljubitelji te zvrsti glasbene umetnosti. To je edino tako društvo na Gorenjskem in v Sloveniji, ki omogoča spoznavanje in uživanje ob poslušanju stare glasbe.

JR

»NAD KAMNOM SONCE«

Najpomembnejša akcija, ki so jo lani opravili člani in članice ZB NOV Begunje in o kateri je bilo precej govora tudi na aprilski programski seji krajevnih organizacij ZB NOV v Begunjah, je vsekakor izid brošure »Nad kamnom sonce« s podnaslovom »Mladina Begunj med vojno viharom«.

V petsto izvodih jo je natisnila Knjigovoznica — tiskarna Radovljica za lanskoletni krajevni praznik 4. maj, ki ga slavijo v Begunjah v spomin na osvoboditev kraja in begunjskih zapornikov leta 1945.

Zapise sta uredila Janko Berlogar in Jože Dežman. Preživele priče so za izvedbo akcije — zbiranje in urejanje zapisov, ustanovile poseben odbor, ki ga je vodila Zora Senk-Dujmič, pomagale pa so ji: Mira Sinobad, Tatjana Kolman, Milka Brejč in Marija Perko. Tudi same so pisale, zbirale pisno in slikovno gradivo in ga izoblikovale v poljudno napisani izpovedi, ki bodo ostale trajen dokument velikega časa in neponovljivih dogodkov, ki so jih preživeli hrabri mladi ljudje tega gorenjskega kraja pod Karavankami; žal bolj znanega

po zloglasnih nacističnih zaporih in morišču v dolini Drage. Cilj pobudnikov in odbora je bil v celoti uresničen. S to drobno knjižico so opisali dogodke v usodnih letih 1941 do 1945 na begunjskem območju. To so tudi zapisali na zaključku pripovedi: »V ospredju pa je bilo neko gibanje in navsezadnje tu ne gre samo za ime — pomembno je tisto, kar se je dogajalo. Da vse to ne bo nikdar več potrebno! In če bo — verjamemo, da bodo mladi iskali isto — Sonce!«

Izid brošure so denarno podprli: svet KS Begunje, KO ZB NOV Begunje, občinski odbor ZB NOV Radovljica, OK ZSMS Radovljica, Kulturna skupnost Radovljica, Elan Begunje, Psihiatrična bolnišnica Begunje in Veriga Lesce.

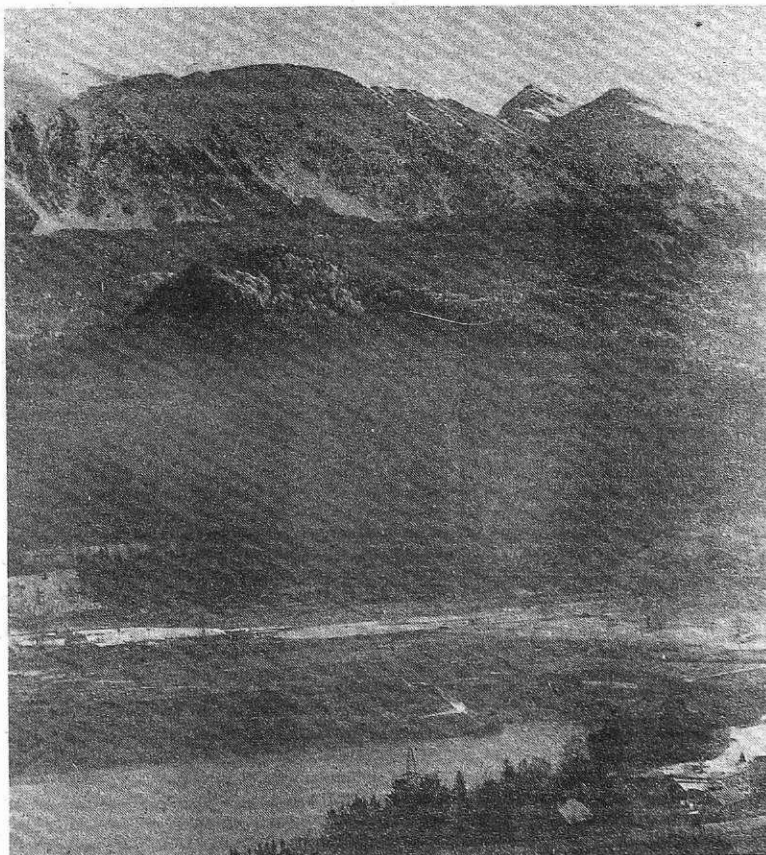
JR

20-LETNICA PEVSKEGA ZBORA V PODNARTU

Na skupni seji predsedstva KK SZDL in koordinacijsko-kadrovskega odbora pri predsedstvu KK SZDL Podnart, ki je bila 8. maja v domu AMD v Podnartu, so analizirali delo združenih delegacij v krajevni skupnosti in ocenili delo vsakega delegata posebej. Pregledali so dosežke evidentiranja možnih kandidatov za volitve in ugotovili, da so družbenopolitične organizacije in društva do 8. maja evidentirale 173 možnih kandidatov za volitve 1986. Z evidentiranjem bodo nadaljevali. Na seji so evidentirali tudi možne kandidate za vodilne funkcije v krajevni skupnosti, občini in republiki.

Na seji so se dogovorili o slovesnem praznovanju 20-letnice moškega komornega pevskega zbora DPD Podnart. 15. junija bo v domu kulture v Podnartu slovesnost s koncertom. V pevski sobi bodo odprli razstavo o 20-letnem uspešnem delu pevskega zbora. Izdali bodo tudi bilten. Pevci, ki so člani pevskega zbora vseh 20 let, bodo prejeli v imenu krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij posebna priznanja. Ob koncu seje je predsednica RK Podnart povedala, da so do sedaj zbrali v krajevni skupnosti za lačne otroke 36.000,00 dinarjev. Skupščini občine Radovljica — komisiji za odlikovanje so predlagali krajana za prejem plakete občine Radovljica, ki bodo podeljene za občinski praznik.

Ciril Rozman

Bevško polje (foto I. Kučina)

OB 90-LETNICI KROPARSKEGA PLAMENA

V Kropi so na ustanovnem občnem zboru 1. maja 1895. leta ustanovili »Prvo zadrugo za žebljarsko obrt in druge izdelke iz železa«, današnjo tovarno vijakov Plamen.

Ob koncu praznovanj ob 90-letnici bo v sindikalnem domu v Kropi 25. maja ob 18. uri osrednja kulturna prireditev. Po slavnostnem govoru predsednika Skupščine socialistične republike Slovenije Vinka Hafnerja bo revija pevskih zborov Slovenskih železnar. Podelili bodo tudi priznanja za dolgoletno aktivno delo delavcem Plamena in poslovnim sodelavcem.

V nedeljo, 26. maja, bo v sindikalnem domu v Kropi družabno srečanje delavcev Plamena in gostov.

V Plamenu bodo izdali tudi jubilejno glasilo, v katerem bo opisano 90-letno delovanje in smernice nadaljnjega razvoja tovarne vijakov Plamen v Kropi.

Ciril Rozman

ČE SMO OPREDELILI KULTURO KOT PROIZVAJALNO SILO, POTEM MORA BITI STALNO PRISOTNA

Ob še dokaj zadovoljivi udeležbi je pretekli ponedeljek, 6. maja, potekala razprava o kulturi, ki sta jo organizirala občinski komitej ZKS in občinska konferenca SZDL Jesenice v okviru javnih razprav v pripravi na plenarno sejo centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, na kateri bodo posegli v vsa bistvena vprašanja in razsežnosti današnjega stanja in jutrišnjega razvoja slovenske kulture in hkrati analizirali in ocenili vlogo, položaj in celotni odnos zveze komunistov do kulture in v njej.

Razgibana razprava je tudi na Jesenicah odprla številna vprašanja in probleme sedanjega stanja in nadaljnega razvoja kulture v občini in še zlasti v SR Sloveniji. Pri tem so izhajali tudi iz gradiva, ki ga je za javno razpravo pripravila delovna skupina predsedstva CK ZKS in iz ugotovitev enake razprave, ki jo je sklical medobčinski svet zveze komunistov za Gorenjsko.

Splošna ugotovitev na razpravi je bila, da so bili doslej doseženi veliki premiki v politični in kulturni zavesti delovnih ljudi in občanov, kar se odraža tudi v njihovi odločnosti in pripravljenosti pri izvrševanju nalog ekonomske in družbene stabilizacije. Hkrati pa je bilo poudarjeno, da bi bili lahko rezultati še boljši, če bi bila zveza komunistov in ostale subjektivne sile kontinuirano angažirane, oziroma če bi delovale pri uveljavljanju kulture v socialistični samoupravni družbi, kot področju boja za osvoboditev človeka in dela in s tem višje stopnje ustvarjalnosti v proizvodnem delu, družbenih in človeških razmerij. To se pravi, da niso uresničevali stališč in sklepov, sprejetih v preteklih letih v svojih najvišjih organih. V razpravi so bili še posebno poudarjeni sklepi in stališča sedmega kongresa ZKS leta 1974, katerih nismo dosledno uresničevali in smo celo odstopali od njih. To velja tako za našo občino kot za višje organe zveze komunistov in ostalih družbenopolitičnih organizacij.

Ob vsem tem so bili razpravljalci mnenja, da bi gradivo, ki je bilo predloženo v javno razpravo, moralo bolj izhajati iz kritične ocene uresničevanja že sprejetih sklepov in stališč, oziroma kaj smo in kaj nismo uresničili od že sprejetih sklepov in stališč in poiskati tudi vzroke, zakaj jih nismo, to pa dopolniti s sedanji mi tokovi in idejnimi gibanji v kulturi. Gradivo ne vključuje dovolj dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije oziroma dokumenta Politika razvoja družbenih dejavnosti kot faktor gospodarske stabilizacije.

Tako na regijski kot občinski razpravi je bilo poudarjeno, da so vzroki, da zveza komunistov ni bila kontinuirano vpeta v ta vprašanja, enaki, kot so bili ugotovljeni v javni razpravi o uresničevanju vodilne vloge ter krepitvi idejne in akcijske enotnosti ZKJ. Tudi pri tem je glavni vzrok nedosledno in prepočasno uresničevanje vloge kulture v naši družbi, kot jo opredeljuje ustava.

V kulturni politiki in dejavnosti je še vedno preveč nenadzorovane politike, dejanj in različnih odklonov,

kar odpira vrsto idejnopolitičnih vprašanj, na katere ne odgovarjamo, oziroma ne polemiziramo z njimi. Znova je bilo rečeno, da je to zato, ker teh vprašanj ne spremljamo in obravnavamo tekoče, če pa jih že obravnavamo, jih obravnavamo praktičistično in še to običajno pod točko razno. Vzrok za to pa je tudi v nizki idejno-politični usposobljenosti in splošni nerazgledanosti subjektivnega faktorja, nepoznavanju marksistične občne sociologije in dragocenosti, ki so nastajale v tisočletnem razvoju človeške misli in kulture, na čemer lahko gradimo današnjo kulturo, ne pa da si izmišljamo nove »izme«, kot da se pred nami ne bi ničesar dogajalo.

Glede na to, da Slovenci izdajamo, po podatkih UNESCO, največ različnih knjižnih naslovov na prebivalca, je bilo v razpravi načeto tudi vprašanje kvalitativnega izbora naslovov in nasproti temu vprašanje razvijanja bralne kulture. Pri izboru knjižnih naslovov, ki jih na Slovenskem izdajamo, je prevažna kvalitativna selekcija. Poudarjena je bila tudi vloga samostojnih slikarjev (okrog 300) in samostojno delujočih kulturnih delavcev (okrog 750) na Slovenskem, kar pravzaprav vse kaže na visok kulturni standard, vprašanje pa je, kakšen je njihov prispevek k oblikovanju in nadaljnjemu razvoju nacionalne kulture in kulturne in politične zavesti delovnih ljudi in občanov, kajti še vedno je precej primerov, da so njihova sporočila bolj sama sebi namen.

Razpravljalci so opozorili tudi na to, da bi v gradivu za javno razpravo morali ustrezno pozornost nameniti tudi filmski dejavnosti — produkciji, distribuciji in reprodukciji, kajti prav skozi ta najbolj množični medij prihaja med ljudi največ vsakršne plaže in kiča, ki propagira surovost, nasilje, malomeščanski način življenja in njegove »vrednote«. Nasproti temu pa tudi vprašanje kontinuirane filmske vzgoje.

V razpravi je bila omenjena tudi nihajoča udeležba na posameznih kulturnih prireditvah v občini, tudi najbolj kvalitetnih, kar so povezali z vprašanjem kontinuirane in sistematične kulturne in estetske vzgoje v vseh obdobjih človekovega življenja, predvsem pa v vzgojnoizobraževalnem procesu na vseh stopnjah in oblikah. Razvitost kulturnih potreb in interesov je prav gotovo pomemben kazalec tovrstnega delovanja, ki zlasti upade ali celo usahne po končanem obveznem izobraževanju. Glede na to, da v današnji družbi že

prevladuje generacija, ki je bila oziroma bi morala biti deležna tovrstne vzgoje, potem bi se dejansko morali bolj zamisliti o učinkovitosti kulturno-estetske vzgoje, verjetno pa tudi o kvaliteti in vsebini kulturne ponudbe in o dejanskih potrebah in interesih delovnih ljudi in občanov.

V zvezi z delovanjem delegatskega sistema na področju kulture v občini so v razpravi menili, da bolj stagnira kot napreduje. Za to je velik vzrok tudi v tem, da imamo že nekaj let resolucijsko opredeljeno porabo in neposredni proizvajalci nimajo nikakršnega vpliva na večjo ali manjši rast sredstev za skupno porabo, razen z boljšim oziroma produktivnejšim delom. Zato sta padla motiviranost in interes delegatov in delegacij za dogovarjanje in usklajevanje kulturnih programov in akcij. Vzrok pa je tudi v tem, ker se organizacije združenega dela, razen sindikata in še to največkrat bolj kampanjsko, in krajevne skupnosti še ne ukvarjajo s problemi ustvarjalnih možnosti in kulturnega življenja delovnih ljudi in občanov, oziroma ker kultura še ni postala sestavina njihovih razvojnih programov. To pa je, kakor smo že napisali, posledica nekontinuirane angažiranosti subjektivnih socialističnih sil, oziroma neizvrševanja sprejetih sklepov in stališč.

V skupščini Kulturne skupnosti Slovenije, so ugotovili v razpravi, delegati, namesto da bi razpravljali o kulturni politiki, liciirajo o »posameznosti« posamezne občine ali akcije, da bi si za svojo občino pridobili več sredstev. Zato bi bilo nujno v naslednjem srednjeročnem obdobju spremeniti sistem združevanja sredstev za Kulturno skupnost Slovenije tako, da se več sredstev in s tem odgovornosti prepusti občinskim skupnostim. Kljub poudarjanju večsredstvenosti še vedno na Slovenskem razvijamo dva centra (Ljubljano, Maribor), medtem ko imamo na nekaterih območjih Slovenije še vedno »bele lise«. Ob vsem tem se tudi premalo upošteva specifičnost posameznih občin, predvsem obmejnih, kot mostov pri oblikovanju enotnega slovenskega kulturnega prostora. Jesenice, na primer, mejijo na dva slovenska etnična območja: Kanalska dolina v Italiji in Koroška v Avstriji. Prav tako se premalo upošteva posebnosti, ki jih je prinesla urbanizacija. Jeseniška občina ima 28,8 % neslovenskega prebivalstva in s tem dodatne obveznosti pri zadovoljevanju kulturnih potreb in interesov in glede sodelovanja.

Pri ocenjevanju materialnega položaja kulture v občini so v razpravi ugotovili, da delež družbenih dejavnosti v družbenem proizvodu stalno upada. Samo v letih 1980—1984 se je zmanjšal za 25 %, znotraj delitve pa je kultura v letu 1984 z 2,2 % zavzemala predzadnje mesto, pred raziskovalno skupnostjo. V zvezi s tem so tudi ugotovili, da je v nekaterih primerih kulturna ponudba Cankarjevega doma Ljubljana zelo razkošna in pri tem navedli tudi konkreten primer, kar dodatno potrjuje neurejenost v delitvenih razmerjih sredstev za kulturo.

Čeprav v razpravi ni bila podana celovita ocena kulturnega delovanja v občini, kar tudi ni bil namen razprave, pa je vendarle očitno, da so v ospredju še vedno materialni problemi, premalo pa je razprav o vsebinsko-idejnih vprašanjih, o programskih usmeritvah in podobno. Čeprav ljubiteljska kulturna dejavnost v občini doživlja rahel vzpon in je dosežen nekaj kvalitativnih premikov (likovno-ustvarjalna in likovno-razstavna dejavnost, gledališka in zborovska dejavnost, pihalni orkester, gledališka in zborovska dejavnost, pihalni orkester, kulturna dediščina), se marsikje še srečujemo z diletanztizmom, vsebinsko plehkostjo, zaprtostjo kulturnih društev in organizacij in nezadostnimi prizadevanji za čimbolj celovito kulturno ponudbo na nekaterih območjih.

Neposredno s tem se povezuje vprašanje kadrov, tako strokovnih kakor tudi organizacijskih, njihovo pomlajevanje in stalno strokovno usposabljanje. Vse to je še preveč prepuščeno posameznim društvom in organizacijam in ZKO, čeprav bi za to morala skrbeti tudi SZDL, saj so kulturna društva in organizacije sestavni del frontne organizacije.

V razpravi je bilo tudi poudarjeno, da

teh dodatnih obveznosti nimajo nič boljsega položaja v delitvi sredstev.

Poudarili smo le bistvena vprašanja, medtem ko so udeleženci razprave omenjali tudi več drugih vprašanj, ki bi jih morali reševati neposredno v občini, kot so: vprašanje profesionalnih animatorjev v večjih organizacijah združenega dela, usklajenost kulturnih programov z dejanskimi potrebami in interesi, sodelovanje zunanjih mentorjev v šolskih kulturnih društvih, bolj organizirano pokrivanje kulturnih potreb in interesov neslovencev in možnost

njihovega lastnega organiziranja na kulturnem področju, problem vzdrževanja kulturnih domov in prostorov in še več drugih vprašanj.

Številni problemi in vprašanja, ki so jih udeleženci izpostavili v razpravi, so narekovali in potrdili potrebo po stalnem delovanju frontno sestavljenega aktivna kulturnih delavcev v občini in soglašali s potrebo, da je v občini v okviru SZDL potrebno ustvariti stalno kadrovske evidencije tudi za kadre v kulturnih društvih in organizacijah, saj so sestavni del SZDL.

HAMID TAHIR — NAGRAJENEC GALERIJE DOMA JNA V BEOGRADU

Pred dnevom zmage je bila v likovni galeriji Doma JNA v Beogradu odprta velika jugoslovanska razstava »Zmaga in svoboda«. Ta tradicionalna razstava (prirejajo jo vsaki pet let) na temo NOB v delih jugoslovanskih likovnih umetnikov je bila letos posvečena 40. obletnici osvoboditve Jugoslavije s 134 slikarskimi, grafičnimi in kiparskimi deli.

V elitni družbi slavnih imen (Mersad Berber, Hajrudin Kujundžić, Edo Murtić in drugi) se je imenitno odrezal tudi Hamid Tahir, akademski slikar — grafik iz Iraka, ki že več let živi in dela kot samostojni umetnik na Jesenicah. Njegovo delo »Svoboda štirih hudih let« (1984, mešana tehnika, 51 x 140) je bilo namreč nagrajeno z medaljo in odkupljeno za stalno zbirko galerije, ki se sicer že ponaša z umetninami takih mojstrov, kot so: Krsto Hegedušić, Peter Lubarda, Marij Pregelj, Marjan Detoni, Ismet Mujezinović, Antun Augustinčić in drugi. Nagradenci dosedanjih šestih razstav bodo predstavljeni tudi v veliki monografiji »NOB v delih jugoslovanskih likovnih umetnikov«, ki bo v bližnji prihodnosti izšla v Beogradu.

Nagrada v Beogradu seveda še zdaleč ni edini uspeh tega še mladega likovnega ustvarjalca z Jesenic, saj je bil tudi med nagrajenci velike mednarodne razstave risb, ki je bila lani na Reki, prav tako pa je bil tudi eden izmed treh umetnikov iz Slovenije, ki so bili izbrani za predstavitve na jugoslovanski razstavi ob otvoritvi nove likovne galerije v Hercegovnem. Poleg razstav po Sloveniji je v zadnjih dveh letih samostojno razstavljal tudi v Stuttgartu, njegove grafike pa bomo imeli priložnost videti tudi na letošnjem mednarodnem grafičnem bienalu v Ljubljani, kjer je Hamid Tahir že stalni gost, saj bo to že njegova četrta predstavitev na tej veliki prireditvi.

E. T.

MAGIJA ČRNE PREDSTAVE

Nedelja, 5. maja 1985
Bled, Športna dvorana

»Spoštovane obiskovalke in obiskovalci. Zaradi zelo nizkih temperatur v Športni dvorani smo bili prisiljeni predstavo prestaviti v Festivalno dvorano.

Prosimo vas za razumevanje in se vam najlepše zahvaljujemo.«

Torej v Festivalno dvorano.

Pričakujem množico ljudi, pričakam jih 150.

Zavre mi kri.

Kako si drznemo??

Kako si drznemo tako grdo zanemariti predstavo, ki nam ponudi nekaj posebnega, nekaj, česar ne vidimo vsako leto niti v Sloveniji, kaj šele na Bledu.

Razočaran sem, užaljen.

Je mogoče, da ljudi v tem kraju ne zanima nobena (druga) kultura, je mogoče, da jim je škoda 400 dinarjev?

Tokrat je organizator s mrazom v Športni dvorani imel srečo v nesreči, kajti 150 ljudi bi se v Športni dvorani zgubilo. Res je, da je bila predstava preložena zadnji dan in nas je o tem obvestil le jeseniški radio in plakat na Športni dvorani. Res je tudi to, da je bilo slabo vreme, res je, da je bencin drag, da je čas dragocen, a vse skupaj ne zaleže za pošteno opravičilo.

Ves čas poslušamo vse mogoče kritike na račun prireditve na Bledu, ki jih boja ni, razen v turistični sezoni, če pa že so, so slabe in nezanimive. Radi bi nekaj novega, svežega. Ne le folkloro, za katero se zanimajo v glavnem tujci, nam pa včasih (niti to več) ni zanimiva.

In ravno sveža, nenavadna predstava je sprejeta hladno, oziroma pri večini sploh ni sprejeta.

Naša zavest in zanimanje sta očitno popolnoma na tleh. Zakaj je temu tako, ve vsak sam. Zanimam nas (vas) pač toliko drugih, pomembnejših stvari, hrana in pijača na primer.

Ne nazadnje so tu plesalci, verjetno vajeni mnogih drugačnejših sprejemov, kot je bil na Bledu. Umetniki, ki so prišli iz Slonokoščne obale, ki so nam pred vrata prinesli sebe, svojo kulturo, svojo ljubezen do običajev in domovine, so lahko upravičeno užaljeni.

Na koncu se sprašujem:

Kako dolgo bo organizator takih in podobnih prireditev zdržal, saj ga nedvomno prav kmalu čaka finančni polom?

Kaj bo potem?

Spet se bo zbral kup nergačev, ki bo lahko veselo trdil, da je Bled mrtev, ker se tam pač nič ne dogaja in se na koncu koncev nikoli nič pametnega dogajalo ni.

In če si dovolim sposoditi Prešerna:

»Kdo zna, noč temno razjasnit, ki tare duha...«

M. K.

PREGOVORI, DOMISLICE IN REKI V ŠALJIVI PREOBLEKI

So zvezdniki vprašali zvezde, če so za vojno zvezd?

JAZ je bil tisti, ki je prvi rekel MI, ne da bi vedel, da ga ne potrebujemo.

Tisto vmes — med klavnico in štacuno — je mrtvaški ples.

Lahko je sanjal o svobodi: vse življenje priprt med vrata oblasti.

Svet meljejo čeljusti shizofrene sfingine glave.

V učiteljski pameti je nekaj hudo nespametnega: za vsako ceno bi bila rada kar naprej najbolj pametna.

Ko so Butalci prišli do vprašanja: zakaj so pravzaprav butalci, so bili že tako butalsko formirani, da so za večne čase ostali — Butalci.

Feministka je ženska z moškimi sanjami.

Stoletni hlapec je opozicija že po naturi.

Benjamin Gracer

OBIŠČITE V TEH DNEH

VRBA: Prešernova rojstna hiša je odprta vsak dan razen ponedeljka od 8. do 16. ure.

DOSLOVČE: Finžgarjeva rojstna hiša je odprta vsak dan razen sobote od 8.30 do 16. ure, ob nedeljah od 12.30 do 16. ure.

Liznjekova domačija (etnološka zbirka) je odprta ob torkih, četrkih in sobotah od 17. do 19. ure.

KULTURA JE TORTURA

»... Vse to narekuje, da se v občini vsi, ki jih obvezuje ustava in programska izhodišča družbenopolitičnih organizacij, dogovorijo za skupno akcijo, kako bi hitreje uveljavljali vlogo kulture v naši socialistični samoupravni družbi in kako bi hitreje prebujali kulturne potrebe in interese delovnih ljudi in občanov tako z odgovornejšo družbenopolitično aktivnostjo, kakor tudi z bolj organizirano in trajno kulturno ponudbo...«

Takšnega neobvezujočega frazarjenja in mlatenja prazne slame so polna novinarska poročila z raznih sestankov in sej, na katerih se razpravlja o kulturnih vprašanjih. Eno je gotovo: kultura je stvar srca in žlez. Brez erosa in zanosa postane vsaka, še tako skrbno premišljena in pripravljena kulturna akcija sama sebi namen. Programe izpolnjujemo, plane dosegamo in celo presegamo, čeprav je cekinov zmeraj manj. Delovno ljudstvo pridno poje, pleše, recitira, muzicira, pesnikuje, slika; občinstvo vneto ploska, kritiki še bolj vneto hvalijo. Po dobro znani in zvoženi cesti se peljemo vsi skupaj iz slavne preteklosti preko vseh ovir lepši in kulturnejši prihodnosti naproti. Ubogljivim in prilagodljivim podeljujemo funkcionalne stolčke in Čufarjeve plakete — medtem ko se je nesrečni pesnik Jože Košir-Plantan moral zagovarjati na postaji milice, ker je s svojimi verzi popisal pločnik pred Murko! Nesposobni vsakršnega tveganja, vsakršne duhovne avanture, se gremo kulturno ljubiteljstvo in vrtičkarstvo, zmeraj bolj notranje prazni in topi se z družbenopolitično pomočjo SZDL, ZKO, krajevnih skupnosti in sindikatov razvijamo v »sestransko oblikovane in svobodne osebnosti, ki bodo sposobne kritično presojati dogajanja okrog sebe in ustvarjalno sodelovati v procesih, ki jih sprožajo nadaljnji družbeni razvoj, razvoj samoupravnih odnosov in vsesplošni napredek.«

In v te medene obljube uradnega boga se ves čas meša vrag: »Nič ne bo nobene svetle prihodnosti, nobenega napredka.« nam prišepetuje, »zgolj ži votarjenje od premiere do premiere, od koncerta do koncerta, od proslave do proslave, počasno umiranje — in smrt. In edina sreča, edina svoboda, k nam je še dosegljiva: izlijmo postano vodo iz kozarca in si nalijmo čisteg vina; vzemimo ta sadež, to žensko, to zlato, veselimo se še kratek čas te mil nedolžnosti bivanja v predverju pekla — jutri nas ne bo več.«

Edo Torkar

je le sledil črki ukaza. Čomkin kljub svoji simpatičnosti ni nič drugega kot produkt razmer, topoglavi izpolnjenalec ukazov.

Za svet, ki se po pravici ali po krivici zrcali v ogledalu Vojnovičevega realizma, bi lahko rekli samo: ta svet že ni ukrojen po meri človeka. Vendar, vse kaže, da je ljudem določeno, da se morajo s tem svetom nekako zbotati, ga vzeti na znanje, ga prenesti, ne da bi se človeku v glavi kaj

premaknilo. Čomkinu, ki je bil že po naravi ubog na duhu, je bilo kajpak razmeroma lahko. Ko pa na koncu poštarica Njurka teče za kamionom, ki je Čomkina odpeljal na morišče, nam kajpak ni več do smeha.

Marko Hudnik

Odlomek:
Na mitingu v kolhozu Rdeči klas razglasijo vojno stanje.

ODLOMKI IZ KNJIGE

Miting je ukrep, ko se zbere veliko ljudi in eni povejo tisto, česar ne mislijo, drugi pa si mislijo, česar ne povejo.

Na verando sta stopila predsednik in partijski sekretar — in začela se je običajna procedura. Sekretar je razglasil, da se je miting začel, in dal besedo predsedniku. Predsednik je predlagal, da izvolijo častno predsedstvo — in dal besedo sekretarju. Tako sta nekajkrat zamenjala vlogi, in medtem ko je eden govoril, je drugi ploskal in pozival druge, naj se mu pri tem pridružijo. Drugi so ploskali vlnjato, a naglo, v upanju, da jim bodo povedali kaj pomembnega.

»Tovariši!« je začel sekretar svoj govor — in zaslusil ihtenje. Nejevoljno je pogledal dol — kdo, za vrata, ga moti — in videl same človeške obraze.

»Tovariši!« je ponovil in začutil, da ne more reči niti besedice več. Šele zdaj se je z vso jasnostjo zavedel, kaj se je pravzaprav godilo, kakšna nesreča je zadela ljudi in z njimi tudi njega. In na ozadju te nesreče so se mu vse nedavne bojazni in zvižaje zadelo ničevne. Ničevno, prazno in neumno se mu je zdelo besedilo, napisano na papirju. Kaj lahko pove tem ljudem, ki zdaj pričakujejo od njega besed, kakršnih ne pozna? Še pred slabo minuto se je zdel sam sebi drugačen kot drugi, predstavnik nekakšne višje sile, ki ve in se zaveda, kam, kako in na kakšen način se mora gibati. Zdaj pa ni vedel ničesar.

»Tovariši!« je začel se enkrat in nemočno pogledal predsednika.

Predsednik je skočil v pisarno po vodo. V pisarni ni bilo vrča, bil pa je kotliček s pipico in skodelica na veržici. Stopil je na veržico in odtrgal skodelico in z njo se pol veržice. Ko se je skodelica znašla pred Kilnom, jo je ta pograbil z obema rokama in dolgo pil z majhnimi požirki, da bi prišel k sebi.

»Tovariši!« je začel četrtič. Zahrbni napad fašistične Nemčije...

Ko je izustil prvi stavek, mu je odleglo. Počasi je obvladoval besedilo in to ga je prevzelo. Običajne besedne zveze so otople občutek nesreče in odvračale zavest; kmalu je Kilnov jezik blebetal kar sam od sebe, kot ločen in neodvisen del organizma. Ubrani se bomo, na napad bomo odgovorili z napadom, z junaki delom bomo pričakali...

Jok med množico je ponehal. Besede, ki jih je govoril Kiln, so udarjale v bobenčke, v duše pa niso preniknile. Misli ljudi so se ubadale z vsakdanjimi težavami. V množici je bilo videti samo Gladševa, ki je stal tik pod verando in pozorno sledil razvijanju govornikovih misli z razširjenimi rokami, da bi lahko ploskal v pripravljen trenutku.

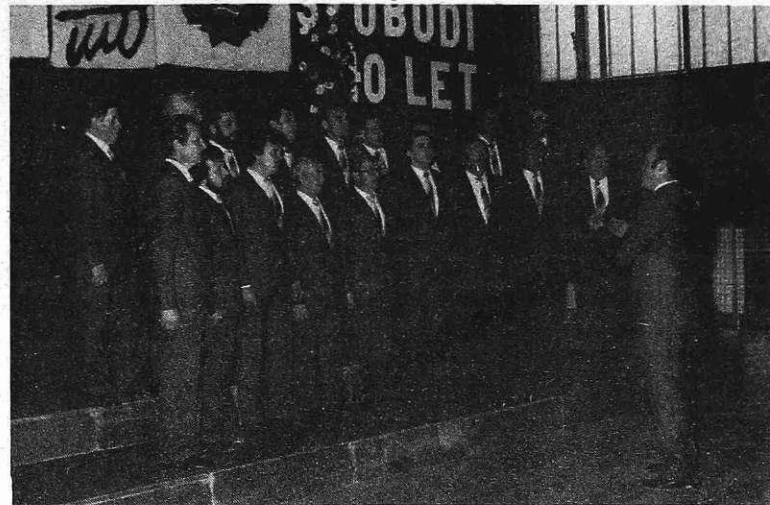
»Tako je!« je zaneseno vzklikal na potrebnih mestih in pritrjeval z glavo pod šorokokrajnim slamnikom.

Čomkin je stal čisto zadaj, naslonil je brado na puškino cev in skušal predreti v jedro Kilnovega govora. Ta je, potem ko je obnovil referat Molotova, prešel od splošnega k posamičnemu — h konkretnim zadevam domačega kolhoza. Zadnji čas je kolhoz dosegel nezasišane nove uspehe. V kratkih rokih so z naprednimi agronomskimi metodami zasedali žitne in bobove kulture. Sekretar je povedal, koliko je zasajenega krompirja in druge zelenjave, koliko je na polja navoženega gnojila in umetnih gnojil. Pogledoval je na papir in stresal številke kot računski stroj.

Čomkin je sekretarja požiral z očmi, toda nekakšna nejasna misel ga je ovirala, da bi se zbral in primerjal vse te številke med sabo. Nemočno je dvignil glavo, se ozrl okoli sebe — in videl: daleč tam na spodnji poti ob rečici je rjav konj utrujeno vlekel voz, na otovorjenem vozu pa je sedela Raisa, prodajalka iz vaške zadrugne trgovine. Ko je Čomkin zagledal ta oddaljeni prizor, je na lepem spoznal, da je tisto, česar se nikakor ni mogel spomniti, nekako povezano z Raiso pa z vozom pa s konjem. In ko ga je prešinil ta prebujajoči se spomin, se je začel prerivati skozi množico k svojemu sosedu in prijatelju, ki je s široko odprtimi rokami, pri-

OBČNI ZBOR PEVSKEGA DRUŠTVA VINTGAR BLEJSKA DOBRAVA

V petek, 10. maja, je bil na Blejski Dobravi redni letni občni zbor pevskega društva VINTGAR BLEJSKA DOBRAVA. Poročilo o delu pevskega zbora v preteklih dveh letih sta podala predsednik društva IGNAC MRAK in tajnik ANDREJ ČERNE.

Vintgar Blejska Dobrava

»Najbrž ni neskomno, če rečem, da pevsko društvo Vintgar Blejska Dobrava končuje eno najpomembnejših sezon v desetih letih neprekinjenega delovanja...« so bile uvodne besede predsednika društva Ignaca Mraka. Na dan občnega zbora se je izteklo 62 let od ustanovitve prvega kulturnega društva Svoboda na Blejski Dobravi. Iz poročila predsednika in tajnika je bilo razvidno, da je društvo predvsem razvijalo dobre medsebojne odnose, kar je bilo osnova za uspešno delo. Programska politika pevskega zbora je bila prilagojena zahtevam kulturnih dogajanj v krajevni skupnosti in občini ter zmogljivosti članov zbora. Vsi člani organov društva, pevci in zborovodja so v preteklem obdobju opravili neprecenljivo delo. Število vaj in nastopov, disciplina in smelo ukrepanje v nepredvidenih situacijah, nenehna kvaliteta rast zbora, pridobivanje novih članov zbora, so rezultati, ki so izborili zboru mesto v kulturnem utripu občine in njene bližje okolice ter pripravili podlago za nemoteno delovanje pevskega zbora.

Ponosni so na odlično izpeljano praznovanje 10-letnice neprekinjenega delovanja zbora. Številna priznanja, ki so jih dobili ob praznovanju 10-letnice, še vedno odmevajo, saj so njihov jubilejni koncertni program ponovili že v več krajih občine. Vsi člani društva si prizadevajo, da njihova pesem prodira med delovne ljudi in občane krajevne skupnosti Blejska Dobrava in občine Jesenice. Društvo je in bo še naprej sodelovalo z družbenopolitičnimi organizacijami v krajevni skupnosti in v občini. Pevci pa niso zadovoljni z vrednotenjem njihovega dela Kulturne skupnosti in Zveze kulturnih organizacij Jesenice. Društvo sledi vsem programskim usmeritvam, ki jih dobi od Zveze kulturnih organizacij Jesenice.

Še več, v letošnji sezoni so pevci izvedli enega najširših programov med vsemi članicami ZKO Jesenice na pevskega področju. Predvsem so edini nosilci in pospeševalci razširjanja kulturnih dejavnosti v krajevni skupnosti, okolici, pa tudi v občini. S takim delom pa vendar niso uspeli pritegniti večje pozornosti vodstva Zveze kulturnih organizacij Jesenice. Iz poročil je razvidno, da so dodeljena sredstva koristno uporabili, čeprav je ZKO Jesenice izrazila pomisleke glede financiranja nekaterih aktivnosti. Blagajniško poročilo navaja, da je ZKO Jesenice za obdobje od 1. januarja do 30. aprila za potrebe zbora, vključno za proslavo 10-letnice, prispevala 9.250 din! Da so lahko uspešno pripravili proslavo, so jim pomagali TOZD Strojne delavnice Železarne Jesenice, SIS za kulturo, KO ZB NOV in SZDL Blejska Dobrava, TVD Partizan Blejska Dobrava, ISKRA — TOZD Blejska Dobrava, taborniki oddrda Špič, Gasilsko društvo Blejska Dobrava... V prihodnje pevci z Blejske Dobreve pričakujejo več pozornosti in razumevanja Zveze kulturnih organizacij Jesenice.

Pevci so pridno vadili in nastopali. V sezoni 1984/85 so imeli 65 vaj in 16 nastopov. Petkrat so sodelovali s krajšimi programi na proslavah, štirikrat so priredili celovečerne koncerte... Organizirali so tudi gostovanja na Blejski Dobravi, in sicer okteta Svobode France Prešeren iz Zirovnice in Dolenjskega okteta.

Širino svoje programske politike so dokazali z vzorno pripravljanim večerom slovenske pesmi in besede, katerega gost je bilo Amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice s komedijo Varh. Vse so že pripravili za pro-

menadni koncert pihalnega orkestra Jeseniških železarjev na Blejski Dobravi, na katerem bodo nastopili tudi sami. Pripravljajo se za tradicionalno sodelovanje na pevskega taboru v Šentvidu. Za konec sezone pripravljajo gostovanje v pobrateni krajevni skupnosti RAVNE — BATE. O problemih, ki jih ni bilo malo, v poročilih niso veliko govorili. Poročila so bila bolj usmerjena k načrtovanju dejavnosti v prihodnje. Seveda pa niso zmolčali, da delajo v nemogočih pogojih. Nimajo primernih prostorov za pevske vaje, motijo jih različni delovni časi članov zbora in drugo. Vse probleme pa premagajo z veliko ljubeznijo do prepevanja, z dobrimi medsebojnimi odnosi in s spoznanjem, da bodo njihov trud nagradili predvsem krajani krajevne skupnosti, ki pri vsakem nastopu napolnijo dobnavsko dvorano do zadnjega kotička.

Po poročilih o finančnem poslovanju in nadzornega odbora se je razvila razprava. Zbor je imel v preteklih dveh letih nekaj zelo uspešnih nastopov, pevci pa si želijo še več uspehov, bolj raznovrstni izbor pesmi, za kar imajo sedaj že dovolj pevskega zmogljivosti. Prizadevajo si, da bi rešili vprašanje prostora za pevske vaje. Govorili so tudi o novih članih, predvsem mladih pevcih. Želijo si še več povezave in sodelovanja z drugimi kulturnimi skupinami v občini.

Zelo kritično so spregovorili o letošnji proslavi praznika dela na Poljanah, ker zaradi zakasnelega obvestila, da bodo sodelovali na proslavi, niso mogli zbrati dovolj pevcev za nastop. Največ vprašanj pa je bilo: Kdo je, kdaj in na podlagi katerih kriterijev »izbral« pevskega zbor, ki bo predstavljal pevskega dejavnosti jeseniške občine na reviji pevskega zborov gorenjskih občin v Škofji Loki? Zborevali so, da se v sklepih občnega zbora in s posebnim pismom zahteva pojasnilo od Zveze kulturnih organizacij Jesenice. Še vedno so zelo užaljeni, da na njihovem jubilejnim koncertu ni bilo nikogar od vodilnih delavcev ZKO in Kulturne skupnosti Jesenice.

Kritično so spregovorili tudi o nekaterih pomanjkljivostih svojega dela. Menijo, da so premalo energično nasprotovali nepravilnemu ocenjevanju njihovega dela. Zavedajo se, da vsak nastop ni in ne more biti enako kvaliteten, kot tudi ni pri drugih zbora, orkestru in gledališču. Zahtevajo, da njihova prizadevanja za uresničevanje delovnih načrtov Zveze kulturnih organizacij Jesenice vrednoti bolj spodbudno, upoštevajoč njihove slabe delovne pogoje ter organizacijske in druge zmogljivosti, ker bi zanemarjanje njihovega prizadevanja lahko negativno vplivalo na obstoj in delo zbora. Tudi tega občnega zbora, kot ponavadi, se ni udeležil nihče od Kulturne skupnosti in ZKO Jesenice.

Na predlog kandidacijske komisije so izvolili novi upravni odbor društva. Predsednik bo Andrej Černe, tajnik Rafael Penič in člani Ignac Mrak, Anton Pekolj in Darko Strugar. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Franc Strugar — predsednik, Valentin Razingar in Stane Begeš. Disciplinski odbor bodo sestavljali: Stefan Dolenšek — predsednik, Valentin Zupan in Alojz Grošelj. Za vodenje finančnega poslovanja je izvoljena Majda Tersoglav.

Ob koncu občnega zbora so pevci za prizadevno delo in strokovno vodenje zbora zborovodji Alojzu Vengarju izročili plaketo PD Vintgar II. stopnje.

Franjo Ropret

KONFERENCE DELEGACIJ V APRILU IN MAJU

Od 17. aprila do 8. maja so se na ravni Železarne sestali delegati na devetih sejah konferenc delegacij samoupravnih interesnih skupnosti. Delegati so na sejah delegacij v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih obravnavali in nato na sejah konferenc delegacij za posamezno SIS usklajevali tudi pripombe na osnutek dolgoročnega plana ter na osnutek samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega plana. Osnutka omenjenih planskih dokumentov bosta posredovana v javno razpravo, ki bo trajala do konca junija.

Konferenca delegacij za Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja je v zvezi z osnutkom samoupravnega sporazuma o temeljnih plana Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji za obdobje 1986—1990 ugotovila, da ima oskrbna in domovih upokojencev ekonomsko ceno. Vedno več je varovancev, ki s pokojnino (tudi za polno delovno dobo) ne dosežejo ekonomske cene v domu. Konferenca delegacij je tudi predlagala, naj se za naslednje srednjeročno obdobje prouči možnost upoštevanja petletnega poprečja za pokojninsko osnovo. Če bi bilo to ugodnejše, naj se vnese v zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Na osnutek dolgoročnega plana skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji za obdobje 1986—1995—2000 konferenca delegacij ni imela pripomb.

Osnutek srednjeročnega plana Skupnosti otroškega varstva predlagala dve rešitvi na področju varstva matere in novorojenčka. Porodniški dopust se podaljša s sedanjih 246 dni na 365, višina nadomestila pa naj bi znašala za 246 dni 100 % osebnega dohodka, za preostalih 119 dni pa 75 %, ali pa za vseh 365 dni 100 % osebnega dohodka.

Konferenca delegacij se je opredelila za drugo predlagano varianto in s pripombo, naj velja od 1. januarja 1986. Hkrati je predlagala, naj to velja tudi za matere, ki bodo takrat na porodniškem dopustu še od letos.

K osnutku dolgoročnega plana razvoja otroškega varstva Jesenice v obdobju 1986—2000 konferenca delegacij ni imela pripomb.

Konferenca delegacij za raziskovalno dejavnost je menila, da je v osnutku dolgoročnega plana razvoja raziskovalne dejavnosti premalo osvetljeno sodelovanje z republiško raziskovalno skupnostjo. K osnutku srednjeročnega plana pa konferenca ni imela pripomb.

Konferenca delegacij za stanovanjsko gospodarstvo je predlagala, naj bo do leta 2000 gradnja garsonjer v skladu s kvadrato po družbenem dogovoru, vendar pa funkcionalno gradena (s kuhinjo in spalnico ločeno).

Tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju bi se morali odločiti za novogradnjo, če so stroški prenove skoraj enaki ceni novogradnje, ker s tem rešimo stanovanjsko enoto za dalj časa in je to v večini primerov bolj racionalno.

Konferenca delegacij za socialno skrbstvo, za kulturo, za telesno kulturo in za vzgojo in izobraževanje k osnutku dolgoročnih in srednjeročnih planov niso imele pripomb.

V nadaljevanju navajamo pripombe s konferenc po točkah dnevnega reda:

Konferenca delegacij za SPIZ je pri pregledu sklepov prejšnje seje zbora delegatov enote Jesenice ugotovila, da so bile pripombe v zvezi z gmošnim položajem upokojencev s prejšnje seje konference delno upoštewane v predlogu za predčasno izvedbo uskladitve pokojnin med letom, medtem, ko strokovna služba SPIZ SR Slovenije še ni odgovorila na delegatsko vprašanje.

Delegati so obravnavali tudi predlog za predčasno izvedbo uskladitve pokojnin med letom in v zvezi s tem sprejeli stališče, da je treba v Železarni (finančno-računovodski sektor) izdelati analizo osebnih dohodkov za eno leto v obdobju 1970—1977. Iz analize naj bo razvidno, kateri del osebnega dohodka je bil upoštevan, oziroma kateri ne, v pokojninski osnovi. Na tej osnovi bo možno ugotoviti, kako so pokojnine železarjev odvisne od politike nagrajevanja.

Brez pripomb so delegati obravnavali: rebalans finančnega načrta skupnosti PIZ v SR Sloveniji za letošnje leto, poročilo o izvajanju zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, predlog pravilnika o postopku za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Za 16. sejo zbora delegatov enote SPIZ Jesenice je konferenca delegacij delegirala osem delegatov. (Na vseh skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti ima Železarna Jesenice deset delegatskih mest).

Konferenca delegacij za otroško varstvo je predlagala, da se ob oblikovanju novih cen vzgojnovarstvenih dejavnosti prikaže razmerje med poprečnim prispevkom staršev in poprečnim osebnim dohodkom za nekaj let nazaj.

Konferenca je obravnavala še pregled realizacije finančnega načrta skupnosti za leto 1984 in predlog finančnega načrta skupnosti za leto 1985, poročilo o delu skupnih organov skupščine v času med obema sejama, poročilo o delu VVO Jesenice v letu 1984, informacijo o poteku priprav na izvajanje enotne skupne evidence in na uveljavljanje ter uresničevanje samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic in poročilo o delu skupne strokovne službe SIS občine Jesenice brez pripomb.

Konferenca je tudi pripomnila, da se odvajajo sredstva za korekturo Delegata, zato mora biti le-ta korektno opravljena tudi pred tiskanjem Delegata.

Za 12. sejo skupščine Skupnosti otroškega varstva pa je konferenca delegirala pet delegatov.

Konferenca delegacij za raziskovalno dejavnost. Že za prejšnjo sejo skupščine je konferenca delegacij predlagala razčlenitev stroškov skupne strokovne službe. Konferenca zanima, zakaj so bili predvideni stroški prekoračeni in zakaj je načrtovana vsota za skupno službo kar trikrat večja kot lani. Za kaj se ta sredstva porabijo.

Brez pripomb je konferenca delegacij obravnavala predlog poročila o delu skupne strokovne službe SIS občine Jesenice in realizaciji v letu 1984 ter predlog programa dela in finančnega načrta za leto 1985 ter predlog družbenega dogovora o izgradnji in financiranju muzeja revolucije NOB Gorenjske v Begunjah.

Za 7. sejo skupščine Raziskovalne skupnosti je konferenca delegirala devet delegatov.

Konferenca delegacij za socialno skrbstvo. V zvezi z informacijo o poteku priprav na izvajanje enotne skupne evidence in na uveljavljanje ter uresničevanje samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic je konferenca delegacij vprašala, koliko bodo po novem samoupravnem sporazumu znašala družbena denarna pomoč kot edini vir preživljanja.

V nadaljevanju so brez pripomb obravnavali naslednje: predlog realizacije finančnega načrta skupnosti za leto 1984 in predlog finančnega načrta skupnosti za leto 1985, poročilo o delu centra za socialno delo Jesenice v letu 1984, poročilo o delu doma upokojencev dr. F. Berglja v lanskem letu, poročilo o delu koordinacijskega odbora skupščine in poročilo o delu skupne strokovne službe SIS občine Jesenice ter poročilo o realizaciji finančnega načrta v letu 1984.

Za 13. sejo skupščine Skupnosti socialnega skrbstva je konferenca delegirala devet delegatov.

Konferenca delegacij za kulturo. Iz zapisnika prejšnje seje skupščine Kulturne skupnosti je razvidno, da so bile na seji skupščine sprejete pripombe konference delegacij Železarne ter da je bilo odgovorjeno na vprašanje v zvezi z gradnjo prireditvene prostora na Jesenicah.

Poročilo o realizaciji finančnega načrta za preteklo leto je konferenca sprejela brez pripomb, predlog finančnega načrta za letošnje leto pa s pripombo, naj se sredstva, ki so namenjena za spomeniško-varstvene akcije na: Ajdno, namenijo tudi za ureditev poti in smerokazov.

Seznaila se je tudi s predlogom družbenega dogovora o izgradnji in financiranju muzeja revolucije Gorenjske v Begunjah in s poročilom o delu skupne strokovne službe SIS občine Jesenice ter realizaciji finančnega načrta za leto 1984 ter s predlogom programa dela in finančnega načrta za leto 1985 in vse v predlaganem besedilu sprejela.

Konferenca je postavila tudi naslednji delegatski vprašanje:

— kako in kdaj bo rešena prostorska in kadrovska problematika knjižnice Jesenice in

— kako so bila lani (december 1984) porabljena sredstva, ki jih delovne organizacije v jeseniški občini združujejo za praznovanje dedka Mraza (za katera kolektivna darila)?

Za 11. sejo skupščine Kulturne skupnosti so bili delegirani samo štirje delegati.

Konferenca delegacij za telesno kulturo. Konferenca delegacij je predlagano gradivo obravnavala brez vsakršnih pripomb.

Konferenca delegacij za stanovanjsko gospodarstvo. Konferenca delegacij je na prejšnji seji skupščine imela več pripomb (k točki 3., 4., 5., 6.). Iz zapisnika 8. seje skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti je razvidno, da niso bile upoštewane, pa tudi ne pojasnjene pripombe konference delegacij Železarne v zvezi s 3., 5. in 6. točko, čeprav so delegati (tudi iz Železarne) sprejeli prvotno predlagane sklepe. Delegati Železarne so konferenci sporočili, da je bila 3. točka dnevnega reda na seji skupščine dovolj ustno obrazložena, zato so se opredelili za združitev SIS materialne proizvodnje v skupno strokovno službo SIS. Odgovor na predlog konference delegacij pri 4. točki dnevnega reda pa je objavljen v zapisniku.

Ponovno je vprašala in zahtevala pisni odgovor v zvezi s 6. točko dnevnega reda 8. seje, zakaj razpisna vsota (40.000.000 din) za kreditiranje gradnje in nakupa individualnim osebam zaostaja 50 % za inflacijo?

Nadalje je menila, da gradivo ni pripravljeno v taki obliki, da bi bilo primerno za obravnavo na delegacijah. V takšni obliki naj bi se gradivo obravnavalo na strokovnih odborih samoupravne stanovanjske skupnosti, delegacijam pa naj se posreduje

skrajšan tekst s bistvenimi številkami, o katerih bi se moralo dejansko širše odločiti — ne le zaradi formalnosti na skupščini.

V zvezi s poročilom o poslovanju o delu Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice za lansko leto pa je konferenca delegacij ugotovila, da že več let govorimo na vsaki skupščini o tem, da sta komunalno neopremljena stavbna zemljišča in zamuda pri pripravi tehnične dokumentacije največja vzroka za odstopanje od planskih obveznosti pri gradnji stanovanj. Kljub nenehni opozorjanju na te pomanjkljivosti pa je iz poročila v poročilo stanje isto. Zakaj se stališča delegatov ne upoštevajo?

V predlogu programa vzdrževanja prenove in modernizacije stanovanj, stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov v letu 1985 ni zajeta Tavčarjeva ulica 5 zaradi vgraditve kopalnic. Pojavila se je vprašanje smotnosti adaptacije zgradb na Cesti železarjev 31, 32, 33, 34 v približnem obsegu 4 milijonov dinarjev, saj je v obdobju 1986—1990 predvidena njihova rušitev. Samoupravna stanovanjska skupnost bi se morala obvezati, da bo večja vzdrževalna dela na Titovi cesti 64 in 65 opravila s planiranimi sredstvi.

V nadaljevanju pa je konferenca brez pripomb obravnavala: predlog izvršitve finančnega načrta za leto 1984, poročilo o izvršitvi programa stanovanjske skupnosti v lanskem letu, predlog finančnega načrta za letošnje leto, predlog programa dela in finančnega načrta skupne strokovne službe SIS občine Jesenice za leto 1985 in predlog sprememb in dopolnitev pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje družbeno najemnih stanovanj iz sredstev solidarnosti v občini Jesenice z merili za sestavo prednostne liste.

Konferenca delegacij je za 9. sejo obeh zborov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti delegirala šest delegatov. Omenjena skupščina je bila nesklepčna, in se bodo delegati na skupščini ponovo sestali verjetno 20. maja.

Konferenca delegacij za vzgojo in izobraževanje V predlogu finančnega načrta Izobraževalne skupnosti za leto 1985 je za realizacijo programa predlagana večja prispevna stopnja (5,41 % od 1. maja dalje, prej 5,29 %) brez utemeljitve. Nadalje je delegacija ugotovila, da je treba primerjati zaostajanje cen vzgojnoizobraževalnih storitev za poprečnimi cenami, ki veljajo v osnovnem šolstvu v Sloveniji. Pojavila se je vprašanje, kakšne bodo posledice zaradi zmanjšanja sredstev amortizacije (ponekod je odpisanost opreme v šolah tudi do 80 %). Ali ne bi bilo bolje

odvajati več sredstev za amortizacijo (tudi zaradi nove šole na Koroški Beli)? Upoštevati bi morali mnenje izvajalskih organizacij.

Na osnovi poročila o delu skupne strokovne službe SIS občine Jesenice konference delegacije vprašuje, zakaj je potrebno povečanje zaposlenih v skupni strokovni službi SIS s 13 na 21? Razprava je tekla tudi o tem, kako se bolj racionalizirati stroške za glasilo samoupravnih interesnih skupnosti občine Jesenice Delegat.

Iz predloga družbenega dogovora o izgradnji in financiranju muzeja revolucije NOB Gorenjske v Begunjah ni razvidno, kakšne obveznosti iz tega dogovora izhajajo za Izobraževalno skupnost Jesenice? Konferenca delegacij se sicer strinja s predlaganim družbenim dogovorom, vendar predlaga, naj se iz sredstev Izobraževalne skupnosti tudi v prihodnje ne izvaja veliko sredstev za te namene.

Dodatno gradivo se je nanašalo na problematiko vzgoje in izobraževanja v občini Jesenice. Konferenca delegacij se je sicer s predlaganimi sklepi strinjala, saj so večinoma (zlasti tisti, ki se nanašajo na usmerjeno izobraževanje) v skladu s stališči prejšnjih sej konferenc delegacij SIS za vzgojo in izobraževanje Železarne. Sprejela pa je še naslednja stališča in predloge:

— za odločitev je treba strokovno in vsestransko utemeljiti prednosti in slabosti predlaganih variant za pridobitev manjkajočih sredstev za dograditev telovadnice v OŠ Karavankskih kurirjev NOB na Koroški Beli in prizidka za potrebe CSUI,

— glede na ugotovljeno realno padanje vrednosti programov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti (zlasti izobraževanje in zdravstvo) se bo treba opredeliti, ali bomo zanje namenili več sredstev ali okrnili programe,

— konferenca podpira tudi sklep, da je potrebno tako na področju gospodarstva kot negospodarstva usmeriti vse sile za čimboljše delo, za zmanjšanje stroškov in tako ustvariti pogoje za boljše nagrajevanje.

13. seje skupščine Izobraževalne skupnosti občine Jesenice se je iz Železarne udeležilo šest delegatov.

Ob koncu naj omenimo, da je na ravni Železarne bila sklicana tudi konferenca delegacij za zdravstvo. Konferenca delegacij za zdravstvo so se udeležili le štirje delegati (od 23 možnih), zato delegati niso obravnavali gradiva za 14. sejo skupščine Zdravstvene skupnosti občine Jesenice. Seje skupščine Zdravstvene skupnosti se je udeležilo sedem delegatov iz Železarne.

CPSI — dh

PROGRAM PRIREDITEV V »MESECU NARCIS«

Prvotni program praznovanja »meseca narcisa« so turistični delavci v Planini pod Golico nekoliko spremenili.

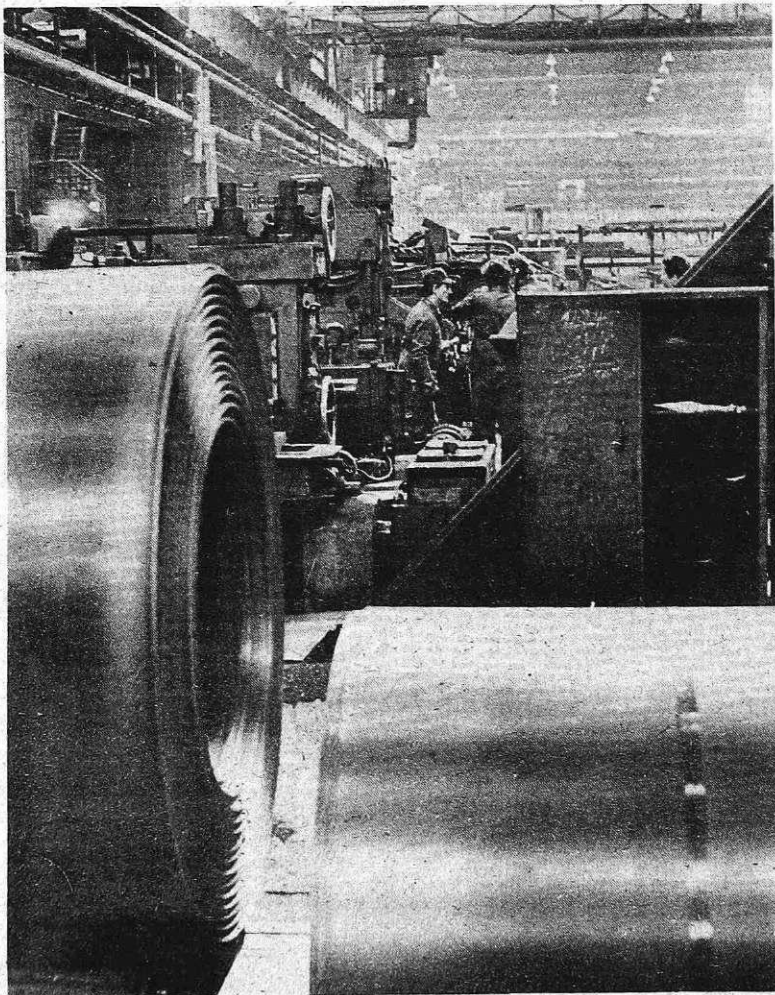
V soboto, 11. maja, so imeli poučno predavanje o turizmu, nato pa zabavo s plesom.

V nedeljo, 19. maja, bodo pripravili osrednjo turistično-zabavno prireditev ob gasilskem domu. Začela se bo ob 13. uri z nastopom folklorne skupine, sledil bo nastop recitatorjev in glasbenih skupin. Med igranjem zabavnega ansambla in šalami bodo izbirali »miss narcisa«. Po izvolitvi bo zabava s plesom.

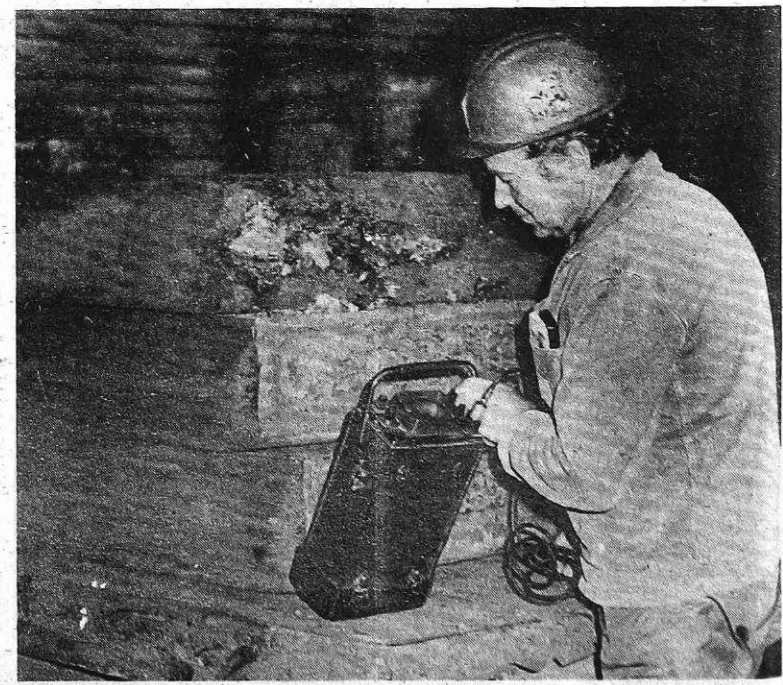
Ta dan bodo pripravili tudi bogat srečelov. Če bi bilo v nedeljo slabo vreme, bo prireditev naslednjo nedeljo.

Skupen izlet na Golico bo 26. maja. Odhod bo med 6.30 in 7.30 izpred hotela Dom pod Golico. Na ta čudoviti razgledni vrh v Karavankah bodo odšli pod vodstvom vodičev. Z Golice se bodo vrnili v popoldanskih urah. Na prireditvenem mestu v Planini pod Golico bo ples s srečelovom. Če bo ta dan dež, bodo izlet prestavili na prvo nedeljo v juniju, ko narcise še cvetijo na višjih legah.

B. B.

Linija za vzdolžni prerez hladno valjane pločevine (foto I. Kučina)

Preizkus slabov z ultrazvokom v valjarni bluming (foto I. Kučina)

ZNANJE KOT OROŽJE ZA VLADAVINO DELAVSKEGA RAZREDA

Na četrtem kongresu andragoških delavcev Jugoslavije (od 18. do 20. aprila 1985 v Beogradu) je bila sprejeta resolucija o izobraževanju odraslih, v kateri so na podlagi spoznanj prakse in stanja nakazane nujne smeri prihodnjega razvoja izobraževanja odraslih. Hkrati so nakazane tudi možne smeri angažiranja odgovornih družbenih dejavnikov v združenem delu, družbenopolitičnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacij, kot tudi samih andragoških delavcev za nadaljnje izpopolnjevanje izobraževanja odraslih.

Delegati kongresa andragogov so menili, da je mogoče zastoj v izobraževanju odraslih preseči z večjim angažiranjem samoupravnih organov v združenem delu, samoupravnih interesnih skupnosti za znanost, izobraževanje in zaposlovanje ter delegatskih skupščin v družbenopolitičnih skupnostih pri uveljavljanju sistemskih rešitev, materialno-ekonomskih, kadrovskih in družbenopolitičnih pogojev za razmah izobraževanja odraslih.

V izobraževanju odraslih mora priti do pravega preobrata v povezovanju izobraževalnih vsebin z vprašanji in problemi razvoja znanstveno-tehnološke revolucije, ekologije, delovne in kulturno-umetniške ustvarjalnosti, pojava novih sredstev pismene, vizualne, elektronske, računalniške in kibernetične komunikacije, informatike, razvoja družbenopolitičnega življenja in samoupravljanja. Vse to mora postati sestavni in neločljivi del izobraževanja odraslih. To pomeni, kot je poudaril dr. Rajko Bulatović v uvodnem referatu na omenjenem kongresu, da »je lahko le stalno pridobivanje novih znanj, strokovno izpopolnjevanje v okviru zasnove permanentnega izobraževanja, skladnost razvoja izobraževanja z razvojem znanosti, tehnike in tehnologije in ustvarjalni odnos do dela, zagotovilo napredka vsakega posameznika in s tem tudi družbe kot celote.«

Zato mora izobraževanje odraslih, kot je poudarjeno v obsežni resoluciji (20 strani) 4. kongresa andragoških delavcev, vzpostaviti dinamičen odnos do potreb celotnega razvoja naše socialistične samoupravne družbe. Z izobraževanjem se odrasli oziroma zaposleni ne morejo in ne smejo pripravljati za pretekli čas (tehnologijo, družbene odnose ipd.), ampak predvsem za sedanost in prihodnost. Ena izmed bistvenih nalog izobraževanja odraslih je, da odpravljajo polpismenost za dobro, ki je pred nami. Potrebno je zagotoviti uporabo konkretnih in praktičnih ukrepov za odpravljanje spoznanj pomanjkljivosti in za oblikovanje učinkovite, visoko kvalitetne prakse izobraževanja odraslih.

Za izobraževanje odraslih je torej povezovanje s strategijo znanstveno-tehnološkega razvoja, gospodarskega in družbenega razvoja nujno in temeljnega pomena, saj se s tem tudi neposredno povezuje z združenim delom. Le-to pa mora prevzeti pravice in odgovornosti za utrjevanje in uresničevanje celotne politike vzgoje in izobraževanja. Sistem usmerjenega izobraževanja je potrebno utrjevati tako, da se mladi pripravljajo za svet dela in za nadaljnje izobraževanje, medtem ko so odrasli že v svetu dela in se lahko ob njem vključujejo v izobraževanje.

Zato je v resoluciji 4. kongresa andragogov poudarjeno, da je za razvoj sistema usmerjenega izobraževanja sedaj najpomembnejše, da združeno delo prevzame odgovornost za kar najbolj množično izobraževanje odraslih, da bi tako:

- okrepi razvoj izobraževanja ob delu in
- razvili tako izobraževanje, ki bo temeljilo na načelu: učenje — delo — učenje.

Da bi odpravili pomanjkljivosti in težave v izobraževanju ob delu, je potrebno, kot je navedeno v omenjeni resoluciji, predvsem naslednje:

a) dolgoročno in širše planiranje izobraževalnih potreb v združenem delu;

b) povezovanje izobraževalnih programov s tehnološkimi in razvojnimi potrebami sedanosti in prihodnosti;

c) združevanje in dogovarjanje organizacij združenega dela, da skupno rešujejo utrjene kadrovske in izobraževalne potrebe (na nivoju SOZD, občine, regije, socialistične republike, panoge, stroke pa tudi federacije (resolucija 4. kongresa andragogov, str. 11).

Zaželeno je, da se določijo prednostne naloge v izobraževalni politiki tako, da dobijo prednost tiste vsebine in programi, ki so direktno povezani s pospeševanjem razvoja in dviga produktivnosti dela v združenem delu. Tu lahko institucije za izobraževanje odraslih (izobraževalni centri OZD in delavske univerze) kot sestavine družbene nadstavbe doprinešijo k razvoju in premagovanju neugodnih trendov v ekonomskem življenju OZD in naše socialistične samoupravne družbe. Vzporedno lahko samo omenim konkretni primer ali problem, kot je inflacija, ki spremlja družbenoekonomski in samoupravni razvoj naše družbe. Tudi v tem primeru lahko institucije za izobraževanje odraslih s svojim delom prispevajo k razumevanju inflacije kot ekonomskega pojava, kar lahko v OZD prispeva k odpravljanju virov inflacije in sprejemanju ukrepov za stabilizacijo. Najbrž ima v naši družbi posebno razsežnost strukturna inflacija, ki se kaže v nepopolnem izkoriščanju razpoložljivih produktivnih faktorjev, kar povzroča zviševanje individualnih in družbenih produktivnih stroškov in dvig cen. Izход iz takega stanja je samo v intenzivnem ekonomskem razvoju, zmanjševanju produktivnih stroškov in racionalni uporabi produktivnih faktorjev. S tem primerom želim poudariti, da je potrebno, kot je med drugim omenjeno v resoluciji 4. kongresa andragogov, operacionalizirati izobraževalne naloge pri vključevanju v odpravljanje in usmerjanje materialnega in kulturnega življenja v naši socialistični samoupravni družbi.

To pomeni, da so objektivni razlogi in razmere za uresničevanje odločne zahteve kongresa andragoških delavcev, da se z vključitvijo vseh odgovornih dejavnikov v naši družbi in tudi v naši občini razvije široko, masovno, izvenšolsko, dopolnilno in samoiniciativno izobraževanje delavcev in občanov ob delu, iz dela in za delo.

Da bi lahko sprejeli konkretne ukrepe (zakonodajne, samoupravne in druge) in ustvarili dopolnilne vzpodbude in pogoje za izobraževanje odraslih, je potrebno navesti še nekaj ugotovitev:

1. Za uresničevanje ciljev in nalog, ki so zajeti v dolgoročnem programu ekonomske stabilizacije in v drugih dokumentih o vsestranskem razvoju naše družbene skupnosti, je potrebno dvigniti osnovno splošno omiko zaposlenih. Po podatkih, ki jih je navedel dr. Rajko Bulatović v svojem referatu na kongresu andragogov, je v naši najširši družbeni skupnosti več kot 220.000 zaposlenih nepismenih (brez osnovne šole ali z do tremi razredi OŠ) in četrtnina zaposlenih z nedokončano osnovno šolo. V naši občini kot tudi v drugih občinah na

Gorenjskem okoli 25% zaposlenih nima dokončane osnovne šole. Del zaposlenih je tudi neustrezno strokovno usposobljen, zato je potrebno sprejeti praktične ukrepe za izboljšanje osnovne splošne omike in strokovne usposobljenosti zaposlenih oziroma odraslih.

Ce hočemo preseči pretirano tehnološko zaostajanje za industrijsko razvitim svetom, je torej nujno potrebno doseči pomembne premike v strukturi znanja (splošnega, strokovnega itd.) in tudi zavesti o delu. Sprijazniti se moramo s spoznanjem, da živimo v času, ko pada vrednost verbalizma in raste cena konkretnemu delu in ustvarjalnosti. Zato lahko samo pritrđimo Stanetu Dolancu, ki je na zadnji seji CK ZKJ med drugim dejal: »Posvetiti moramo večjo pozornost delu, proizvodnji in dohodku.« V združenem delu materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti je potrebno dvigniti vrednost strokovnosti in sposobnosti slehernega posameznika kot tudi dosežnih delovnih rezultatov.

2. Pospešiti in razširiti je potrebno tudi srednje usmerjeno izobraževanje zaposlenih oziroma odraslih, pri čemer je treba zagotoviti:

a) enakopravnost vseh poti in oblik izobraževanja mladih in odraslih;

b) odpravljanje dualizma »internege« usposabljanja in »javnega« izobraževanja (stopnje strokovnosti);

c) vertikalno in horizontalno gibljivost udeležencev znotraj sistema izobraževanja itd.

O vzrokih zastaja izobraževanja odraslih v usmerjenem izobraževanju piše magister Jože Valentincič v svojem prispevku za omenjeni kongres tudi naslednje: »Srednje šole so bile prezaposlene z reformo izobraževanja mladine, manj zainteresirane za izobraževanje odraslih kot delavske univerze, marsikaj tudi premalo povezane s proizvodnimi OZD. Mnoge šole tudi niso imele ustrezno usposobljenih andragoških kadrov. Izobraževanje ob delu se je tako umaknilo v večja središča, dostopnost izobraževanja se je zmanjšala: socialna diferenciacija je prizadela delavce in občane zunaj večjih središč, posebej pa ženske, saj jih je danes med udeleženci tega izobraževanja samo še tretjina. Reformatorski načrti so se pokazali v tem kot voluntaristični. Ob potrebni razširitvi izobraževanja odraslih je potrebno zagotoviti tudi družbeno uveljavljanje delavskih univerz in drugih institucij za izobraževanje in kulturo odraslih. Ni dopustno, da so institucije za izobraževanje odraslih v nenečnem odnosu in razmerju z institucijami za izobraževanje mladih, in sicer v enotnem sistemu vzgoje in izobraževanja.

4. V resoluciji 4. kongresa andragoških delavcev Jugoslavije ima posebno poudarjeno vlogo izobraževanje za samoupravljanje: »Prepričani smo, da ni demokratične samoupravne prakse, niti se ne more odpreti pot samoupravni družbi brez mnogo širšega izobraževanja za samoupravljanje, ker ni stvarnega upravljanja in odločanja brez potrebnih znanj in sposobnosti. Deklarativno izrekanje za samoupravljanje, brez sočasnega usposabljanja ljudi za aktivno sodelovanje v samoupravljanju, predstavlja svojevrstno demagogijo.«

Na podlagi te ugotovitve ter prakse in stanja v naši občini je potrebno zastoj v izobraževanju za samoupravljanje preseči tako, da bo le-to povezano s trendi razvoja samoupravljanja ter z odpravljanjem pomanjkljivosti in deformacij v samoupravni praksi, kot tudi z razvojem sistema demokratičnega sprejemanja odločitev. To pomeni, da je usposabljanje za samoupravljanje eden izmed bistvenih pogojev za razvijanje samoupravnosti in demokratičnosti, ki sta neločljivi sestavini političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Subjektivne sile, zlasti pa sindikat, morajo vzpodbuditi klub samoupravljalcev v naši občini, da okrepi svoje moči pri uresničevanju te zgodovinske naloge naše socialistične samoupravne družbe.

5. Poleg razvijanja delovnih in samoupravnih funkcij je vsestranski razvoj človekove osebnosti (razvoj kulturnoestetskih, fizičnih in drugih sposobnosti) osnovni cilj vzgoje in izobraževanja. To ne zadeva samo mlade (učence in dijake), ampak tudi zaposlene oziroma odrasle. Spremembe v strukturi dela, ki nastajajo pod vplivom znanosti, tehnike in tehnologije ter razvoja družbenoekonomskih odnosov, pogojuje spremembe v socialnem življenju sploh. Te spremembe lahko povzročijo pri ljudeh tudi čustveno nestabilnost, družbeno odtujenost, različne oblike depresij, stresi in podobne težave. Deviantne oblike družbenega in psi-

hičnega življenja ljudi lahko zaznamo v sedanjem zastoju družbe, krizi nacionalnega in svetovnega obsega, ki se izražajo v apatiji, regresivnih oblikah obnašanja, podcenjevanju družbene vloge žensk, lokalizmu, nestrpnosti, skepticizmu, v begu v religioznost, alkoholizmu itd. Pri omejevanju teh pojavov ima svojo vlogo tudi kulturno-umetniška aktivnost in v najširšem smislu družbena dejavnost (samoupravna in družbenopolitična itd.). Bistveno pa je, da morajo biti s povečevanjem prostega časa ustvarjene širše možnosti in pogoji za organizirano izrabo tega časa, pri čemer pa mora imeti splošno kulturno in umetniško izobraževanje in ustvarjalnost posebno vlogo. Pri tem bo tudi delavska univerza v

naši občini morala uresničiti bistvene premike, vendar je to mogoče doseči le z večjo materialno pomočjo družbenopolitične skupnosti in v sodelovanju z odgovornimi dejavniki v občini (SIS za kulturo, kulturnoprosvetne organizacije in društva itd.).

6. Kljub neugodnemu materialnemu položaju družbenih dejavnosti v naši občini je potrebno zagotavljati vsestransko (materialni, družbeni, izobraževalni itd.) enakopravno obravnavo izobraževanja odraslih. S tem bo mogoče, kot je zapisano v resoluciji 4. kongresa andragoških delavcev Jugoslavije, zagotoviti ne samo izpopolnjevanje, ampak tudi masovno gibanje za izobraževanje odraslih.

Srečko Krč

PRIPRAVA DOLGOROČNIH IN SREDNJEROČNIH PLANSKIH DOKUMENTOV V OBČINI JESENICE

Pripravljanje dolgoročnih planskih dokumentov na ravni občine je kar zadovoljivo, saj smo med prvimi občinami sprejeli SMERNICE dolgoročnega razvoja občine. Razprave na zborih skupščine so tudi potrdile, da so bile smernice kvalitetno pripravljene.

Pripravljanje dolgoročnih planskih dokumentov je olajšano zaradi tega, ker je Urbanistični inštitut SRS v letih 1981 in 1982 pripravil obsežna strokovna gradiva o možnostih dolgoročnega razvoja občine. V teh analizah so bila obdelana vsa področja in so tudi sodelovali vsi temeljni nosilci planiranja v občini Jesenice (TOZD, KS, SIS).

Osnutek dolgoročnega plana bo posredovan v javno razpravo v mesecu juniju. Na področju gospodarskega razvoja so še omahovanja pri opredelitvi razvoja kovinske predelave (Železarna — ostale kovinske OZD), razvoja turizma (hitrejši razvoj zaradi organizacije svetovnega prvenstva — ali razvoj v okviru možnosti), na področju energetike in železniške mreže. Na področju prostorskega razvoja pa nastopajo dileme pri namenski rabi prostora.

Tudi planski dokumenti 1986—90 morajo biti pripravljani in sprejeti v letošnjem letu. Smernice srednjeročnega razvoja so bile sprejete skupaj z dolgoročnimi smernicami. V tem času pripravljajo nosilci planiranja samoupravne sporazume o temeljnih planov. Sporazumi o temeljnih planov SIS so že v razpravi. Čeprav je vrsta neresenih vprašanj in nejasnost predvsem na področju gospodarskega razvoja, so OZD s področja gospodarstva neaktivne in jim pomeni pripravljanih srednjeročnih planskih dokumentov nujno zlo. Čeprav primanjkuje strokovnih kadrov za pripravljane planov v OZD, tako pomembnih aktov ne bi smeli pripravljati nestrokovnjaki (navadno kar računovodje). V večini OZD niso sprejeli niti delovnih programov, v katerih bi imenovali odgovorne osebe za pripravo planov in metodoloških pristopov. Menijo, da če izpolnijo

vprašalnike ali ankete Komiteja za družbeno planiranje, da so to že tudi njihovi plani.

Stanje je torej nezadovoljivo, vzrok temu pa je v veliki meri neodgovoren pristop temeljnih nosilcev s področja gospodarstva. Priprave srednjeročnih planskih dokumentov kasnijo pri večini nosilcev, prav tako pa pogosto tudi ne temeljijo na podrobnih analizah tekočega srednjeročnega obdobja, kar pomeni, da so napovedi oziroma projekcije neosnovane in neargumentirane. Pregled izpolnjenih vprašalnikov o prihodnjem srednjeročnem obdobju (kolikor jih je sploh bilo izpolnjenih in dostavljenih Komiteju za družbeno planiranje in družbeno-ekonomski razvoj) je pokazal, da v določenih OZD ne obvladajo planiranja, ker ne obvladajo najosnovnejših metod ocenjevanja pojavov in prihodnosti, so pri tem delu preveč površni in nimajo izdelane globalne razvojne strategije. Res je sicer, da je planirati v naših razmerah nevhvaležno pa tudi težko (spremenljivost razmer), vendar plani temeljijo na določenih predpostavkah, ki jih lahko do določene mere predvidimo.

Predvsem je pomembno določiti razvoj na področju kadrovske, investicijske in finančne politike, ki naj izhaja iz nabavno-prodajne politike v prihodnjem obdobju. Ob že omenjeni spremenljivosti razmer je velika ovira za planiranje tudi nezadovoljiva strokovnost kadrov, ki se oziroma naj bi se s tem ukvarjali.

Priprava planskih dokumentov je v večini OZD prepuščena enemu ali nekaj planerjem, ni pa tiste bistvene povezave med njimi in medkadri, ki so v OZD odgovorni za razvojno politiko na posameznih področjih.

S TURISTIČNIM DRUŠTVOM V PRLEKJO

Turistično društvo Žirovnica je bilo povabljen na zaključni dan turističnih dni, ki jih pripravlja turistično društvo Podgorci konec aprila in jih zaključijo s kresovanjem na predvečer 1. maja.

Aktivnih članov TD Žirovnica se je zbralo poln avtobus. Vsi bi radi spoznali nove prijatelje in nov košek naše Slovenije. Turistično društvo Podgorci je zelo delavno društvo v ormoški občini in šteje 90 članov. Za delo poprimajo, kadar je treba, prav vsi krajanje, posebno mladi. Društvo še posebno tesno sodeluje z vinogradniki iz okolice. Že samo ime Podgorci pove, da je vas pod »gorco«, kakor so nekoč rekli vinogradom. Kraj je obdan s hrički, zasajenimi z izbranimi sortami cepjenk. Hranijo listino iz leta 1482, kako je ormoška gospoda pobirala v teh krajih desetine od »gornikov«, kakor so imenovali vinogradnike. Kasneje je pobiralo po teh vinskih gričih davščine tudi plemstvo iz Ptujja.

Po letu 1945 je vse to imetje veleposestnikov in druge gospode iz Maribora, drugih prekmurskih mest in celo Avstrije postalo last družbe in ga sedaj upravlja Kmetijski kombinat Ptuj. Viničarji, nekdanji skoraj zastojni garaži po teh vinogradih, so dobili svoje vinograde. Koče, iz blata zidane, ki so bile nekoč njihovo prebivališče, so se hitro spremenile v prijetne domačije.

Da bi vzpodbudili in nagradili najboljše vinogradnike, organizira Turistično društvo vsako leto ocenjevanje vin. Letos so ocenili 70 vin, od tega pet vzorcev letnika 1983 in podelili tudi toliko priznanj. Domačini so na srečanju gostom postregli z boga-

to obloženim kruhom in vsa vina, ki so jih ocenjevali, so bila tudi na poskusno. Potem so si ogledali tovarno sladkorja v Ormožju in najvišji vinski vrh teh gričev Jeruzalem (341 m). Tu je domovina najboljšega muškata, šipona, rizlinga, silvanca itd. Popoldan so se vrnili v Podgorce, kjer jih je v domu pozdravila prekmurska glasba. Sledilo je pobratenje turističnih društev Podgorci in Žirovnica. Nato so podelili priznanja in diplome vinogradnikom iz ormoške in ptujске občine, iz Slovenskih goric in Haloz in pripravili predavanja o zaščiti vinske trte. S posebnim zanimanjem so spremljali predavanja o lepota Gorenjske in njenih gorah, ki ga je pripravil umetnik — fotograf Jaka Čop z Rodin. Poslovili so se z željo, da se vidijo na živinorejskem balu v Završnici.

Marija Sitar

PEVCI ZBORA BLAŽ ARNIČ

Vse pevce in pevke mešanega pevskega zbora Blaž Arnič, ki se bolj ali manj redno udeležujejo pevskih vaj, obveščamo, da je udeležba na vasi v ponedeljek, 20. maja, ob 18. uri OBVEZNA zaradi dogovora o nadaljnjem delu zbora.

— Ali greš letos na dopust na morje?
— Se ne vem! Zrebanje letenja je šele začelo.

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA SKLADA ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA

V četrtek, 9. maja, se je sestal na drugi seji izvršni odbor sklada za pospeševanje kmetijstva v občini Jesenic in pregledal delo v prvem četrtletju.

Največjo pozornost so člani namenili realizaciji programa za leto 1985. Glede na finančno poročilo so izpolnili le 16 % programa, vendar bo izvajanje programa večje s sezono.

Izvršni odbor je pregledal in potrdil predlog dodelitve družbene pomoči kmetom kooperantom za novo gradnje, adaptacije hlevov, povečavo stojišč, spremljajoče objekte (silos, gnojne jame). Na razpis v aprilu se je prijavilo 38 kmetov kooperantov, in sicer iz naslednjih KS: Rateče 4, Kranjska gora 7, Dovje-Mojstrana 5, Jesenice 1, Planina pod Golico 3, Javornik-Koroška Bela 3, Blejska Dobrava 3, Žirovnica 12. Tri so začasno odklonili.

Za to obliko družbene pomoči združujejo denar že tretje leto: Klav-

nica Jesenice, Sklad za intervencije v kmetijstvu, prvo in drugo leto pa tudi izvršni svet SO Jesenice. Za leto 1985 so zbrali 8.980.000 din.

Pospeševalna služba je izdelala za vsako kmetijo strokovno priporočilo in pri dodelitvi sredstev upoštevala kot glavni kriterij tržnost kmetije, lastno udeležbo, smernice pospeševanja hribovskega sveta, socialni status.

Po podpisu pogodbe (dolgoročna oddaja mesa — 100 kg na stojišče) bo pospeševalna služba še spremljala izvajanje del.

V maju bodo začeli z manjšimi agromelioracijami KS Rateče in KS Dovje-Mojstrana-Radovna. Ostale vloge, ki so prispele, bodo reševali postopoma v letih 1986—90 iz smeri

Rateče-Žirovnica v okviru planiranih sredstev.

Seje se je udeležil tudi direktor KŽK TOK Radovljica Jože Avsenek in prisotne seznanil s fazo priprav za adaptacijo prostorov KŽK TOK Radovljica ZE Jesenice. Prostori so zagotovljeni v kleti stavbe skupne strokovne službe SIS na Jesenicah. Predračun za adaptacijo je po načrtih Biroja za urbanizem in stanovanjsko poslovanje izdelal zasebni obrtnik z Bleda. Gradbena dela znašajo 2.180.000 din in jih bodo v občini zagotovili z združevanjem sredstev. 1. junija bodo pričeli z gradbenimi deli po predhodni sklenitvi pogodbe. Tako bodo končno uresničili nalogo iz resolucije za izvajanje družbenega plana občine Jesenice za leto 1985 in nalogo iz programa aktivnosti za izvajanje navedenega planskega dokumenta, da zagotovijo tudi prostorske pogoje za delovanje združene enote na Jesenicah, približajo kmetom pospeševalno službo in drugo pomoč.

N.

NAPOVEDANA VIŠJA RTV NAROČNINA

Deseta seja tiskovnega sveta pri RK SZDL Slovenije pred prvomajskimi prazniki je potekala v presojanju poslovanja in gmotnega položaja slovenskih dnevnikov in RTV Ljubljana. Potem ko so sprejeli predlog družbenega dogovora o funkcijah NIGRO Borbe (Novinsko izdavaška grafiška radna organizacija) ter zagotavljanja sredstev za uresničevanje nalog lista Borba, so največ pozornosti namenili poročilu republiškega komiteja za informiranje o razmerah oziroma gmotnem položaju osrednjih slovenskih politično informativnih medijev.

Razpravljali so predvsem o ekonomskem vidiku tega problema, ki je vse prej kot spodbuden. Časopisne, radijske in TV OZD v Sloveniji so sicer zaradi odločnih stabilizacijskih prizadevanj dosegle pomembne rezultate na področju gospodarstva, kljub temu pa nekatere izkazujejo izgube ob zaključnih računih. Občutno se je zmanjšala poraba roto papirja, predvsem zaradi splošnega pomanjkanja in tudi zaradi njegove visoke cene. Opazno je bilo tudi varčevanje reprovromaterialov, zmanjševanje materialnih stroškov, uvedena je racionalnejša dopisniška mreža v tujini s skupnim dogovorom med RTV in Delom. Tudi poslovni rezultati s področja časopisno založniške dejavnosti so bili kar za 12 indeksnih točk nižji kot v gospodarskih OZD. Iskane »notranjih rezerv« se je vse preveč omejevalo le na varčevanje pri materialnih stroških, premalo pa je bilo usmerjeno v celovito uresničevanje družbenega dogovora o medsebojnih odnosih pri urejanju cen med družbenopolitičnimi skupnostmi, ustanovitelji dnevnikov in časopisnih OZD.

Predstavniki časopisov in RTV so povedali, da so planirani pogoji gospodarjenja v letu 1985 že zaskrbijo, joči zaradi naraščajočih stroškov in predvsem povečanih cen papirja in električne energije. Zaradi teh podražitev že letos nekatere OZD poslujejo z izgubo, ki bo seveda do kon-

ca leta še bolj narasla. Tudi osebni dohodki novinarjev in drugih strokovnih kadrov, ki vse bolj zapuščajo svoje zaposlitve, so prenizki. Hkrati pa se pojavljajo nesprejemljive zahteve nekaterih družbenih subjektov o novih programskih nalogah v RTV, novih lokalnih radijskih postaj, novih časopisov in revij. Seveda vse brez materialnih osnov oziroma virov financiranja. To bi lahko pomenilo še večje ogrožanje že tako slabega gmotnega položaja prizadetih OZD. Člani tiskovnega sveta so predlagali, da predsedstvo RK SZDL Slovenije pregleda stanje in razmere, kako je v regijah in občinah z izhajanjem sredstev javnega obveščanja. Tiskovni svet je podprl tudi predlog za povečano ceno naročnine RTV (predvidoma za 30 %), o čemer bo sklepala skupščina RTV, odločal pa bo izvršni svet Slovenije.

Zaradi pomanjkljivosti gradiv je razprava o uresničevanju vsebinskih zasnov mladinskih periodičnih publikacij odpadla, čeprav je bila na dnevnem redu te seje. Člani sveta so sklenili, da bo gradivo o uresničevanju dogovora o skupni politiki uresničevanja položaja in razvoja informativno političnih sredstev obveščanja v SRS in njihovih nalog v maju posredovano v obravnavo na posvetu predsednikov komisij za informiranje pri občinskih konferencah SZDL.

JR

Željar (foto B. Grce)

CIVILNI INVALIDI VOJNE GORENJSKE NA POHODU PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE

Civilni invalidi vojne Gorenjske so se tudi letos 11. maja udeležili pohoda po poteh partizanske Ljubljane. Z Gorenjske je prišlo prek dvesto invalidov, ki so se pridružili invalidom CIV in cele Slovenije. Njihovo startno mesto je bilo pred muzejem revolucije v Tivoliju. Pohod so nadaljevali prek Rožnika, mimo Cankarjevega vrha na Trg revolucije, kjer je bila osrednja proslava. Pot je bila dolga okoli pet kilometrov, vendar so jo invalidi brez večjih težav premagali. Letošnji pohod civilnih in vojnih invalidov je bila hkrati tudi pot spominov in tovarištva ob 40-letnici osvoboditve. Ljubljana je enkratni zgodovinski spomenik, pot sedanjosti in prihodnosti, saj se je manifestativnega pohoda okrog okupirane Ljubljane udeležilo kar 63000 pohodnikov.

Jože Mrovlje

PROGRAM IN DEJAVNOST DRUŠTVA INVALIDOV JESENICE

Program dela društva invalidov zajema: socialno-humano dejavnost, rekreacijsko-športno dejavnost, kulturo, izletništvo, oddihe in organizacijsko dejavnost.

S programom dela društva in kolektarjem je bilo seznanjenih dve tretjini članstva pri vplačilu članarine za leto 1985. O posebnih akcijah pa članstvo seznanjamo preko LRP »Triglav« Jesenice in glasila Železar.

Socialno-humani program je bil realiziran, kolikor so nam dopuščala finančna sredstva. Žal nismo obiskali težjih invalidov na domovih ali v zavodih ob mednarodnem dnevu invalidov v marcu, ker društvo ni imelo denarja za skromna darila. Ob dnevnih žena je bilo obiskanih 42 članic, težjih invalidov in bolnih ter jim izkazana skromna pozornost (šopek, čestitka).

Invalidom, ki uporabljajo berglje, smo nudili gumijast nastavek in naslon. Invalidi lahko te pripomočke dobijo v pisarni društva.

Na področju **rekreacijsko-športne dejavnosti** je društvo po koledarju ZDIS organiziralo I. tekmovanje invalidov Slovenije v sankanju in smučarskih tekih. V počastitev praznika MDI in OF je društvo za svoje članstvo pripravilo tekmovanje v kegljanju in streljanju z zračno puško. Udeležba na društvenih tekmovanjih je bila le zadovoljiva. Ekipe društva so nastopale na razpisanih tekmovanjih na Gorenjskem. Člani društva so se udeležili tudi 29. pohoda po poteh partizanske Ljubljane.

Društvo zadnja leta ne organizira toliko enodnevnih izletov, ker so zaradi večjih stroškov prevozov dragi. Organiziralo pa je več tedenskih letovanj in zdraviliških oddihov. Društvo poskrbi, da je letovanje čim cenejše in za člane koristno. Tako je na Malem Lošinju letovalo 16 članov 14 dni, 34 članov po 7 dni, v zdravilišču Lipa v Lendavi je letovalo 13 članov, v zdraviliškem in rekreacijskem centru v Lipiškem toplicah — Lipik je bilo po teden dni 8 invalidov (vseh je 71 invalidov). Društvo invalidov Jesenice organizira letovanja tudi za člane ostalih gorenjskih društev invalidov, da bi se invalidi med seboj bolje spoznali. Vse stroške letovanj plačajo udeleženci sami. Društvo poskrbi za spremljevalca težjega invalida in delno tudi plača stroške za spremljevalca. Vsa omenjena letovanja so skrbno pripravljena. Društvo omogoča, da prijavitelnece odplačuje vsoto nekaj mesecev pred nastopom letovanja, tako da mu ni treba naenkrat plačati celotnega letovanja.

Društvo je reševalo tudi posamezne probleme članov, predvsem glede nadomestila osebnih prejemkov invalidom III. kategorije. Težjim invalidom in invalidom I. kategorije društvo izdaja potrdila o prednostni nabavi kurjave za zimo. Dobavitelj gre vsa pohvala, da naša priporočila upoštevajo. Veliko je tudi sta-

novanjskih vprašanj. Evidenčni kartoni (specifični popis invalida) niso v celoti izpolnjeni, predvsem ni to delo opravljeno v Železarni Jesenice. Delo je v teku.

Organi društva ugotavljajo, da je bilo do sedaj delo opravljeno zadovoljivo, saj društvo ni razpolagalo z večjimi vsotami denarja.

Program dela do 6. julija 1985:

— člani društva se lahko udeležijo proslave v Kranju, ki jo organizira Društvo invalidov Kranj v počastitev meseca mladosti 25. maja (prijavite se v pisarni društva ali pri poverjeniku);

— ekipno področno tekmovanje v kegljanju (vključitev v počastitev dneva mladosti) bo 26. maja;

— proslava v počastitev mednarodnega dneva invalidov s kulturnim programom in »srečanje med seboj« bo 1. junija;

— letna delovna konferenca Društva invalidov Jesenice bo 1. junija po delegatskem sistemu;

— XI. tradicionalno srečanje težjih invalidov Gorenjske v Domžalah bo 8. junija (svojce prosimo, da težje invalide peljejo s svojimi osebnimi vozili);

— enodnevni izlet v Šmarješke toplice bo 16. junija (en avtobus — prijave se že sprejemajo);

— X. tradicionalni piknik v naravi za težje invalide bo 6. julija na Poljanah (v počastitev dneva borcev).

Odbor društva želi, da se vseh akcij udeležijo člani društva v čim večjem številu.

Društvo invalidov Jesenice

NA SREČANJU PIONIRJEV JUGOSLAVIJE

Ne, nismo mogli biti popolnoma zbrana pri pouku prejšnji petek. Mišli so mi venomer uhajale v Ljubljano. Zbor pionirjev Jugoslavije. Srečanja pionirjev iz vseh delov Jugoslavije.

Ob pol enajstih sem še z dvema pionirkama kar stekla na postajo. Sele ko smo se dodobra namestile v vlaku, se je naša neučakanost pomirila. Na ljubljanski železniški postaji so nas po krajih, od koder smo prihajali, razdelili v avtobuse. Po kratki, a dokaj naporni vožnji, saj nas je bilo v avtobusi precej več, kot je normalno, smo se ustavili v predmestju Ljubljane, v Šentvidu. Sprejeli so nas učenci osnovne šole Alojza Keba in nas takoj odpeljali na kosilo. Teknilo nam je, saj so nas želodčki že pridno opozarjali nase. Po kosilu smo imeli do pol treh čas za počitek in klet. Ta čas je hitro minil.

Odpravili smo se na avtobusno postajo in se z avtobusom peljali do Tivolija. Tam smo si lahko dobro ogledali zunanost in celo notranost tankov in drugih oklepnih vozil ter helikopterjev.

Peš smo nadaljevali pot do parka, v katerem so imeli svoje šotore postavljene taborniki. Mladi umetniki pa so slikali pisane podobe na steno. Šli smo dalje.

Ustavili smo se pred Moderno galerijo in si ogledali kulturni program. Našo pozornost je najbolj pritegnila folklor.

V Ljubljani se ne znajdem prav preveč in bolj malo vem, kako smo prišli do ploščadi na Trgu revolucije. Koliko mladih kuštravih glav, pokritih z modrimi čepicami — titovkami. Koliko seznanjanja, veselih vzklikov. Na ploščadi je vse vršalo in šumelo. Počutila sem se, kot da sedim ob čebelnjaku. Toda to niso bile čebele — bili so pionirji z vseh koncev Jugoslavije.

Tovarišica nam je dovolila, da smo se eno uro sami sprehajali po Ljubljani. Domenili smo se za kraj ponovnega srečanja in se razkropili. Predvsem smo se obrnili v eno smer — Maksimarket je vabil...

Zbrali smo se ob začetku proslave in se ponovno zili z množico. Nastopili so pevci — naši sovrstniki, recitatorji... Sprejeli smo tudi kurirsko torbico, ki je prišla z več koncev Slo-

venije. Nismo mogli prezreti tudi plesalk, ki so v hitrih ritmihi pokazale vso svojo spretnost gibov... Seveda pa je ves program povezovala glasba — Mladi upi.

Po končani proslavi smo se jeseniški pionirji zbrali in prisluhnili še nekaterim pesmim, nato pa se odpravili domov.

Polni doživetij in vtisov smo hiteli po ulicah do železniške postaje. Občutki so se pomešali s premišljanjem in z gibanjem vlaka. V trenutku sem spet stala na železniški postaji v Žirovnici...

Nuša Gorjanc, 7. a
COŠ Gorenjski odred

SREČANJE Z BORCEM

Šolarji OŠ Prežihov Voranc smo 40-letnico osvoboditve preživeli delavno. Osmošolci smo uro zgodovine, nižja stopnja pa uro spoznavanja narave in družbe popestrili z obiskom Cirila Šoberla in Cilke Ščavničarjeve.

Ciril Šoberl je bil aktiven borec od 1944. leta, ko je kot 16-letni fant vstopil v partizane. Boril se je na področju jeseniške občine, kot obveščevalec pa je sodeloval tudi pri osvoboditvi Trsta. Opisoval nam je partizansko življenje, ko je kdaj od sitosti predel kot mlad maček, hudo zimo, ko je lačen in premražen stal v potoku, mimo njega pa je hodila kolona Nemcev. Govoril nam je o strahu, ki ga je preživljal na položajih in o veselju, ki ga je užil ob osvoboditvi Trsta. Približal nam je boje gorenjskih partizanov in nam povedal še marsikaj nepoznanega. Tudi mi smo bili ravedni in smo tovariša Šoberla kar zasuli z vprašanji.

Ob koncu ure smo se tov. Cirilu Šoberlu prisrčno zahvalili. Tina Gorišek, 8. a
OŠ Prežihov Voranc
Jesenice

SŽ-ŽELEZARNA JESENICE — z o. sol. o., C. Železarjev 8, 64270 JESENICE

RAZPIS ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 1985/86

Šola-usmeritev	Stop. zaht.	Štev. razp. stipendij
VIŠJE ŠOLE		
dipl. ing. metalurgije	VII	14
dipl. ing. strojništva	VII	6
dipl. ing. elektrotehnike	VII	6
dipl. ing. matematike	VII	2
dipl. ing. računalništva ali	VII	3
dipl. org. računalništva		
dipl. ekonomist	VII	10
dipl. org. kadrovske izobr. smeri	VII	1
dipl. pravnik — 1. letnik	VII	1
zdravnik	VII	1

VIŠJE ŠOLE		
ing. strojništva	VI	3
ing. elektrotehnike	VI	2

SREDNJE USMERJENO IZOBRAŽEVANJE

Metalurška usmeritev:		
S program — 4-letni	V	20
S program — 3-letni	IV	24

Kovinsko predelovalna usmeritev:		
S program — 3-letni	IV	80

SKR program metalurška ali kovinsko predelovalna usmeritev:		
	II	40

Elektrotehniška usmeritev:		
S program — 4-letni	V	4
S program — 3-letni — 1. letnik	IV	12

Gradbena usmeritev:		
S program — 3-letni (tesar)	IV	4

Kemijska usmeritev:		
S program — 4-letni	V	6
S program — 3-letni	IV	3

Naravoslovno-matematična usmeritev:		
S program — 4-letni — 1. letnik	V	4

Gostinsko-turistična usmeritev:		
S program — 3-letni	IV	2
(1 kuhar, 1 natakar)		

Kandidati zaprosijo za štipendijo s posebnim obrazcem DZS 8.40 »Vloga za uveljavitev socialnovarstvenih pravic«, ki ga dobijo na kadrovske sektorju Železarn ali kupijo v knjigarni.

Osebnih dohodkov staršev, navedeni v vlogi ali v posebni prilogi, se morajo izračunati za koledarsko leto 1984; višina otroškega dodatka se posebej označi, sicer se meni, da ga kandidat ne prejema.

Na odrezku pokojnine (december 1984) je treba označiti, če je bil kdo od staršev zaposlen v Železarni Jesenice.

Podatkov o osebnem dohodku staršev ni potrebno vpisati učenecem, ki so se odločili za S ali SKR program kovinsko-predelovalne usmeritve.

Overjene prepise oz. fotokopije zadnjega šolskega spričevala oz. potrdila višješolske ali visokošolske organizacije združenega dela o opravljenih izpitih in potrdila o vpisu v šolo, brez katerih so vloge nepopolne in jih ne moremo obravnavati, kandidati predložijo naknadno, vendar najkasneje do 30. junija 1985.

Prijave bo sprejemal kadrovski sektor Železarn Jesenice do 31. maja 1985.

RAZPORED PRVENSTVA ŽELEZARNE V KOŠARKI

I. skupina — v torek, 14. maja ob 15. uri v COŠ Plavž: Jeklarna, Valjarna žice in profilov, Transport in Hladna valjarna Jesenice.
II. skupina — v torek, 14. maja, ob 17. uri v COŠ Plavž: Remontne delavnice, Vzdrževanje, Plavž in Žičarna.
III. skupina — v sredo, 15. maja, ob 15. uri v COŠ Plavž: KSI, Li-varna, Hladna valjarna Bela in Strojne delavnice.
IV. skupina — v sredo, 15. maja, ob 17. uri v COŠ Plavž: E-TKR-NG, Energetika in Elektrode.
Prvo polfinale bo v četrtek, 16. maja, ob 15. uri v COŠ Plavž: prvi iz I. in III. skupine in drugi iz II. in IV. skupine.
Drugo polfinale bo v četrtek, 16. maja ob 17. uri v COŠ Plavž: prvi iz II. in IV. skupine in drugi iz I. in III. skupine.
Iz vsake polfinalne skupine igrata po dve TOZD oziroma delovni skupnosti v FINALU, ki bo v ponedeljek, 20. maja, ob 18. uri v COŠ Plavž.

SALONIT: JESENICE (MLADINKE) 39:76

V prvem kolu mladinske lige so mladinke Jesenic gostovale pri Salonitu iz Anhovega.

Na tej tekmi sta se v bistvu pomerili okrnjeni članski ekipi obeh klubov. Jeseničanke so tekmo pričele z agresivno obrambo, ki domačim igralcem očitno ni ustrezala. Čeprav je bila domača ekipa zelo visoka, so igralke jeseniške peterke prevladovala v skoku pod obema košema. V prvem pol času so gostje povsem nadigrale igralke Salonita. Poleg odličnega skoka so imele nadvse dober tudi met iz

igre, saj so zadele kar 21 do 35 metov.

Čeprav so precejšen del drugega polčasa igrale v jeseniški peterki mlajše in manj izkušene igralke, se razmerje moči na igrišču ni spremenilo. Gostje so vse do konca tekme igrale borbeno in zaslužno zmagale.

Igrale so: Deretič 6, Šmitran 24, Krznarič 13 (4:1), Bartelj 2, Berus 4 (2:2), Rozman 2 (3:0), Felc 19 (7:5), Bešič 2, Smolej 4 (4:0), Zrnič.

T.

JESENICE: SAVA A (KADETINJE) 66:67

Za mlajše kategorije košarkaric jeseniškega kluba se je pričela letna sezona. Kadetinke so doma igrale tekmo s Savo A iz Kranja.

Gostujoča ekipa je prišla na Jesenice z veliko mero upanja na uspeh, saj sta od lanske jeseniške zelo uspešne kadetske ekipe ostali le Felčeva in Bešičeva.

Vendar so domače igralke, ki jih je z odlično igro vodila Felčeva, prijetno presenetile. V prvem pol času so povsem prevladovala na igrišču, poznalo pa se jim je, da niso najbolj uigrane. Ko jim je v drugem pol času zmanjkalo moči, so gostje izkoristile nekaj napak domačih

igralk, zmanjšale so vodstvo in do konca drugega polčasa sta si bili ekipi enakovredni. Zadnje minuto drugega polčasa in oba podaljška sta obe ekipi odigrali izredno. Domačim igralkam pa sreča ta dan ni bila naklonjena. Imele so zadnji napad ob koncu drugega polčasa, žogo pa so imele v posesti tudi na koncu prvega in drugega podaljška. Žal v vseh treh poskusih niso uspeli doseči zmagovitega koša.

Za Jesenice so igrale: Pogačnik 10, Strajner, Jokić 4, Felc 43, Potokar, Lukonovič, Bešič, Zrnič 7.

T.

KONČANA NAMIZNOTENIŠKA LIGA

V soboto je bil odigran na Jesenicah zadnji, to je četrti krog lige SRS za člane in članice. Ekipi članov Jesenic tokrat ni uspel podvig iz tretjega kroga, ko so brez poraza osvojili v Novem mestu prvo mesto. Tokrat so začeli tekmovalje s porazom proti Piranu 1:5, nato so s 5:0 premagali Izolo in nazadnje izgubili z 2:5 z ekipo Novega mesta, ki je zaslužno osvojila prvo mesto. Drugo mesto je nepričakovano pripadlo mladi ekipi Pirana, tretja je bila ekipa Jesenic in četrta ekipa Izole. Žal Jeseničanom tokrat ni šlo, imeli pa so tudi malo športne smole. Še najbolj se je z borbenostjo izkazal veteran Rudi Buh, medtem ko soigralca Robert Babič in Jaka Veber nista bila uspešna.

Končni vrstni red I. B lige SRS se pri članih po zadnjem krogu ni spremenil. Zmagovalec je z 20 točkami ekipa Novega mesta, drugo mesto pripada ekipi Jese-

nic, ki je zbrala 14 točk, na tretjem mestu je Izola z 8 točkami, na četrtem pa Piran s 6 točkami. Novo mesto bo torej v prihodnji sezoni nastopalo v I. A ligi SRS.

Članice so bile tokrat bolj uspešne. V I. A ligi SRS so se borile jeseniške igralke v zadnjem krogu za 5.—7. mesto v končni razvrstitvi. V zadnjem krogu so Jeseničanke ponovno osvojile prvo mesto. Premagale so ekipo Vrtojbe s 5:2 in Sobote s 5:3. Drugo mesto je pripadlo ekipi Sobote, tretje pa Vrtojbi. S to zmago je ekipa članic Jesenic v končni razvrstitvi v I. A ligi SRS zasedla peto mesto z 10 točkami. Šesto mesto pripada ekipi Sobote s 7 točkami, na sedmem mestu pa je ekipa Vrtojbe s 6 točkami.

Ekipa Jesenic je nastopila v postavi: Aupič, Markež in Štrumbil.

(S)

PETA CICIBANOVA OLIMPIADA

V soboto, 18. maja, se v športni hali v Podmežakli obeta velik otroški živ-zav. Veliko ploskev drsališča bodo zasedli mali šolarji iz jeseniške občine. Kar okrog štiristo se jih bo zbralo na že tradicionalni (letos 5.) cicibanovi olimpiadi.

Pod vodstvom svojih tovarišev bodo pokazali različne vaje, s katerimi krepijo in razvijajo svoje telesne in gibalne sposobnosti. Vsak bo vabil na trinajstih postajah, opremljenih z različnimi rekviziti. Posebnost te jeseniške olimpiade je, da na njej ni poražencev, temveč so zmagovalci vsi.

Letošnja olimpijada ima še prav poseben pomen, saj jo najmlajši posvečajo praznovanju letošnjih jubilejev in dnevu mladosti.

Prireditev se bo pričela ob 9.30 s slovesno otvoritvijo. Naj ob tej priložnosti opozorimo starše sodelujočih otrok, da je zbirališče otrok pred službenim vho-
dom v športno dvorano ob 9. uri.

Pokrovitelj pete cicibanove olimpiade je občinski sindikalni svet, organizator pa Občinska zveza za telesno kulturo Jesenice v sodelovanju z jeseniškimi vrtci.

Nastopi najmlajših so vedno prisrčni in privlačni, zato vas vabimo, da se peto cicibanovo olimpiado ogledate.

B. r.

JUDO

PRVI MESTI DVORŠAKA IN WOLFOVE

V Lendavi je bilo v soboto, 11. maja, republiško prvenstvo v judu za mlajše mladince. Prvenstva se je udeležilo nad sedemdeset judoistov iz trinajstih slovenskih klubov, med njimi tudi trije člani judo sekcije TVD Partizan Jesenice: Florjan Vidic, Elvir Hadžić in David Dvoršak.

Štiri prepričljive zmage v kategoriji do 83 kg so bile Dvoršaku dovolj, da je postal republiški prvak pred Gosakom (Im-pol) in Šagupom (Tacen). To je že letošnji četrti naslov republiškega prvaka jeseniških judoistov (dva pri mladinkah in eden pri članicah). V kategoriji do 62 kg sta nastopila Vidic in Hadžić. Vidic je trikrat zmagal in enkrat izgubil in med šestnajstimi judoisti osvojil peto mesto, Hadžić pa je s porazom več osvojil šesto mesto. Zmagal je Kulčar iz Lendave.

V Mariboru pa je bil v nedeljo, 12. maja, drugi pozivni turnir v judu za članice. Čeprav gre sezona že h koncu, je bila udeležba zelo dobra, zato pa je bila kvaliteta prikazanega juda slaba.

Med skoraj petdesetimi judoistkami iz vseh slovenskih klubov sta nastopili tudi Irena Wolf in Jana Križnar. Wolfova je v kategoriji do 61 kg s tremi zmagami 10:0 osvojila prvo mesto. Za trinajstletno Križnarjevo pa je bil to ognjeni krst v republiški eliti. Kljub trem porazom je bila to zanj velika šola, predvsem pa spodbuda za še bolj vztrajno delo naprej.

Sezona se za judoiste in judoistke po-časi končuje. Beriševu in Wolfovo čaka še državno prvenstvo za mladinke v Novem Sadu, medtem ko fantje nastopov v Slo-veniji nimajo več, močnejši pa se bodo udeležili nekaterih močnih turnirjev v sosednji Italiji.

-tok

POHOD NA BLEGOŠ

V soboto, 11. maja, smo se mladi planinci zbrali na železniški postaji na Ja-vorniku s precej polnimi nahrbtniki, da nas na poti ne bi kaj presenetilo. V vlak-u smo se pridružili planincem z Jesenic in Mojstrane. Skozi okno smo pogledovali na Stol, ki nam ni obetal lepega vremena. Kar hitro je minila vožnja do Škofje Lo-ke, nato smo se preselili v avtobus, ki nas je popeljal v Poljansko dolino.

Na Visokem smo skozi okno videli pre-cej velik sedeč kip pisatelja Ivana Tav-čarja in dvorec, ki pa močno razpada. Naša prva postaja je bila v Poljanah, kjer smo si ogledali pisateljevo rojstno hišo. Kupili smo tudi nekaj razglednic in značk. Od vasi Podobno se je cesta vila v ključih navzgor do vasi Javorje, kjer smo si oprtali nahrbtnike in veselo krenili po cesti proti vasi Žetina.

Vrh Blegoša je bil pred nami, toda pre-cej daleč in zamegljen. Po enourni hoji smo na koncu vasi malo pomicali, nato pa spet korakali po makadamski cesti proti Črnemu kalu, kjer smo naredili velik zavoj in potem nekaj časa spremljali na-šo že prehojeno pot. Od nje nas je ločila le precejšnja globel, v kateri je nekaj hiš vasi Gašpar. Nekajkrat smo naleteli na sneg, ki je ostal še od plazov z Blegoša. Na odcepu za vrh in kočo smo se razdeli-li, saj je bil pred nami precejšen vzpon po snegu. Kondicijsko dobro pripravljeni smo krenili po mehkelem snegu skozi veje-
vje proti bunkerjem, v katerih si je med NOB iskala zavetje Poljanska četa. Žal pa so jih leta 1942 presenetili sovražniki in borce pobili. Na ta dogodek spominja spomenik ob cesti s Črnega kalu.

Proti vrhu se je megla razkadila in pod nami smo lahko videli nekaj vasi. Na vr-
hu smo hitro zigosali naše knjižice, nato pa pohiteli proti koči, ker je začel pihati veter. Na koči so plapolale zastave, saj je namen tega pohoda počastitev dneva zmage in 40-letnice osvoboditve domovi-ne. V koči smo se okrepčali, nato pa je na vpisnem mestu vsak pohodnik prejel za prvo udeležbo izkaznico, nekateri smo zaslužili že bronasto značko za drugo udeležbo, tovarišica pa je za šest pohodov dobila zlato značko.

Vračali smo se po drugi poti nekaj časa še po snegu, nato pa po senčni gozdni po-ti proti vasi Leskova, kjer nas je že ča-
kal avtobus. Veseli smo posedli po sede-
žih in prepevali, dokler nismo izstopili pred železniško postajo v Škofji Loki. Tam smo še nekaj časa izrabili za zaba-
vo, nato pa nas je vlak zapeljal proti do-
mačemu kraju.

Mateja Rupar

PLANINSKI POHODI SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

Začela se je sezona planinskih pohodov delavcev SOZD SZ. Zato je prav, da objavimo koledar in organizatorje posameznih pohodov.

Železarna Ravne — 25. maja — Uršlja gora
Železarna Store — 24. avgusta — Celjska koča
Železarna Jesenice — 31. avgusta in 1. septembra — Triglav
Plamen Kropa — 28. septembra — Jamnik—Vodice

Vsi ti pohodi pa so vezani z velikimi finančnimi sredstvi, zato se je priprav-ljalni odbor za planinske pohode pri komisiji za športno rekreacijo pri IO kon-ferenci OO sindikata Železarne Jesenice odločil, da vsak prijavitelj za pohod ob prijavi vplača 200 dinarjev prispevka. S tem denarjem bodo delno krili stroške prevoza. Do tega je prišlo zaradi dolgoletnih izkušenj — večkrat je prijav-ljenec za tri avtobuse, pohoda pa se jih udeleži le za dva avtobusa. Tako nastanejo nepotrebni stroški, ki si jih v tem času ne moremo privoščiti. Prijave bodo zbirali hkrati z vplačilom prispevka. Za delavce TOZD in delovnih skupnosti Železarne Jesenice bodo prijave še naprej sprejemali na sindikatu Železarne Jesenice (stari IBM), za TOZD na Beli in na Javorniku pa bosta prijave zbirala Mirko Podlipnik in Boris Lazar — v adjutatu bluminga.

Konferenca sindikata Železarne Ravne je organizator prvega letošnjega pohoda 25. maja, vendar nam razpisa še niso posredovali, zato bodo razpis objavili naknadno.

TURNIR PARAPLEGIKOV V POČASTITEV DNEVA MLADOSTI

V soboto, 18. maja, bo v telovadnici Centra srednjega usmerjenega izobra-ževanja na Jesenicah tradicionalni 4. turnir paraplegikov Slovenije v košarki v počastitev dneva mladosti.

Nastopile bodo ekipe Maribora, Celja, Novega mesta, Ljubljane, Kranja in Koroške. Organizator turnirja je Zveza paraplegikov Gorenjske, pokrovitelj pa konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne Jesenice skupaj z akti-vom zaposlenih invalidov in koordinacijskim svetom ZSMS Železarne.

Turnir se bo začel ob 8. uri, vabijo pa vse člane društev invalidov ter druge občane, da si turnir ogledajo ter s tem dajo priznanje športnikom na invalid-skih vozičkih za njihovo veliko voljo in vztrajnost pri premagovanju vsakdanjih težav in problemov.

J. R.

RAZPIS PRVENSTVA ŽELEZARNE V KEGLJANJU NA ASFALTU

Organizator prvenstva je komisija za športno rekreacijo, izvajalec pa Kegljaški klub na asfaltu. Vodja tekmovanja je Anton Aubar.

Tekmovanje v kegljanju na asfaltu bo v Športnem parku v Pod-mežakli po priloženem sporedu. Tekmovanje je posamezno in ekipno. Tekmuje se po pravilniku o DSRI v ŽJ. Ekipa šteje pri moških pet ke-glačev, pri ženskah tri kegljačice. Število tekmovalcev je neomejeno. Vsak tekmovalec ima pred pričetkom pravico do treh lučajev, v kon-kurenci pa 3 x 3 lučaje na vsaki stezi.

AKTIVNI TEKMOVALCI LAHKO NASTOPIJO, VENDAR V PO-SEBNI KATEGORIJI.

Prijave sprejema vodja tekmovanja na kegljišču.

Razpored:

- ponedeljek, 20. maja, od 16. do 20. ure,
- sreda, 22. maja, od 9. do 12. ure in od 18. do 22. ure,
- petek, 24. maja, od 9. do 12. ure in od 16. do 20. ure,
- ponedeljek, 27. maja, od 9. do 12. ure in od 16. do 20. ure,
- torek, 28. maja, od 9. do 12. ure,
- sreda, 29. maja, od 9. do 12. ure in od 18. do 22. ure,
- četrtek, 30. maja, od 9. do 12. ure,
- petek, 31. maja, od 9. do 12. ure in od 16. do 22. ure.

TEK PO TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU

Tekaška sekcija pri Športnem društvu Dovje-Mojstrana bo v nedeljo, 19. maja organizirala prvi tek po Triglavskem narodnem parku. Proga bo pote-kala po gozdnih stezah in cestah, start pa bo ob 10. uri pri Rosu, na Triglavski cesti 67 v Mojstrani. Tekmovalci bodo razdeljeni v naslednje kategorije: mla-dinci do 20 let, člani od 20 do 30 let ter od 30 do 40 let in veterani nad 40 let. Tek-movalke bodo razdeljene v dve kategoriji, do 30 let in nad 30 let.

Prijave bodo sprejemali uro pred štartom, predhodno pa se ljubitelji teka lahko prijavijo tudi na naslov: Franci Teraž, Triglavska 67, Mojstrana. Prvi trije iz vsake kategorije bodo prejeli medalje, najhitrejša v ženski in moški konku-renci pa še pokal. Štartnina za udeležence bo 100 dinarjev.

Gre za svojevrstno rekreativno pobudo na območju Mojstrane oziroma ob-močja, kjer se začneja Triglavski narodni park. Organizatorji pričakujejo, da bodo prišli številni ljubitelji teka, ki bodo med potjo spoznali tudi delček tega naravnega parka.

J. R.

LOKOSTRELSTVO

Na Reki je bil v soboto in nede-ljo tradicionalni 25. lokostrelski turnir FITA-STRA, na katerem so nastopili vsi najboljši jugoslovans-ki lokostrelci z izjemo Varaždina. Pogoji so bili odlični, saj so tek-movalci opravili eno kolo FITA v dveh dneh, in sicer prvi dan na razdaljah 90 in 70 m, drugi dan pa na razdaljah 50 in 30 m. Ves čas je bilo tudi vreme izredno lepo.

Po pričakovanju je zmagal Bo-jan Ploj (Mb) s 1271 krogi, sledijo

pa 2. Saša Milinković (Ri) 1229, 3. Siniša Šarić (Ri) 1206, 4. Boris Si-novčić (Zg) 1205, 5. Hrvoje Šarić (Ri) 1199, 6. Dare Jakopič 1170, 9. Andrej Smolej 1098 (oba Koroška Bela).

Pri pionirjih je Klemen Smolej dosegel drugo mesto s 989 krogi.

Vrstni red ekip: 1. Reka, 2. Za-greb, 3. Koroška Bela.

Naslednji turnir bo 19. maja v Ljubljani.

Panorama (foto I. Kučina)